

Glasnik MIRA

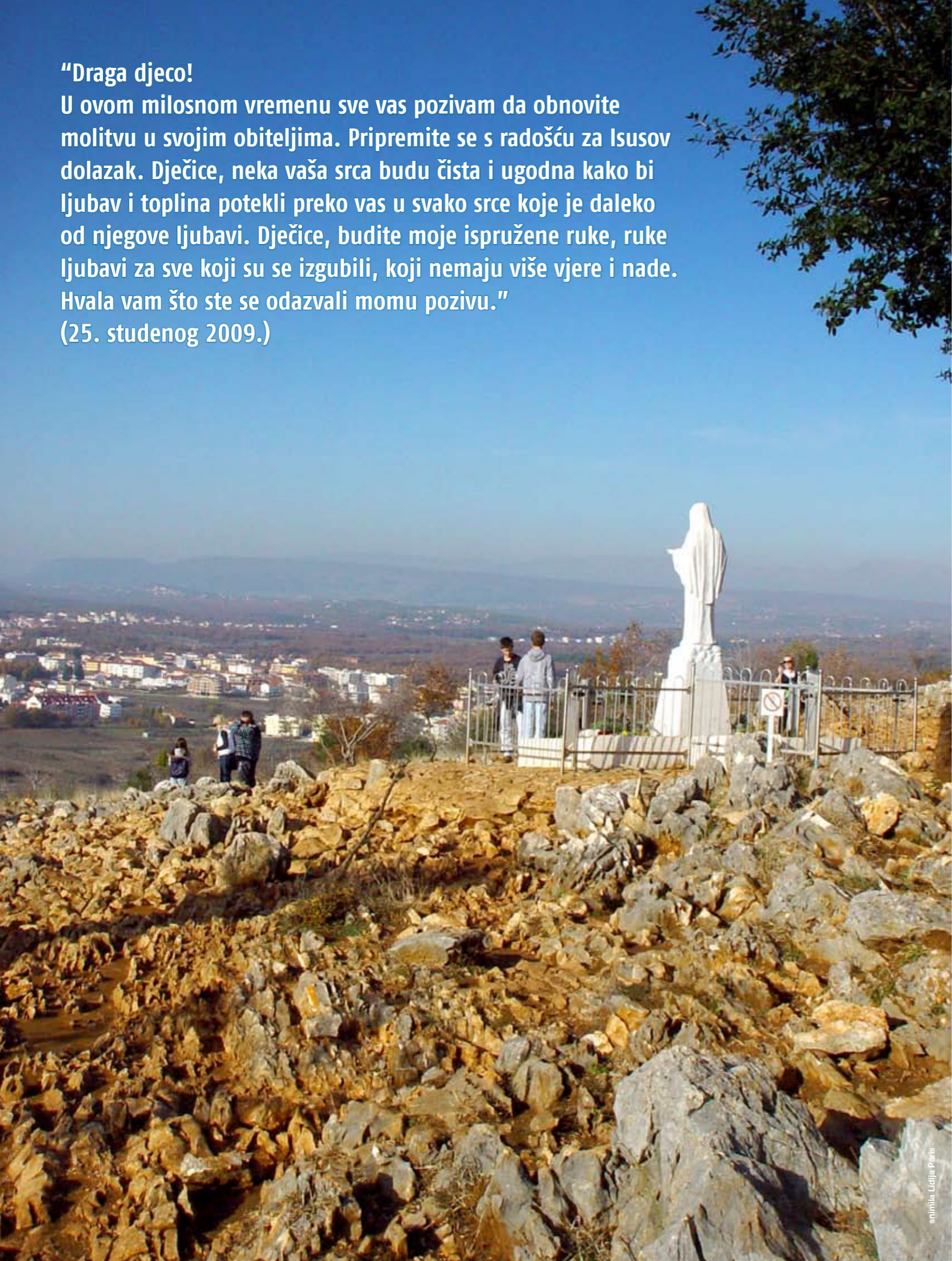
Godište IV. • Broj 12 • Međugorje • Prosinac 2009. • Cijena 2,5 KM / 10 kn

I porodi sina svoga,
prvorodjenca, povi ga i
položi u jasle...

“Draga djeco!

U ovom milosnom vremenu sve vas pozivam da obnovite molitvu u svojim obiteljima. Pripremite se s radošću za Isusov dolazak. Dječice, neka vaša srca budu čista i ugodna kako bi ljubav i toplina potekli preko vas u svako srce koje je daleko od njegove ljubavi. Dječice, budite moje ispružene ruke, ruke ljubavi za sve koji su se izgubili, koji nemaju više vjere i nade. Hvala vam što ste se odazvali momu pozivu.”
(25. studenog 2009.)

GLASNIK MIRA

Utemeljitelj i nakladnik:
Informativni centar “Mir” Međugorje

Glavni urednik: Krešimir Šego

Lektor i korektor: Dragan Naletilić

Adresa:

Glasnik mira, Gospin trg 1
88266 Međugorje, BiH
Tel.: 00 387 36 650 200; 653 325
Faks: 00 387 36 651 300
Služba pretplate: 00 387 36 653 342
E-mail: glasnikmira@medjugorje.hr
Internet: www.medjugorje.hr

Grafičko oblikovanje:

Marin Musa // SHIFT KREATIVNA AGENCIJA

Tisak: Fram-Ziral, Mostar

Uplata pretplate: Informativni centar
“Mir” Međugorje d.o.o., „Glasnik mira“

Iz BiH u KM:

Unicredit Bank
Žiroračun broj 33 8120 2 20114 5352

Iz svih stranih zemalja:

Unicredit Bank, SWIFT: UNCRBA 22
IBAN: BA 39 3380 6048 0281 0221

Iz RH u HRK:

Societe generale - Splitska banka d.d.,
Nalog 14

Broj računa: 2330003-5100201682

Iz RH u EUR:

Societe generale - Splitska banka d.d.
Nalog 14, SWIFT: SOGE HR 22
IBAN: HR 17 2330 0035 1002 0168 2

**Iz BiH i RH pretplatu se može uplatiti i
poštanskom uplatnicom.**

Cijena pojedinog primjerka:

2,5 KM/10 kn
Godišnja pretplata (12 brojeva)
BiH: 30 KM; Republika Hrvatska: 120 kn;
Zemlje EU: 30 eura; Švicarska: 50 sfr; SAD: 50 US\$

List je prijavljen kod Ministarstva prosvjete,
znanosti, kulture i športa Hercegovačko-
neretvanske županije pod brojem
R-05-05-42-2175-86 /06 od 12. siječnja 2006.

Dekret pape Urbana VIII.

U skladu s dekretom pape Urbana VIII. i uredbom II. vatikanskog koncila, izdavač izjavljuje da nema nakanu preteći sud Crkve o nadnaravnosti prirode događaja i poruka o kojima je riječ na ovim stranicama. Taj sud pripada kompetentnom autoritetu Crkve, kome se izdavač potpuno podvrgava. Riječi poput «ukazanja, čudesa, poruke» i slične imaju ovdje vrijednost ljudskog svjedočenja.

TKO PALI SVJETLA OVOGA SVIJETA?

Poštovani čitatelji, prijatelji i promicatelji,

Živimo u vremenu kad se oko nas sve više svjetala trne; tama se punim zamahom širi, ljudi postaju širitelji i nositelji mraka i tame, pretkazuju sumornu i mračnu budućnost, ne vide izlaza iz tunela mraka i recesije. Čini se da oko sebe radije pale mrak negoli svjetlo. Okreću prekidače u suprotnom smjeru, isključuju nam svjetla, namjesto da jedni drugima donosimo svjetlo, da budemo svjetlonoše i lučonoše. Božićni dani su dani svjetla, Svjetla koje svijetli u Tami ovog svijeta. Svjetla koje nikakva Tama ovog svijeta ne može ugušiti ni sakriti, Svjetla koje svojom nazočnošću guta tmine mraka i nečovještva.

Božić je vrijeme raspjevanosti i radosti, darivanja i obdarenosti. Prva božićna pjesma kojom je jednom zauvijek utvrđeno nutarnje suzvučje ili simfonija koja se splela oko Božića ne potječe od ljudi, nego su je intonirali sami anđeli, Nebo. Luka evanđelist vjerno nam prenosi pjesmu betlehemske božićne noći: *Slava na visinama Bogu, a mir ljudima na zemlji, Njegovim, Božjim milje-*

nicima, ljudima dobre volje, blagohotnicima, miroljupcima.

Taj je hvalopoj anđela postavio za svu budućnost mjerila razumijevanja i shvaćanja Božića. Sadrži pojam koji kao nijedan drugi ne pokreće ljude našeg doba, naime **mir**. Biblijski pojam *mira* - *šalom* izražava daleko više od puke odsutnosti rata. Mir je ono blaženo stanje kad je sve na svome mjestu, kad ljudi žive u povjerenju i bratstvu, kad nema straha, nepovjerenja, prijetvornosti, kad Gospodin nad svime vlada i svoju moć proteže s jednoga kraja kruga zemaljskog na drugi. Božićni mir, odnosno anđeoski mir o kome pjevaju nebeski glasnici pretpostavlja jedno bez čega je nemoguće stvoriti istinski mir ovdje na zemlji, naime, pretpostavlja *iskazivanje slave i časti Bogu*.

Istinsko *Bogo-štolje* je preduvjet bilo kakvu istinskom miru. Kome je stalo do čovjeka i njegova dobra, on se najprije mora truditi oko Božje slave i davanja časti Njemu. *Bogo-štolje* nije privatna već javna stvar. To je općeljudsko dobro. >>

U OVOME BROJU PROČITAJTE:

Fotografiju na naslovnici snimila
Lidija Paris

**ISUS -
ZVIJEZDA ILI
PROTUZVIJEZDA?**

fra Tomislav Pervan

**ČEKANJE
BOŽIČNOG
SVJETLA**

s. Dominika Anić

**„PRIPREMITE SE S
RADOŠĆU ZA ISU-
SOV DOLAZAK!“**

vič. Adalbert Rebić

**OD KULTURE
SMRTI DO
CIVILIZACIJE
ŽIVOTA (II.)**

Gabriele Kuby

**BEZ MOLITVE,
SVEĆENIČKI JE ŽI-
VOT NEZAMISLIV**

Kardinal Christoph
Schönborn

**SHVATIO SAM DA
JE GOSPA MAJKA
SVIH LJUDI**

fra Eleuthere
Baharanji Makuta

U jaslama i na križu podiže Bog svoju slavu i čast ovdje među ljudima. Oni koji se zapućuju za ovim Svjetlom, za ovim Bogom koji je došao među nas u Betlehemu, utiru i krče put novome čovjeku i čovječanstvu, makar i u djelićima. Mozaik se postupno slaže.

Gdje Bog nije čašćen i štovan, nemoguće je da čovjek bude dolično poštivan. Stoga, gdje god i kad god je Bog obeščašćen, jednako je i čovjek obezvrijeđen, obeščašćen, ponižen, raščovječen.

Sve strahote ljudske povijesti ateistima su jedna velika optužnica protiv Boga. Ivan Karamazov vraća Bogu svoju ulaznicu u nebo zbog patnje nedužnih i djece na ovom svijetu. On je u krivu, kao i svi ateisti. U trenutku kad sam Bog postaje Dijete, izručeno na milost i nemilost silnika ovog svijeta, kad stupa pred nas u utjelovljenoj Ljubavi, jedinom moći s kojom Bog raspolaže (a znamo da je ljubav najneomogućnija!), sve one strašne slike Boga rasplinjuju se kao naše ljudske umotvorine i tlapnje. U jaslama i na križu podiže Bog svoju slavu i čast ovdje među ljudima. Oni koji se zapućuju za ovim Svjetlom, za ovim Bogom koji je došao među nas u Betlehemu, utiru i krče put novome čovjeku i čovječanstvu, makar i u djelićima. Mozaik se postupno slaže.

Marija je dar Zemlje Nebu kako bi nas Nebo preko Marije obdarilo Isusom. I ovdje je nama Marija dar Neba zemlji. Od nas Gospodin ne očekuje ništa drugo nego upravo kao i od Marije: nas same. Ne će naše postotke, već cijelo srce, našu vjeru, ljubav, naš život, zatim one darove o kojima je govor na Posljednjem sudu: hrana i odjeća za siromahe, beskućnike, prognanike, sućut i supatnja, utješna riječ i nazočnost u teškim trenucima kod oboljelih, zatočenih, ostavljenih, osiromašenih, izgubljenih. Tako će Božić ponovno zasjati u punom svjetlu u našim srcima i svijetu. Neka svjetlo koje je ovdje među nama upaljeno prije 29 godina svijetli svim ljudima dobre volje.

ISUS -ZVIJEZDA ILI PROTUZVIJEZDA?

Zvijezda božićne noći jest sami utjelovljeni Božji Sin. On je svjetlo koje pokazuje put kroz povijest. On zasjenjuje i uklanja druge zvijezde. U našem osobnom životu istinske su zvijezde osobe koje nam pokazuju put srca, put do Isusa Krista

fra Tomislav Pervan

Zivimo u vremenu spektakla kad pojedinci pošto-poto žele biti u žarištu pozornosti. Nisi li bio na televiziji, u novinama, nisi ni postojao, nema te. Čini se da je danas jedno i jedino važno: Biti 'zvijezda', biti 'promi', 'prominentan', biti 'celebrity', 'star' ili 'starleta', svejedno. Nije važno gdje i u kojoj ulozi, nije važan ni način, pogotovo ne moralnost, etičnost postupka: u glazbi, na filmu, u športu, na televiziji, u novčarstvu, politici, pa čak i u kriminalnom okružju. Za mnoge uopće nije upitna etičnost nastupa, ponašanja, pa ni sablažnjivost postupaka. Važno je biti 'zvijezda', 'star(leta)', pa makar i po skandalima. Nitko ne diže glasa protiv razaranja temeljnih ljudskih vrijednosti, u gotovo svim priopćajnim sredstvima.

Prije stanovita vremena znani je glumački par dobio dvojke. Dvojke kao i sve ostale. Ali, budući da su to djeca 'prominentnih' osoba, jedna je revija platila četrnaest milijuna (!) dolara kako bi mogla prva objaviti slike blizanaca, roditelja koji ni po čemu ne mogu biti uzorom u životu. Što je međutim s milijunima isto tako umilne dječice, novorođenčadi, koja nikomu nisu zanimljiva samo zato jer nisu djeca 'prominentnih'? Kakvo i gdje bijaše rođenje Isusa Krista, u kakvim okolnostima? Daleko od javnosti! Nije svako rođenje svakodnevno, nije svako novorođenče planetarni događaj, nije svaki čovjek rođen biti zvijezda. Zna se tko, i što i gdje, i koliko vrijedi. Prema svjetskim mjerilima. S očekivanim dolaskom na svijet neke zvijezde započinje novo vrijeme, novo stvaranje (rađanje 'superno-ve'), kao da je u pitanju novi *mesija*. I historiji nigdje kraja! Ili pak očekivanja od novoga predsjednika svjetske sile, čovjeka promjena. "Čovjek koji će promijeniti svijet!" Kako, čime, u kojemu smjeru? Kakav apsurd, kakva luciferska i prometejska preuzetnost?! Pitamo se samo, do

kada ćemo naivno nasjedati obmanama (ili *Obamama*) i pričinama?

Promjena dolazi samo iznutra, iz obraćena, Bogu okrenuta srca, ne promjenom vanjskih čimbenika ili vlada. Što se promijenilo nakon pada Berlinskoga zida u misaonom i životnom sklopu suvremenog svijeta u minulih dvadeset godina? Svijet su mijenjali oni koji su promijenili sebe, koji su znali reći osobnim prohtjevima i nižemu 'ja' odlučno 'ne', pa bili to kršćanski sveti ili asketi u drugim religijama (Ghandi!). Znamo i za prevratnike, koji su iza sebe ostavili pustoš i smrt kad su zaboravili ili zanijekali Boga.

Običnom svijetu godi veličati zvijezde. Kao da ih to izvlači iz njihova otužna svednevlja, žudeći da s tih zvijezda padne nešto 'zvjezdane' prašine na njihovo svagdanje sililo. Jer te *celebrities* okružuje aura, mitologija novoga, njihova su djeca jamstvo novine života: *A star is born - Zvijezda je rođena!*

Nekoć su ljudi tražili moralne uzore, a danas im godi 'prominencija' s kojom se žele poistovjetiti u njihovu zlu i grijehu. Veliki pisci i umjetnici nemaju šanse na tržišnici ispraznosti. Književnost prerasta u *chronique scandaleuse*. Prošla su vremena mecena i dobrotvora koji su promovirali istinske glazbenike, graditelje, umjetnike, kipare, slikare, pa i znanstvenike. Danas kao da nikoga ne boli glava zbog toga. Zvijezde su u pitanju. Njih okružuje 'svetačka aura' besmrtnosti, oni su sretni povlaštenici koji utiskuju svoje stopalo u aleji 'velikana' u sudobnoj Sodomi i Gomori, rodozačetniku zala, grijeha i nastranosti. 'Zvijezdama' se svaki grijeh oprašta, one nas čupaju iz hladnog sivila, one podaruju našim životima čari izgubljena života. One navodno mogu vratiti što je izgubljeno u političkim ili novčarskim obećanjima.

Obični se svijet ne spotiče o njihove grijeha, preljube, propale brakove, svačodne skandale, drogiranje, umiranja

zbog predoziranja. Ta suvremena božanstva nalik su grčkomu Olimpu na kome se orgija, opija i bludniči, postupa naskroz neljudski, mrzi, ubija, vara, čini preljub, vode ratovi. Ti bogovi i njihovi potomci silaze danas među obične smrtno ljude i tješe nas... Posrnule su zvijezde čak vjerodostojnije od svetaca, njihove riječi mogu ne znam kako biti otrcane, ali jer dolaze iz 'iskusnih' usta, onda to zvuči jednostavno ljepše, uhu ugodnije. Ako je to dopušteno njima, zašto to ne bismo okušali i mi? Kad mogu oni, zašto ih ne bismo mogli i mi slijediti? I tako imamo posvemašnje urušavanje morala i svih vrijednosti.

Nema više Svete obitelji, koju su u tisuće inačica oslikavali i opijevali toliki umjetnici, Zapadu se, čini se, zgadilo kršćanstvo, ljudi su prestali iščekivati bolja vremena. 'Nesveta obitelj novih zvijezda' ne obećaje bolja vremena, ali su tu da nas 'dispensiraju', da nas odriješe od naših grijeha. I tako se rađa suvremena medijska religija u kojoj je dopušteno sve, gdje se smije sve, i zato je ravno huli kritizirati zvijezde. Zadaća je kritičara – bilo u športu, umjetnosti ili politici – ne kritizirati, nego popularizirati! Popularizirati i

promicati grijeh, preljub, rastavu, pobačaj, istospolne zajednice, suvremene izopačenosti, slobodarstvo, bezvrijednosti.

Isus - protuzvijezda svjetskim mjerilima

Sagledamo li, pak, samo nakratko Isusov život, moramo reći kako on nije bio nikakva zvijezda, nego upravo protuzvijezda. Od samoga rođenja u špilji, preko zabitna života u Nazaretu. I kad mu je došao Napasnik u pustinji te ponudio da postane svjetska zvijezda koja će sve očarati, Isus ga je smjesta otjerao. Mnoštva izbjegava nakon čudesa. Ne želi da ga zakralje. Uvijek se povlači u samoću, pustinju, molitvu. Učenicima i izliječenicima zabranjuje govoriti ili razglašavati njega i njegova djela.

Unatoč tomu što smo od Božića stvorili idilu, pastoralu, Božić je sušta oprjeka idili i ugodi. Dolazak na svijet u štali, zapravo u udubljenju u špilji, gdje su obitavale životinje i pastiri, daleko je od stila svjetskih 'celebrities'. Daleko je to od palača i kraljevića iz bajki, nema prinčeva ni paževa iz mitologije. Dijete u jaslama, Patnik na križu! Otkupitelj na križu? Ne, to svijet ne želi niti hoće. Imao je Isus savršeno čutilo. S radozalošću

ili senzacijama ne može se stvoriti ništa vrijedna ni trajna.

I makar se Crkva kroz povijest nerijetko priklanjala svjetovnom ponašanju, ljudskim potrebama za slavom, što je zatamnivalo istinsku bit kršćanstva, ipak je uvijek bilo istinskih obnovitelja poput Franje iz Asiza, koji su svojim stilom bili nešto poput čišćenja savjesti i pamćenja Crkve, ispravitelji ponašanja, nasljedovatelji Gospodina u svemu. Ili pak svete Elizabete Ugarske koja je premislila s riječima na usnama: „Bog je stvorio novu Zvijezdu kakva se još nikada nije pojavila. Zagledajmo se u tu Zvijezdu!”

Svijet je i danas u potrazi za otkupiteljem, ali u *instant obliku*, na brzinu, naiskap. Svijet treba zvijezde kao opijum za narod. To ne može biti u svome izdanju Dijete iz Betlehema ni Patnik s križa. Ne čini Isus *hokus-pokus* čudesa, od svih traži samo jedno, naime, ustrajan hod, čvrstu vjeru, nadu i nasljedovanje. Uskrsli Raspeti postao je zanimljiv obrazovanim kao i neobrazovanim slojevima, ljudima koji su mislili i promišljali, koji se nisu dali zavesti krilaticom *kruha i igara*, za čim je i današnji čovjek i svijet sluđen.

Zvijezda božićne noći jest sami utjelovljeni Božji Sin. On je svjetlo koje pokazuje put kroz povijest. On zasjenjuje i uklanja druge zvijezde. U našem osobnom životu istinske su zvijezde osobe koje nam pokazuju put srca, put do Isusa Krista. Tu je nenadomjestiva uloga roditelja-vjernika. Isus Krist nije *zvijezda* u svjetovnom značenju riječi. Može on to biti samo u *muziku* Jesus Christ Superstar, ali, povjerujemo li biblijskim izvješćima, on je bio protuzvijezda, kritičan, protivnik stvaranja kulta ili mitova oko pojedinaca, mitova ovoga svijeta. Bog kao mit – ne, hvala! Isus kao svjetska zvijezda – ne, hvala! On je zov i izazov u osobi, on nas suočava s krajnjom poniznošću i sve stavlja pred jasnu alternativu: Ili - ili. I poziva svakog pojedinca da ostavi sve, da pođe za njim, uzme svoj križ, posvema se i nesebično izvlasti. I samo će tako – što iskustvo pokazuje – iskusiti blagoslov i spas. Pa to mu i ime kazuje – Isus, tj. Bog je Spasitelj, Bog spasava.

Isus, *Svjetlo od Svjetla, pravi Bog od pravoga Boga*, na nama je primiti u sebe njegovo svjetlo, prihvatiti svjetlo njegove zvijezde i to svjetlo onda prenositi. On je putokaz kako bismo i mi postali drugima putokaz. Vjerovati i hoditi u vjeri može se samo u zajednici, nikako u 'soliranju'. Primili smo je u zajednici vjernika, živimo je u zajednici vjernika, i prenosimo je preko zajednice onih kojima je Isus Krist smisao i cilj.

„PRIPREMITE SE S RADOŠĆU ZA ISUSOV DOLAZAK!“

Slaviti dobro Božić znači prikazati Bogu svoje srce, obraćeno, preobraženo srce. Srce koje iskreno traži obraćenje izvor je sjedinjenja s Bogom i s ljudima. Slaviti Božić, znači prestati se bojati Krista, prihvatiti Krista. On ništa ne uzima, on sve daje

vlač. Adalbert Rebić

Ove nedjelje, na kraju mjeseca studenoga, Crkva došašćem započinje novu liturgijsku godinu kroz koju slavi Kristova otajstva, od otajstva njegova rođenja do otajstva njegova proslavljenja, do nedjelje *Krista Kralja*. Vrijeme došašća prema crkvenim odrednicama ima dvojako značenje: ono je „vrijeme pripreme za svečanost Božića, u kojem slavimo prvi dolazak Sina Božjega u tijelu (‘I Riječ je tijelom postala i nastanila se među nama!’), a ujedno i vrijeme kada svoje misli upravljamo na iščekivanje drugog Kristova dolaska na svršetku vremena. Zbog ova dva razloga vrijeme došašća je vrijeme predanog i radosnog iščekivanja“ (Drugi vatikanski koncil, *Sacrum Concilium*, 39) i vrijeme pripreme za trostruki susret s Kristom: u godišnjem spomenu njegova rođenja u Betlehemu, u njegovu dolasku na kraju vremena i u trajnom sakramentalnom susretu u crkvenom bogoslužju (osobito u euharistiji).

Pripremite se s radošću za Isusov dolazak

Crkva nas na početku došašća riječima proroka Izaije i Ivana Krstitelja poziva da pripravimo put Gospodinu, da mu poravnimo staze: „Svaka dolina neka se ispuni, svaka gora i brežuljak neka se slegne! Što je krivudavo, neka se izravna, a hrapavi putovi neka se izglate! I svako će tijelo vidjeti spasenje Boga.“ Prorok nam govori slikovitim jezikom: dolina, brežuljak, krivudavi i hrapavi putovi simbolični su izrazi za sve ono što nam priječi da dođemo do Boga.

U ovo vrijeme došašća dolazi nam ususret i *Gospa Međugorska*, koja nam poručuje, biblijskim jezikom, da se s radošću pripremite za Isusov dolazak. Došašće je milosno vrijeme: u njem trebamo pripremiti srca za dolazak Spasiteljev. Isus se želi roditi u našim srcima. To je pravi smisao slavljenja Božića. O Božiću mi slavimo otajstvo utjelovljenja i rođenja vječne Riječi Božje. Pri tom ne

mislimo samo na povijesni Isusov dolazak, na njegovo rođenje u Betlehemu, u siromašnoj radničkoj kućici (špilji) nego iznad svega na otajstveno rođenje Božje Riječi u našim srcima. Isus se treba roditi u našem životu, u našim pametima, u našem srcu. Svojim utjelovljenjem u nama želi nas preobraziti u istinske Božje muževe i žene koji će svojim uzornim kršćanskim životom svjedočiti Božju ljubav svima onima koji s nama zajedno žive i rade. Slaviti Božić znači priznati da je Bog posjetio svoj narod, znači i prihvatiti Božji posjet. Bog želi ostvariti svoj posjet u srcima ljudi. I danas Bog želi ostvariti svoj posjet u našim srcima kako bi ih preobrazio

iznutra. Tako željena preobrazba svijeta, u kojem će konačno vladati mir, istinsko bratstvo među ljudima, ovisi u stvarnosti o obnovi, o preobrazbi ljudskih srdaca. Tek kad mi ljudi uspijemo preobraziti svoje srce, svoj život, onda ćemo vidjeti kako se nad nama rađa novo Sunce pravde. Dok toliki ljudi oko nas u došašću (i nedjeljom) lutaju po veletrgovinama, trude se kupiti što više darova za sebe, za svoje bližnje, osobito za djecu, dotle se istinski vjernici trebaju povlačiti u „pusti kraj svojeg srca“ i razmišljati kako omogućiti utjelovljenoj Riječi Božjoj da se utjelovi u nama, da se rodi u nama, da prebiva u našem srcu, da se „ušatori među nama“ (Iv 1,

14). Slaviti dobro Božić znači znati prikazati Bogu svoje srce, obraćeno, preobraženo srce. Srce koje iskreno traži obraćenje izvor je sjedinjenja s Bogom i s ljudima. Slaviti Božić, znači prestati se bojati Krista, prihvatiti Krista. On ništa ne uzima, on sve daje. Tko se njemu daruje, prima stotruko od njega. Otvorite vrata Kristu i naći ćete istinski život, poručuje nam Rimski biskup papa Benedikt XVI.

Obnovite molitvu u svojim obiteljima

Obitelj je hram Božje ljubavi u kojem roditelji i djeca u uzajamnom odnosu ljubavi i dobrote susreću Boga, ponazočuju ga i žive ga u Duhu Svetome po Isusu Kristu. Sliku sretno obitelji često susrećemo u mudrosnim knjigama Staroga zavjeta i u novozačetnim spisima, u evanđeljima i u Pavlovim poslanicama. Pisac Knjige Izreka slavi skladan bračni život kao uvjet sretno obitelji: „Neka je blagoslovljen izvor tvoj, i raduj se sa ženom mladosti svoje: neka ti je kao mila košuta i ljupka gazela, neka te grudi njene opajaju u svako doba, njezina ljubav zatravljuje bez prestanka!“ (Izr 5, 18-19), a Propovjednik je još jasniji: „Uživaj život sa ženom koju ljubiš u sve dane svojega ispraznoga vijeka koji ti Bog daje pod suncem, jer to je tvoj udio u životu i u trudu kojim se trudiš pod suncem“ (Prop 9, 9).

Isus posvećuje obitelj time što je u njoj proveo svoje djetinjstvo, dječastvo i mladenaštvo, poslušan svojim roditeljima Mariji i Josipu (Lk 2,51). Za nj je obitelj sveta stvarnost jer u njoj roditelji surađuju sa svojim Stvoriteljem, rađaju i odgajaju djecu koja su predodređena da postanu djeca Božja i članovi kraljevstva Božjega. Obitelj je najbolje okružje za dobrobit, sreću i blagostanje muža i žene u obitelji s djecom i društva jednostavno. Po sakramentu ženidbe muž i žena dobivaju posvećujuću milost i sve druge milosti koje su im potrebne da mogu ispunjavati sve dužnosti obiteljskog života glede odnosa muža i žene, roditelja i djece. Cilj je kršćanske obitelji nadnaravan: spasenje djece i roditelja i zajedništvo između muža i žene kao i zajedništvo između Krista i Crkve.

Zajedništvo između Krista i Crkve primijenio je apostol Pavao na ženidbu i obitelj u poslanici Efežanima kad govori o obiteljskom čudoređu: „Muževi, ljubite svoje žene kao što je Krist ljubio Crkvu te sebe predao za nju da je posveti, očistivši je kupelji vode... Tako treba da i muževi ljube svoje žene kao svoja tijela. Tko ljubi svoju ženu, sebe ljubi“ (Ef 5,25-26.28). Od žene Pavao traži da po-

štuje svoga muža a od djece traži da slušaju svoje roditelje. „Dakle, neka svaki od vas ljubi svoju ženu kao samog sebe, a žena neka poštuje svoga muža. Djeco, slušajte svoje roditelje u Gospodinu, jer to je pravedno... A vi očevi, ne srdite djece svoje, nego ih odgajajte stegom i urazumljivanjem Gospodnjim!“ (Ef 5,33-6,1; usp. Kol 3,18-21). Pavao je imao, očigledno, pred očima model obitelji koji je vladao u njegovo vrijeme i u Židova i u Rimljana, prema kojemu je muž bio glava obitelji, dakle i glava ženi; žena je poštovala svoga muža, muž je ljubio svoju ženu, a djeca su bila obvezatna slušati i poštovati svoje roditelje (usp. Deset zapovijedi: Izl 20,12; Pnz 5,16). Odnosima poslušnosti, poštovanja, ljubavi... bila je satkana stvarnost obitelji. U širu obitelj spadaju i robovi i sluga, pa su očevi kao gospodari svojih robova i slugu pozvani da se uzajamno poštuju i ljube: „Robovi, slušajte svoje zemaljske gospodare kao Krista – sa strahom i trepetom, u jednostavnosti srca.... I vi, gospodari, isto se tako vladajte prema njima: kanite se prijetnji, znajući da je i njihov i vaš Gospodar na nebesima, i da u njega nema pristranosti!“ (Ef 6, 5-9; usp. Kol 3,22-4,5).

Pavao je prihvatio obitelj kakva je u njegovo vrijeme bila strukturirana i u nju pokušao unijeti duh Kristov, duh Kristova Evanđelja, duh ljubavi, poslušnosti i odanosti... Ulazeći u svijet svojeg vremena Crkva je u skladu s načelom utjelovljenja i inkulturacije, prihvaćala različite kulture i društvene datosti naroda s kojima je dolazila u doticaj. Željela je time poruku svoga naviještanja učiniti bližom i prihvatljivijom ljudima onoga doba. I kao što apostoli nisu stvorili posve nov kršćanski izvorni jezik, tako nisu stvorili ni nove sociološke i kulturne „kršćanske“ strukture, nego su preuzimali postojeće, trudeći se u njih unijeti nepatvoren sadržaj Kristove blagovijesti.

Tako je bilo i s obitelji. Kršćanstvo je preuzimalo obiteljsku ustanovu od postojećeg društva unutar židovskoga, grčkoga, rimskoga svijeta i nastojalo je kršćanski osmisliti. Crkva je samo naglasila neka temeljna načela i temeljne vrijednosti koje treba primijeniti na postojeći model obitelji. Objava Božja u odnosu na obitelj upućuje na temeljnu datost vjere a to je ljubav: *ljubav treba biti temelj i pokretač obitelji*.

Želio bih u sklopu ovoga svojeg razmišljanja o obitelji ponoviti riječi Ivana Pavla II.: „U braku i obitelji stvara se čitav niz međuljudskih odnosa – zaručnički odnosi, očinstvo-majčinstvo, sinovstvo, brat-

stvo – preko kojih je svaka osoba uvedena u ‘ljudsku obitelj’ i u ‘Božju obitelj’ – Crkvu. Ljudska je obitelj, razrovana grijehom, otkupiteljskom snagom Kristove smrti i uskrsnuća ponovno uspostavljena u svome jedinstvu. Kršćanska je ženidba, koja ima udjela u spasenjskoj djelotvornosti toga događaja, prirodno mjesto na kojem se ostvaruje uklapanje ljudske osobe u veliku obitelj Crkve.... Obitelj, rođena iz sakramenta, za Crkvu je kolijevka i mjesto gdje može ostvariti svoje vlastito uključivanje u ljudske naraštaje, a te naraštaje u Crkvu“ (IVAN PAVAO II., *Obiteljska zajednica*, br. 15).

U takvom je obiteljskom ozračju živjela Marija, Djeвица iz Nazareta, i zato ona i nama stavlja na srce obitelj kao apsolutnu i nadnaravnu vrjednotu. Ona nam preporuča da u obitelji molimo i da molimo za obitelji. Prije dvije godine Rimski biskup papa Benedikt XVI. susreo se u Münchenskoj prvostolnici, posvećenoj Mariji, s prvopričescima, njihovim roditeljima i odgojiteljima. Stavio im je na srce da opet počnu zajedno moliti u obitelji. Moliti zajedno krunicu, moliti zajedno prije i poslije jela, moliti zajedno Anđeo Gospodnji u jutro, u podne i navečer. O zajedničkoj molitvi u obitelji ovisi i sreća i blagoslov obitelji.

Vaša ljubav neka poteče u svako srce koje je daleko od njegove ljubavi!

Gospa nam preporuča ono isto što nam preporuča i njezin Sin i njegovi učenici: *Ljubite jedni druge. Ljubite i neprijatelje svoje!*

Pavao piše Rimljanima: „Ljubav nehinjena! Zazirite oda zla, prijanjajte uz dobro! Srdajno se ljubite pravim bratoljubljem! Pretječite jedni druge poštovanjem! U revnosti budite hitri, u duhu gorljivi, Gospodinu služite! U nadi budite radosni, u nevolji strpljivi, u molitvi postojani! Pritječite u pomoć svetima u nuždi, gajite gostoljubivost! Blagoslivljajte svoje progonitelje, blagoslivljajte, a ne proklinjajte! Radujte se s radosnima, plaćite sa zaplakanima! Budite istomišljenici među sobom! Neka vas ne zanosi što je visoko, nego privlači što je ponizno. Ne umišljajte si da ste mudri! Nikome zlo za zlo ne vraćajte; zauzimajte se za dobro pred svim ljudima! Ako je moguće, koliko je do vas, u miru budite sa svim ljudima!... Ne daj se pobijediti zlom, nego dobrim svladavaj zlo“ (Rim, 12, 10-21).

Marijina je poruka posve u skladu s Božjom voljom očitavanom u Bibliji. Slušajmo je stoga s ljubavlju kao što se sluša svoju majku.

Borba za molitvu

BEZ MOLITVE, SVEĆENIČKI JE ŽIVOT NEZAMISLIV

Izvadak iz predavanja na duhovnim vježbama za svećenike u Arsu 2009.

Kardinal Christoph Schönborn, bečki nadbiskup

Osobno iskustvo

Kada sam 1963. god. kao osamnaestogodišnjak pristupio Dominikancima, bio sam svjedok dolaska pokoncilске krize. Naišla je poput tsunamija. Jedna od prvih posljedica bila je radikalno stavljanje molitve pod znak pitanja. Vrijedila je jedino akcija. Smatralo se da su strukture Crkve i društva nepravedne i nadiđene, te da ih treba mijenjati da bi se obnovilo Crkvu i društvo.

Bio sam vrlo mlad pa sam previše doslovno shvaćao ono što su nam govorili o molitvi. Molitva nam je bila prikazivana kao zadatak, kao teret koji treba zajednički nositi, što na nas mlade redovnike nije nikako moglo imati poticajni učinak. Otpao je, dakle, teret dugih sati moljenja časoslova, a napose teret osobne molitve, što sam u prvi čas doživio kao neku vrstu oslobođenja. Postupno sam pak primjećivao kako sve biva prekriveno nekim sivilom. Redovnički je život izgubio svoj okus, duhovni je život izbljedio. Nakon godine dana moli-

foto Gebetsaktion

tvene apstinencije počeo sam razmišljati o napuštanju redovničkoga života...

Pričam vam ovo svoje osobno iskustvo jer to smatram dramom mnogih pripadnika mogega naraštaja. Gdje se napustilo molitveni život, i vjerski je život izgubio svoj okus. Kriza pokoncilskih godina je prošla, ali opasnost da se izgubi volju za Boga zbog zapuštanja molitve stvarna je i danas. Borba za molitvu je borba za život. Kakav bi bio svećenički život bez molitve?!

Vrijeme za molitvu

Imali smo nevjerovatnu povlasticu doživjeti Ivana Pavla II. koji je bio prava molitvena stijena. Neka zagovara za sve nas da bi u nama, ovdje u Arsu, probudio čežnju za molitvom, okus radosti po molitvi i ustrajnost u molitvi.

Uvjeren sam da je borba za molitvu najvažnija borba u životu kršćanina, a prije svega svećenika. To je najprije borba da se nađe vrijeme za molitvu. „Odreći se svega, samo ne molitve“, govorila je Terezija Avilska. Borba da se nađe vrijeme za molitvu je često svakodnevni izazov. Ne ću ju opisivati, nego vas pozivam da budete iskreni sami sa sobom. U vremenu kada je naš dnevni raspored prenatrpan obvezama, ne ostaje vremena za molitvu, no ako ga detaljnije ispitamo ustanovit ćemo da mnogo vremena trošimo – ili bolje rečeno gubimo – na mnogo manje potrebne, beskorisne, pak čak i štetne stvari.

Izgubljeno vrijeme

Recimo nekoliko riječi o medijima: televizija, kompjutori i Internet su izvrsna otkrića ako ih se dobro koristi. Bez kompjutera se više ne može. Internet je postao radni instrument, sredstvo naviještanja, evangelizacije, dio crkvenog i društvenog života, no budimo iskreni i priznajmo da dolazi i do zlorabe...

Nerijetko se događa da netko ima pristup stotinama satelitskih TV postaja. Ako švrlja s jedne na drugu, brzo će shvatiti da pred zaslonom sati neprimjetno prolaze, a

tek rijetko od toga ima neke koristi. Najčešće osjećamo neku neodređenu prazninu i žalostan osjećaj da smo protratali dragocjeni dar vremena koje je otišlo u nepovrat. Da smo samo dio toga vremena proveli pred svetohraništem, jasnije bismo sagledali svijet oko sebe i bili bismo sretniji.

Što se Interneta tiče, to je izvrsno oruđe za naše vrijeme, ali istovremeno i prava stupica. Kolike milosti gubimo zbog napasti na koje nailazimo na Internetu! Nikada kao danas društvo nije bilo izloženo tako sveopćoj nazočnosti pornografije. Budući da je pristup lagan i prelagan, čovjek treba poduzeti odgovarajuće mjere predostrožnosti da bi sačuvalio svoje duhovno i duševno zdravlje. Može se instalirati elektronske zaštitne brane koje sprječavaju pojavljivanje stranica s pornografskim ili nasilničkim sadržajem. Nudi se sve veći broj programa za samopomoć ili međusobnu pomoć protiv zlorabe Interneta.

Moliti zajedno

Vratimo se molitvi. Jedna je stvar sigurna: potrebno nam je bratstvo među svećenicima. Priznajem da mi je gubitak zajednice braće dominikanaca s kojima sam redovito svakoga dana molio predstavljao značajnu poteškoću kada sam postao biskup. Kako je važno stvarno, svakodnevno i redovito zajedništvo u molitvi! Držim da je jedan od najvećih izazova za nas svećenike 21. stoljeća pitanje: hoćemo li pronaći put do stvarnih i zahtjevnih oblika zajedničkog života koji je svima na pomoć? „Gle, kako je dobro i kako je milo kao braća zajedno živjeti“ (Ps 133,1)

Moliti pred svetohraništem

U borbi za molitvu radi se i o mjestu molitve. Nema sumnje da se posvuda može moliti, a Gospodin nas poziva i na stalnu molitvu. Postoje, ipak povlaštena mjesta. Arški župnik molio je pred svetohraništem. „Tu je!“ govorio bi na vjeronauku ukazujući na svetohranište. Kako se samo arške župljane dojmilo vidjeti svojega župnika pred svetohraništem...

Većina je od nas povlaštena i uvijek ima pristup svetohraništu. Trebali bismo to shvatiti kao poziv i iskoristiti mogućnost koju imamo. U našim zapadnim zemljama mnogi više ne dolaze na nedjeljnu Misu, ali se dođu u crkvu pomoliti ili zapaliti svijeću pred kipom Majke Božje. Nikomu ne će škoditi ako nas, svećenike, uhvati *in flagranti* u molitvi pred svetohraništem...

Zaher Abboud, franjevac iz Nazareta

MEĐUGORJE JE SVJETSKA PRIJESTOLNICA MIRA

Višnja Spajić

snimila Višnja Spajić

Krajem kolovoza ove godine, fra Zaher Abboud prvi je put hodočastio u Međugorje. Sa skupinom od 49 vjernika iz Nazareta, mjesta rođenja Blažene Djevice Marije, došao je moliti za mir u svojoj zemlji i u cijelom svijetu, očekujući uspjeh. O mjestu iz kojega dolaze je rekao: „U Nazaretu živi 60.000 stanovnika. Kršćana je 20 posto, ostalo su muslimani i Židovi, iako Židovi žive u jednome zatvorenom naselju pokraj Nazareta, a ne u starom gradu.“ Nazaret je grad na sjeveru Izraela u kojem je djetinjstvo proveo Isus Krist. Udaljen je 25 kilometara od Galilejskog jezera te oko 9 kilometara zapadno od planine Tabora. Prema najnovijim podacima, više od 50.000 hodočasnika mjesečno posjeti Svetu zemlju.

O kršćanstvu u Nazaretu tijekom protekla dva tisućljeća, fra Zaher je rekao: „Kršćani su prisutni na tom području od početka, ali su u nekim razdobljima protjerivani. Morali su se iseljavati iz tog područja i ponovno bi se vraćali u križarskim ratovima. Takvih je valova povratka bilo nekoliko. Danas imaju slobodu ispovijedanja, iako je u tim političkim okolnostima katkad vrlo teško, osobito kad su napetosti veće.“

Za Međugorje je čuo prije 10 godina od vjernika koji su pojedinačno hodočastili u ovo mjesto molitve i pomirenja. Dolazili su u župu i svjedočili, a najviše su saznali od Mirjane kad je ona posjetila Nazaret.

U tri je međugorska dana, zajedno s hodočasnici iz Nazareta, fra Zaher u kapelici slavio Mise na svom jeziku, sudjelovao u zajedničkim večernjim misnim slavljenjima u crkvi, posjetio Brdo ukazanja, Križevac, susreo se s Ivanom... „Najviše nas se dojmilo to kako cijelo mjesto živi s Marijom, sa stvarnošću ukazanja. Osjetili smo mir koji zrači iz ljudi. Na poseban način smo doživjeli to kako stari ljudi koji su došli s nama uspijevaju izdržati sve napore s osmijehom na licu.“

Uspoređujući Lourdes s Međugorjem, fra Zaher je istaknuo: „Najveća je razlika u tome što se ovdje osjeti prisutnost Majke

Božje.“ Posvjedočio je to primjerom iz svoje skupine: „Neki nisu bili za to da se cijeli dan, od ranoga jutra do kasne večeri, posvećuje samo molitvi i posjećivanju svetih mjesta u Međugorju. Očekivali su i neke druge sadržaje. Ali nakon drugoga dana, nakon prvog penjanja na Brdo ukazanja, ti isti su tražili da svako jutro zajedno mole kronicu. U tome je najveća vrijednost i razlika.“

Na upit, kako im je živjeti u tim povijesnim mjestima gdje je Isus rođen, odrastao i učinio prva čuda, fra Zaher je odgovorio: „Poseban je osjećaj živjeti u mjestu gdje se sve to događalo, gdje je sve to počelo. Žao mi je što to moram reći, ali mnogi ovdašnji ljudi žive toliko ubrzano, da gube osjećaj za mjesto u kojem žive, nisu s njim dnevno povezani. Često odlaze i van, hodočaste u Lourdes i Međugorje, i uvjeren sam da će po povratku s tih hodočašća posvetiti više pozornosti svetim mjestima u kojima žive. Upravo će oni ljudi u našoj skupini koji su rekli da je molitveni program u Međugorju predugačak, da počinje prerano ujutro, najviše govoriti o tome što im se dogodilo u Međugorju i kako će dalje živjeti u svetim mjestima kojima svakodnevno prolaze, možda i nedovoljno svjesni njihova značenja.“

Fra Zaher kazuje kako u Svetoj zemlji rado odlazi u crkvu podignutu na brežuljku iznad kuće u kojoj je Marija živjela, kao i na mjesto gdje je Josip živio. Na tim mjestima nalazi svoj mir. U Međugorju je uočio kako ljudi žive i rade sa svetom Majkom. Znaju li značenje toga i koliko su svjesni toga, manje je bitno od činjenice da s njom žive. Kao potvrdu toga, kaže da je na Misama u Međugorju prepoznao mnogo domaćih ljudi, koji ovdje žive, što drži vrlo značajnim.

Iz Međugorja će fra Zaher i njegovi hodočasnici u svoju zemlju ponijeti obilje duhovnih plodova, i jednu poruku: Međugorje je svjetska prijestolnica mira. Ovdje se pojavila Kraljica Mira kad je to bilo najteže, u ratu, pratila ga cijelo vrijeme rata, prati ga i danas.

ANTROPOLOŠKO-BIBLIJSKE I RELIGIOZNO-DUHOVNE DIMENZIJE HODOČAŠĆENJA, S KONKRETNOM PRIMJENOM NA MEĐUGORJE (II.)

Isusovi odlasci na brda, njegov post u pustinji i smrt na brdu izvan grada su postaje njegova hodočasničkog puta, a na brdu Uzašašća završava svoj zemaljski hodočasnički put

fra Slavko Barbarić

U biblijskoj se predaji spominju različita mjesta hodočašćenja, mjesta na kojima narod dolazi tražiti svoga Boga i susret s njime. Spominju se i religiozna zborovanja ljudi – hodočašća. Jedno od njih je i Šekem, gdje se narod okupio u svetištu Gospodnjem i u kojemu je sklopljen savez s Bogom (usp. Jš 24, 25). Osim Šekema, kao mjesta okupljanja spominju se Betel (1 Sam 10, 3), Beer Šeba (Am 5, 5), te Ofra i Sori (Suci 6, 24 i 13, 19 sl.).

Poslije se dokidaju sva svetišta, a uvodi se Pasha (2 Kr 23; Let 35) i blagdan Sedmica i Sjenica (usp. Pnz 16,1-17), koji se slave u Jeruzalemu. Ova okupljanja na jednome mjestu imaju dva cilja: okupljati narod pred njegovim Bogom i zaštititi ga od idolopoklonstva i krivoboštva. Na koncu ostaje jedino mjesto hodočašćenja, Jeruzalemski hram. Oko hrama su se okupljala mnoštva iz Palestine i iz dijaspore, s istim ciljem: da se narod održi u pravoj vjeri i ne odluta od svojega Boga. To su bili dani molitve i klanjanja pravomu Bogu, dani izraza privrženosti svetom gradu i, na koncu, ostvarivanje dubokog zajedništva Božjega naroda. Hodočašće se ne ostvaruje samo kao konkretan posjet posvećenom mjestu gdje se Bog objavljuje, ono je i eshatološki događaj. Govori se o „danu spasa“ koji je zamišljen kao hodočasnički skup svih naroda i pogana. Kod Izaije proroka Gospodin veli: „Dolazim da saberem sve puke i jezike, i oni će doći i vidjeti moju Slavu! Postavit ću im znak i poslat ću preživjele od njih k narodima u Taršiš... I dovest će svu vašu braću između svih naroda kao prinos Jahvi – na konjima, na bojnim kolima, nosilima, na mazgama i jednogrnbim devama. Na Svetu goru svoju u Jeruzalem...“ (66,18-20). A prorok Miheja zapisuje: „Toga dana dolazit će k tebi od zemlje asirske do Egip-

ta, od Tira do Rijeke, od mora do mora, od gore do gore“ (7, 12).

Dovoljno se ovdje sjetiti hodočasničkih psalama od 120. do 134. da se osjeti sve značenje hodočašćenja u izraelskom narodu:

Obradovah se kad mi rekoše:

Hajdemo u Dom Jahvin! Eto, noge nam već stoje na vratima tvojim, Jeruzaleme.

Jeruzaleme, grade čvrsto sazdana i kao u jedno saliveni!

Onamo uzlaze plemena, plemena Jahvina, po Zakonu Izraelovu, da slave ime Jahvino.

Ondje stoje sudačke stolice, stolice doma Davidova.

Molite za mir Jeruzalemov! Blago onima koji tebe ljube!

Neka bude mir u zidinama tvojim i pokoji u tvojim palačama!

Radi braće i prijatelja svojih klicat ću Mir tebi!

Radi Doma Jahve, Boga našega, za sreću tvoju ja ću moliti (Ps 122, 1-9).

Prema biblijskoj objavi jasno se vidi da je čovjek pozvan sa svoje strane učiniti sve da bi mogao prihvatiti ono što je Bog u svojoj ljubavi za nj pripremio. Zato je čovjek pozvan na obraćenje, što je put do mira na kojemu on ostavlja sve što mu smeta da doživi i živi mir. Da bi uspjele obraćenje koje po sebi znači ostavljanje svijeta i njegovih obećanja i otvaranje Bogu koji je mir – pojedinac, obitelj i od vremena do vremena cijeli narod morao je ne samo moliti nego i postiti, vje-

rovati i ljubiti, pomirivati se i praštati, da bi mogao nadvladati sve poteškoće i ući u mir koji Bog obećava. To se sve događa na poseban način u hodočašćenju.

Papa Ivan Pavao II. piše o hodočašću u dokumentu „Hodočašćenje u Velikom ljubileju 2000.“, br. 8, o hodočašću Izraela: „Božjemu narodu žrtvi obeshrabrenja, opterećenom nevjernošću, proroci navješćuju također mesijansko hodočašće otkupljenja, koje je otvoreno eshatološkom obzoru u kojemu će se svi narodi zemlje okupiti na Sionu, mjestu riječi Božje, mjestu mira i nade. Doživljavajući ponovno iskustvo izlaska, narod Božji mora dopustiti da mu Duh otkloni srce od kamena i dadne mu srce od mesa, u životnom putovanju mora izraziti pravednost i ljubomornu vjernost i postati svjetlom svim narodima do dana kad će Gospodin Bog na svetom brdu ponuditi gozbu za sve narode.“

IV. ISUS HODOČASNIK

Tijekom povijesti, u punini vremena, sam Bog po svom Sinu Isusu Kristu postaje čovjekom i polazi u susret čovjeku i želi ga vratiti u „dom mira“. Zato se može reći da je Isus također hodočasnik, ali s drugačijim predznakom. On na svom hodočašću ovom zemljom nije tražio Boga nego čovjeka i pružio mu je božanski jednostavan put do mira koji dolazi od Boga, jer on daje mir (usp. Iv 14, 27). Njegovo utjelovljenje je početak njegova hodočašća koje se nastavilo u onom trenutku kad su ga Marija i Josip odnijeli u hram da ga prika-

Da bi uspjele obraćenje koje po sebi znači ostavljanje svijeta i njegovih obećanja i otvaranje Bogu koji je mir – pojedinac, obitelj i od vremena do vremena cijeli narod je morao ne samo moliti nego i postiti, vjerovati i ljubiti, pomirivati se i praštati, da bi mogao nadvladati sve poteškoće i ući u mir koji Bog obećava

snimio Tvrtko Bojić

žu kao svoga prvorođenca, prema propisu i zakonu da se svako prvorođenče prikaže Gospodinu (usp. Lk 2, 22-26).

Isus je s 12 godina nastavio svoj hodočasnički put. Pošao je, prema propisu zakona, sa svojim roditeljima u Jeruzalem (usp. Lk 2, 41) da se pokloni u hramu, kao što je to bio propis od davnina: „Triput na godinu neka svi tvoji muški stupe pred Gospodara Jahvu“ (Iz 1 23, 17). Za svoga javnoga djelovanja Isus, od vremena do vremena, o različitim blagdanima također hodočasti (usp. Iv 2, 13; 5, 1 i sl.). Isusovi odlasci na brda, njegov post u pustinji i smrt na brdu izvan grada su postaje njegova hodočasničkog puta, a na brdu Uzašašća završava svoj zemaljski hodočasnički put (usp. Mt 5, 1-2; 4, 1-11; Iv, 19, 17; Dj 1, 6-12).

Obećavši svojim učenicima da će biti s njima, šalje ih do na kraj svijeta, a svoju nazočnost ostvaruje svojom euharistijskom nazočnošću i putuje sa svojim narodom kroz povijest sve do na kraj zemlje i do kraja vremena. Papa piše u dokumentu „Hodočašće“, br. 29, razmišljajući o hodočašću čovječanstva: „Hod čovječanstva, koji se događa u napetostima i suprotnostima, upravljen je dakle u neprevrtljivom hodočašću prema Kraljevstvu Božjem koje je Crkva dužna navješćivati i ostvariti odvažno u potpunoj lojalnosti i ustrajnosti, jer je pozvana od svoga Gospodina da bude sol, kvasac, svjetlo i grad na gori. Samo će se tako otvoriti putovi na kojima će se ljubav i vjernost sastati, a pravda i mir zagrliti“ (Ps 85, 11). U ovaj hodočasnički hod Crkve, naroda Božjega i cijeloga čovječanstva pozvan je svaki kršćanin. „Za kršćanina je hodočašće slavljenje vlastite vjere, kulturna manifestacija koju treba živjeti vjerno tradiciji, s intenzivnim religioznim osjećajem i kao ostvarivanje njegova pashalnog postojanja“ (Hodočašće, br. 32).

Ukratko rečeno, smisao hodočašća je traženje Boga koji se objavio u različitim vremenima i na različite načine i na različitim mjestima, a da bi se susret s Bogom ostvario u hodočasničkom hodu, čovjek se mora pokrenuti iz svakidašnjeg života i krenuti na put te slaviti svoju vjeru u molitvi i kulturnom slavlju, da bi Bog mogao osloboditi čovjeka od staroga kvasca grijeha i zloće i ponovno se s njime uputiti kao hodočasnik prema Kraljevstvu Božjem.

Stoga se u hodočasničkim mjestima mora oblikovati bogo-služje koje će postati čovjeko-služje.

(Svršetak u sljedećem broju)

ČEKANJE BOŽIĆNOG SVJETLA

s. Dominika Anić

Božićno svjetlo je došlo prosvijetliti svakoga čovjeka, ne samo neke odabrane. Tajna je u tome što mi to svjetlo ne možemo tako lako primijetiti. Možemo ga samo intuitivno spoznati, poput pastira. Njegovom se djelovanju možemo otvoriti samo bez ustezanja, njemu se možemo klanjati bez straha od gubitka. Svjetlo nije tu da nas zaslijepi nego da otkrije i osvijetli sve predjele naše duše, da nas očisti od tame zabluda, krivih spoznaja i privida svake vrste i da nam osvijetli naš vlastiti životni put, kao jedinstvenu šansu za suputništvo s Bogom

Živimo u vremenu velike nestrpljivosti i užurbanosti. Ponekad nam se učini da će nas grozničavo utrkivanje s vremenom jednostavno samljeti. Osjećamo se nesigurni, uhvaćeni u mrežu vlastitih nedostižnih ambicija. I čini nam se što naše trčanje postaje intenzivnije i napetije, to manje sustižemo postavljene ciljeve. Čini se da nam izmiče ono bitno i to nas ljuti, čini frustriranim. Iz frustracije onda pribjegavamo još zauzetijem angažmanu, još grčevitijoj borbi koja nas onda „izluđuje“ i čini nezadovoljnicima.

Došašće – poziv na strpljivost

Upravo zato nam liturgijsko vrijeme adventa ili došašća svake godine iznova daruje šansu za ozbiljno preispitivanje smjera našega života, vraća nas onom što je doista bitno i u otajstvenom iščekivanju Djeteta iz Betlehema nudi odgovor na tolika naša pitanja. Advent je poput trudnoće, kada se pred našim očima počinje otkrivati novi život, tajna kojoj uvijek iznova pokušavamo otkriti smisao i u kontekstu našega vlastitog postojanja. I kako odmiču dani adventa, u nama sve više raste božićna svjetlost koju naziremo u bljeskovima spoznaje o vrijednosti našega vlastitog, a i svakoga drugog života, kao velikog dara od Boga.

Advent nas zove i na strpljivost, što je zapravo najteže naučiti, jer nam je strpljivo čekanje jednostavno strano u svijetu u kojem se reklamira uspjeh na brzinu i mnoge se energije troše na vanjski dojam. U tome se može skrivati velika prevara, jer prekomjerno blještavilo više zaslijepljuje nego što osvjetljava. To nam uvijek iznova potvrđuje i božićna stvarnost. Bog se rađa izvan blještavila, na rubovima ljudskog interesa i zanimanja, počevši od Nazareta, maloga provincijskog mjesta u kojem je živjela Marija, a koje ni po čemu nije uživalo poseban ugled. Štoviše, na račun njega su se i šali-

li. Sjetimo se kako se Natanael jednom čudio: „Iz Nazareta da može biti što dobro?“ U tome i jest tajna Božjega djelovanja. On iz onoga što je neugledno i prezreno izvodi veličanstvena djela i onomu što je prezreno vraća dostojanstvo.

U ovoj spoznaji krije se šansa i za naš vlastiti život. Bog djeluje i u onim dijelovima naše osobnosti koje mi sami preziremo, ili nas drugi zbog toga preziru, u odlikama kojih se stidimo ili koje bismo najradije pred drugima sakrili. I kad svi posumnjaju da od nekog može doći nešto dobro, Bog je spreman učiniti iznenađenje. On je to pokazao bezbroj puta u ljudskoj povijesti, a isto može učiniti i u našoj malo, osobnoj povijesti.

Bog koji iznenađuje

Bezbroj puta povijest nam je svjedočila o Božjim iznenađenjima, bilo da su ona vezana uz neku osobu ili uz cijele narode. U mnogim situacijama ta iznenađenja biva u najmanju ruku neočekivana. Njegov zahvat u naš život nekada doživimo toliko ugodnim kao da smo otkrili skriveno blago, no drugi put to može biti toliko neugodno da pomislimo kako nam se svijet ruši. Ali to je uvijek dobro. Neka se sruši sve što smo lažno ili ishitreno gradili i što u sebi ne krije neku veću vrijednost. Dobro je da se naše malo gnijezdo od vremena do vremena protrese i da Bog prema svojoj volji uđe u naš život, sa svojim zahtjevima koji su nam ponekad i teški. Možda Bog traži da posve nupustimo gnijezdo i odvažimo se za let.

Svaki takav Božji zahvat nosi sa sobom dozu nerazumijevanja, pa i straha, što nam najteže pada jer smo naučili biti sigurni, ugniježđeni, naučili smo znati što nam se događa i već unaprijed sagledavati moguće posljedice. To je Božji scenarij koji smo već vidjeli kad je riječ o njegovu zahvatu u ljudsku povijest posredstvom Marije, Abra-

hamove kćeri, koja nije razumjela što joj se događa ali je bila dovoljno hrabra i otvorena da prihvati Božji plan i da mu se posvema posveti. Bog često u našim životima ostaje nedjelotvoran zato što nismo spremni otvoriti se njegovoj volji, makar mnogo toga ne razumijemo. Naša poteškoća jest u tome što umišljamo da mi najbolje znamo što je za nas dobro i da se nitko, pa ni Bog, ne treba tu miješati. Još jedna stvarnost koja nas pogađa jest neka vrsta podvođenosti. Mi bismo sad malo vjerovali u Božje vodstvo našega života, a onda bismo s vremena na vrijeme sami uzeli stvar u svoje ruke pa i samom Bogu sugerirali koji bi potezi za nas bili najbolji.

Božje svjetlo

O Božiću nas uvijek prožimaju posebni osjećaji ponosa i nekoga drugačijeg raspoloženja zbog činjenice da je sam Bog postao malo dijete, da je htio biti jedan od nas, da je ušao u našu ljudskost na način kako to čini svako dijete – rođenjem od majke. I zato nas božićni blagdani ispunjavu osjećajima nježnosti i topline. I znakovi Božića nam uvijek iznova snažno progovaraju – štalica, anđeli, pastiri, zvijezda, mudraci koji se zapućuju iz dalekih zemalja na poklon Kralju, darovi... Sve izgleda nekako idilično dok to promatramo situirani u toplim domovima i u izobilju svake vrste. A oni kojih se i danas izravno tiče siromaštvo, bijeda svake vrste, žalost zbog gubitaka, oni koji u sebi i oko sebe ne vide ništa doli beznade i tamu, kako je njima za Božić?

Ponekad se toliko zaboravimo da ne mislimo kako je božićna svetkovina ponajprije proslava svjetla koje je došlo prosvijetliti svakoga čovjeka, ne samo neke odabrane. Božje svjetlo probija u svaku tamu i rasvjetljuje je. Tajna je u tome da mi to svjetlo ne možemo tako lako primijetiti. Mo-

žemo ga samo intuitivno spoznati, poput pastira. Njegovom se djelovanju možemo otvoriti samo bez ustezanja, njemu se možemo klanjati bez straha od gubitka. Svjetlo nije tu da nas zaslijepi nego da otkrije i

osvijetli sve predjele naše duše, da nas očisti od tame zabluda, krivih spoznaja i privida svake vrste i da nam osvijetli naš vlastiti životni put, kao jedinstvenu šansu za suputništvo s Bogom. Da nam razotkrije naša

Ulaskom božićnog svjetla u naše živote Bog nam uvijek iznova postavlja novi početak. Hoće nam reći da više ne trebamo biti robovima vlastite krivnje već da, rasvijetljeni, možemo započeti iznova. Božić je blagdan novoga života, novoga početka, ma koliko god smo godina već izbrojili

životna zastranjanja i oslobodi nas iz gušća naših laži u koje smo se zapleli, koje su nas otuđile od Boga i jedne od drugih. Svaka laž čovjeka otuđuje najprije od njega samoga, a onda i od drugih i od Boga.

Ulaskom božićnog svjetla u naše živote Bog nam uvijek iznova postavlja novi početak. Hoće nam reći da više ne trebamo biti robovima vlastite krivnje već da, rasvijetljeni, možemo započeti iznova. Božić je blagdan novoga života, novoga početka, ma koliko god smo godina već izbrojili. Ne moramo više biti robovima ni svoje obiteljske povijesti koja nas ponekad prati kao teški balast, jer Bog i ovoga Božića svakoga od nas zove na posve novi početak. Sada možemo na jedinstven način s Bogom započeti svoj život temeljen na pojavku Božjega čovjekoljublja, bez obzira na našu životnu povijest. Rubovi naših života, naše „štale“, mjesta na kojima odbacujemo ili na kojima ne prihvaćamo svoje emocije, nagone, slabosti, mjesta su gdje se Bog želi roditi u nama. I uzaludni će nam biti svi naši dobro očišćeni i mnoštvom dekoracija i umjetnih svjetiljki pomnjivo uređeni prostori, ako ne postanemo svjesni da samo u stavu poniznosti možemo primiti Boga u svoj život. I da on dolazi mimo naših očekivanja i spremljenih prostorija, da on sa svojim svjetlom ulazi u sve naše životne tame i neozračena skrovišta.

Bog ulazi u vlažne i neugodne prostorijske naše duše i preobražava ih svojim svjetlom. I naše „štalice“ mogu postati mjestima klanjanja životu, mjestima Božjega blagoslova i opredjeljenja za dobrotu. Mjestima gdje pristajemo na svoju vlastitu istinu, promatranu u spektru Božjega svjetla u otajstvu Božića.

SJAJ U ŠTALI

Stjepan Tomić

U jednoj pobogatoj zemlji živio neki mrzovoljni čovjek. Imao je dobru ženu. Ni previše lijepu, ni ružnu. Marljivo je radila na imanju. I on se trudio, ali nije baš bio uspješan kao poneki od susjeda, čija su imanja cvala. Možda nije bio ni neuspješan, ali to nije znao jer je sav stremio prema vrhuncima. Ipak nije zavidio onima koji su bili vješti da iz svega izbiju bar lipicu. Slutio je da prazninu, koju je osjećao u sebi, ne bi mogle ispuniti ni milijarde lipa. No mudrost bi zasigurno mogla, mislio je. I tako je jednog jesenskog jutra, ustavši kao i obično prepun nezadovoljstva, odlučio krenuti u potragu za mudrošću.

– Ženo! Čuvaj kuću i imanje – rekao je. – Ja moram proći svijetom i naći mudrost.

– Idi! – reče mu žena nježno. – Nađi svoje svjetlo i vrati se nasmijan. Ja ću svake večeri na prozor staviti upaljenu svijeću da vidiš kad se budeš vraćao.

Navukavši ranac na leđa čovjek pođe. Bio je čuo za nekog mudrog starca koji živi u osami na rubu pustinje, što se sterala sve do visokih ljubičastih planina. Tko pronade put do njega i vjerno mu služi, steći će mudrost, govorio se.

U napornom pješačenju nizali se tjedni. Svu hranu što je ponio, čovjek je pojeo i vodu popio. Sad je po selima čistio svinjce i torove, cijepao drva i vodu donosio kako bi zaslužio malo jela. No na sela nailazio je sve rjeđe. I jednog zimskog jutra gladan i promrzao našao se na rubu pustinje. Daleko na obzoru svjetlucala su se ljubičasta brda. Čovjek skupi svu preostalu snagu i krene prema njima. Kad je zašlo slabašno sunce, zabrijao je leden vjetar. Crnim je nebom dojedrio mjesec i pustinja se zabijeljela kao osniježena. Usred bjeline nešto je svjetlucalo. Radoznanost dade čovjeku krila. On potrča i silno se začudi. Našao se na rubu jezera. Voda bistra. Ljeska se od bijele mjesečine. A točno preko jezera, posve nisko, kao da na vodi sjedi, treperi sitna zvjezdica. Čovjek se zagleda u nju i shvati: nije to zvjezdica nego svjetiljka. Mora da tamo netko stanuje. Svjetlo zadržati. Kao da ga je zvalo. Puhalo je sve jače i bivalo sve studenije. Čvršće se omota tankim izderanim ogrtačem i sav

se usmjeri na ono svjetlo. Ondje je sigurno toplo sklonište gdje će možda dobiti komad kruha i kakav pokrivač da se odmori zavučen pod sijeno. Jest, štala bi mu sada bila kao palača!

Upravo kad se htio baciti u hladnu jezersku vodu da dopliva do druge obale, otkri čamac. Počeo je padati snijeg. Razbješnjeli vjetar u čovjekovo je lice kao iglice zabadao sitne smrznute pahulje. Čamac se zanosio, vrtio i opasno naginjao, ali druga je obala ipak bivala sve bliže. I napokon! Ugazivši u snijeg skoro do koljena čovjek s mukom načini nekoliko koraka. Pred njim ni iz čega izroni tamni lik štaglja. Unutra nađe mladu ženu s djetetom i mužem. I oni se sklonili od nevremena. Čovjek se povuče u kut, gdje napipa malo slame i sjede. Iako bi jaše umakao i snijegu i vjetru, zubi mu cvokotali, koža se ježila od hladnoće i ma koliko je puhao u šake, nikakva toplina nije ga prožimala. Onda se zagleda prema onom bračnom paru. U njihovoj je blizini stajala žara. Muškarac je na nju upravo stavljao šaku suhих grančica, koje veselo zaplamtješe. Dok je razmišljao bi li ih zamolio za malo topline, muškarac mu se okrenu i reče sa smiješkom:

– Dodite. Toplinu treba upijati, a ne rasipati.

Čovjek ustade. A čim zakorači prema vatri, toplina ga prože pa zastade. Činilo mu se da ne smije ometati mladi par. Tada zapazi kako se žena smješka previjajući sinčića. I dijete se smješkalo. I upiralo prstićem u nj. I u čovjekovu srcu zapleše misao prepuna miline i topline:

– Ja sam Mudrost! Tražio si me i našao si me!

Čovjek se od sreće nasmije. Smijao se i smijao i tko zna dokle bi da mu pogled ne pade na otvorena vrata, kroz koja ugleda kuću s prozorčićem. A na njemu malo svjetlo. Pa to je moja kuća, vrisnu sva njegova nutrina.

– Vratio sam se svojoj kući! – viknu naglas pa se zbunjen osvrnu prema onome paru s djetetom, ali tamo, kraj žare s gorućim grančicama, ne bijaše nikoga.

Mudrost je u meni, rodila se u štali ci moga srca, shvati i radostan uputi se kući, svojoj ženi.

NAVIJEŠTATI KRISTA

Papa Pavao VI. u Manili 1970.

Ja meni ako ne propovijedam Radosnu vijest. Ja sam naime od njega, od samoga Krista, poslan. Ja sam apostol, dakle i svjedok. Što je cilj veći, što je zadaća teža, to snažnije i žarče ljubav Kristova potpuno nama ovladava. Moram propovijedati njegovo ime: Isus je Krist, Sin Boga živoga; on nam je očitovao nevidljivoga Boga, on Prvorođenac svakoga stvorenja, jer je u njemu sve stvoreno. On je učitelj i otkupitelj ljudi; on se za nas rodio, umro i uskrsnuo.

On je središte povijesti i svih stvari; on nas poznaje i ljubi; sudrug je i prijatelj našega života; čovjek bola i nade; doista, on ima ponovno doći da bude naš sudac, ali i punina života i blaženstvo naše, kako se nadamo.

Oh da, nikada ne bih prestao o njemu govoriti: On je svjetlo i istina, još i više: put, istina i život; on je kruh i izvor vode žive, utaženje naše gladi i žeđi; on je pastir, vođa, uzor, utjeha naša, brat naš. Poput nas, i više od nas, bio je malen, siromašan, ponižen, izvrgnut naporima, tlačten, strpljiv. Poradi nas je govorio, činio čudesa, uspostavio novo kraljevstvo u kome su siromasi blaženi, gdje je mir počelo zajedničkoga života, gdje se podižu i stječu utjehe oni koji su čista srca i oni koji tuguju, gdje se nasićuju oni koji su gladni pravde, gdje mogu postići oprost grješnici, a svi se osjećaju braćom.

Eto, to je Krist Isus o kome ste nešto čuli i komu pripada većina od vas, jer ste kršćani. Vama, dakle, o kršćani, ponavljam njegovo ime i svima ga navješćujem: Krist Isus je početak i svršetak; alfa i omega, kralj novoga svijeta, tajanstveni i najviši smisao ljudske povijesti i naše sudbine;

On je posrednik i na neki način most između zemlje i neba;

On je najvećma i više od svih Sin Čovječji, zato je Sin Božji, vječni, neograničen, Sin Marije, blagoslovljene među svim ženama, Majke svoje po tijelu, i Majke naše po zajedništvu s Duhom otajstvenoga tijela.

Isus Krist! Ne zaboravite, njega vam za vječnost propovijedamo! Htjeli bismo da njegovo ime odjekuje do nakraj zemlje i u sve vijekove vjekova. Upamtite ovo i promišljajte o tome: Papa je ovamo stigao te je među vama i navijestio vam je Isusa Krista.

Čineći to izričem također i drugu dinamičku ideju koja me vuče k vama: Naime, Krista treba slaviti ne samo po tome što je on u sebi. Njega treba veličati i ljubiti i zato što je on za sve, za svakoga pojedinoga od nas, za sve narode, za svako vrijeme i svaku kulturu. Krist je naš Spasitelj. Krist je naš najveći dobrotvor. Krist je naš osloboditelj. Trebamo Krista kako bismo bili izvorni i dostojanstveni ljudi u zemaljskim protegama, a spašeni i uzdignuti u red nadnaravi.

Ilustrirala Sonja Tomić

OD KULTURE SMRTI DO CIVILIZACIJE ŽIVOTA (II.)

Neizmerno sam zahvalna što pripadam Katoličkoj Crkvi jer nam sakramenti euharistije i ispovijedi uvijek daju pristup milosti i nude mogućnost za obraćenje. Crkva je doista majka koja nam daje ono što nam treba

Gabriele Kubu

Ono što današnji svijet naziva slobodom počiva na laži.

Laž kaže: Ti si slobodan i ti smiješ sve vrste seksa u svako doba. Laž ti oduzima mogućnost ispunjenja čežnje za ljubavlju i za obitelji. Laž kaže: seks je siguran. Ona prešućuje štetu koju nanosi pilula, divlje širenje SIDE i spolnih bolesti, porast ranih trudnoća i ranih pobačaja, tjelesne i duhovne patnje žena koje su počile pobačaj. Laž prikriva istinu o ljudima, ona prikriva tko jesi i tko možeš postati. Lažljivac te ne voli i ne želi da naučiš ljubiti. Lažljivac prije svega ne želi jedno: tvoje vječno spasenje.

Ali Bog želi tvoje spasenje, u ovom i u vječnom životu. Bog čovjeku – tebi i meni – govori nešto posve drugo: Ja sam ljubav. Ja te ljubim. Pozvao sam te na ljubav. Dao sam ti slobodu jer bez slobode ne možeš ljubiti. Dao sam ti razum da ispravno koristiš svoju slobodu. Ako me ljubite, držat ćete moje zapovijedi (Iv 14,15).

U ime svoje vlastite budućnosti vi imate pravo staviti pod znak pitanja sadašnje stanje. U vašim rukama leži budućnost. Želite li nastaviti s ovim kaosom ili želite graditi kulturu života time što osnujete obitelji koje udomljuju ljubav, obitelji u kojima djeci darujete život i svoju ljubav, tako da izrastaju zdravi i sretni ljudi?

Odlučiti se za ljubav

Uvjerena sam da to želite. Uvjerena sam i da svatko od vas želi tomu doprinijeti, i to jasnim opredjeljenjem za Boga, našega Stvoritelja, i za istinu o svemu što je stvoreno. Bog ima naum za čovjeka, za svakoga pojedinca. Taj naum nam se otkriva već na prvoj stranici Biblije. Tamo piše: „Na svoju sliku stvori Bog čovjeka, na sliku Božju on ga stvori, muško i žensko stvori ih“ (Post 1,27). U drugom izvještaju o stvaranju piše: „Stoga će čovjek ostaviti oca

i majku da prione uza svoju ženu i bit će njih dvoje jedno tijelo“ (Post 2,24). Već u samom početku Biblija govori o trajnoj zajednici muškarca i žene u braku, i čini to sve do posljednje stranice, do obećanja nebeske svadbe između Krista i Crkve. U svjetlu te istine imamo zadatak živjeti krjeposno i čisto!

Jesu li to staromodne vrijednosti koje više ne vrijede? Želimo čist zrak, čiste žilne namirnice i čistu odjeću – ali čisto srce? No, nije li upravo to najvažnije? To vjeruju mladi Irci koji su osnovali pokret „Čisto srce“. A što je s krjepošću čistoće? Je li to *lanjski snijeg*? Ne, nikako! Zna li što znači čistoća? *Jedinstvo tijela i duše* u seksualnosti, jedinstvo tjelesnog sjedinjenja i bračne veze, jer svaki dodir tijela je i dodir duše. Čistoća znači biti toga svjestan – prije braka i u braku. Ako raskinemo to jedinstvo ranjavamo svoju dušu. Sebe i druge činimo nesretnima.

Istinska ljubav

Seksualno sjedinjenje je najintimniji susret koji postoji među ljudima. Biblija za to koristi riječ *poznati*. Muškarac i žena poznaju jedan drugoga u dubini bića. Zato seksualnost *vezuje*, htjeli mi to ili ne. Dvoje postaju jedno tijelo. Kakvog li poniženja ako to nije čin ljubavi, nego jedan drugoga iskorištava za zadovoljavanje poriva! Ali kakav se raj otvara kada je to čin ljubavi i predanja, tako velik da iz njega može nastati novi čovjek komu Bog daruje vječnu dušu!

Seksualnost je predivna snaga koju je Bog povjerio čovjeku da zajedno s njime stvori novoga čovjeka. Bog želi da čovjek nastani zemlju. Zato muškarac i žena čeznu jedno za drugim i doživljavaju tjelesno sjedinjenje kao vrhunski užitak. No, ne čezne samo tijelo za užitkom, nego i srce čezne za ljubavlju.

Istinska ljubav kaže: Ti i samo ti, i ti zauvijek. Kada muškarac i žena brakom odgovore na tu dvostruku čežnju, tada je stvoren prostor u kojem ljubav može postati plodna i utjelovljuje se u djetetu, novom čovjeku.

Duboki smisao sjedinjenja

Vidimo, dakle, da je dublji smisao sjedinjenja u jedno tijelo zapravo brak i obitelj, doživotna zajednica muškarca i žene. Bog se želi nastaniti u tom jednom tijelu. Bog nije puritanac. On nam ne želi uskratiti nešto što nam je darovao: ekstatično iskustvo seksualnog užitka. Bog želi da užitak bude posvećen, a to se događa po sakramentu braka.

Papa Ivan Pavao II. naučavao je teologiju tijela. On pokazuje što za muškarca i ženu znači biti stvoren na sliku Božju, kako se savršeno sjedinjenje ljubavi Oca, Sina i Duha Svetoga odražava u spolnom sjedinjenju muškarca i žene, te djeteta koje iz njega proizlazi. Zato, tako kaže Benedikt XVI. u svojoj enciklici *Deus Caritas est*, eros treba pročišćenje. Da bismo bili sposobni za predanje u braku, moramo se osloboditi sebeljublja. To nitko ne može naučiti kroz egoistično trošenje seksa, nego kroz čekanje, sazrijevanje i odricanje.

Zato pričekajte s tjelesnim predanjem sve dok se vaša srca ne predaju i ne povežu, sve dok pred Bogom i ljudima ne izreknete svoje veliko *Da*. U vremenu čekanja, osobnog sazrijevanje, pripremanja, bit ćete svjetiljka na svijećnjaku. U početku će vas zbog takvog načina života možda smatrati čudacima, ali postat ćete ljudi koji stvaraju mjerila za svoje prijatelje, braću i sestre, obitelji. Da, odbit ćete unaprijed uzeti ono što tek u braku postaje istinska sreća. To odricanje je investicija za vašu budućnost. Odričete se

nečeg malenog da biste postigli ono veliko. Tako stvarate svjetleće otoke kulture ljubavi i života.

Gdje si ti?

Možda sada u sebi osjećaš želju da pođeš uzvišenim putem ljubavi, ali i strah da bi to moglo biti preteško, ili pak odbojnost. Ovisno o tome kako sada živiš, u tebi će vladati različiti osjećaji: duboko pristajanje i radosno pouzdanje, nejasna odbojnost ili pak odbijanje: Bilo jednom... To je nemoguće... Vremena su se promijenila.

snimio Luka Rupčić

Na čemu si ti sada u svojem životu? Pogledajmo izbliza tri moguće situacije ljudi koji nisu u braku:

1. Ako si još nevin sve su ti mogućnosti otvorene, bilo da živiš sam ili imaš momka ili djevojku. Iako se nevinost žene posebno štiti, ona vrijedi i za muškarca. Ne moraš se vraćati nego samo oprezno idi naprijed. Jednoga dana moći ćeš nekome reći: *Na tebe sam čekao, na tebe sam čekala*. Bijela haljina pred oltarom izražavat će *istinu* i ispunit će se obećanje proroka Izaije: „*Kao što se ženik raduje nevjesti, tvoj će se Bog tebi radovati*“ (Iz 62,5).

Vama koji ste još sačuvali svoju nevinost a niste uvijek sigurni jeste li na pravom putu kažem: *Da, na pravom ste putu. Isplati se čekati!* Svi koji su pošli krivim putovima bili bi sretni da su na vašem mjestu. Vi nosite dragocjeni dar u krhkim posudama.

2. Možda živite u ljubavnoj vezi kao muž i žena, ali se iz raznoraznih razloga ne usuđujete reći *Da*. Uzimate sredstva za zaštitu od trudnoće. Ivan Pavao II. s tim u vezi kaže: *jezik tijela laže*. Tijelo se predaje, ali se odbija i sprječava njegova plodnost. Kada bi se rodilo dijete, postali biste roditelji iako na to niste spremni. Razmišljali biste čak i o pobačaju. Nije li šteta bojati se djeteta tijekom tolikih godina, umjesto da jedno drugom kažete *Da* i da se radujete djetetu – plodu vaše ljubavi?

U toj situaciji imate tri mogućnosti: 1. Prekinut ćete sa seksualnim odnosom da biste mogli donijeti jasnu odluku. 2. Vaš će se odnos raspasti zato što nije autentičan. 3. Iz ovog ćete odnosa otklizati u brak. Može ispasti dobro, ali često to nije slučaj. Istraživanja pokazuju da je stabilnost braka kod partnera koji su već prije živjeli zajedno niža od prosjeka.

Savjetujem vam: prekinite seksualni odnos čak i ako se volite, upravo zato što se volite; dajte jedno drugomu iznova slobodu te zajedno i s Bogom raščistite jeste li stvoreni jedno za drugo.

3. Možda si imao/imala jednu ili više ljubavnih veza i sada si sam/sama. Sve je to bilo zbog tvoje potrebe za ljudskom blizinom i podrškom. Uvijek je postojala nada da će sljedeći/sljedeća biti ona prava osoba. No, nisu li se riječi „volim te“ s vremenom potrošile? Kakav utjecaj opetovana razočaranja i novi početci imaju na tvoju sposobnost vezivanja?

Neovisno o tome kakve rane i krivnju sa sobom nosiš, znaj da si slobodan. Ti možeš

početi iznova. Bitno je da si uzmeš vremena – i nemoj ga mjeriti u mjesecima, nego u godinama – da pročistiš, osnažiš i oblikuješ svoje srce, da naučiš što je prijateljstvo, da stekneš vlast nad sobom da bi se jednoga dana doista mogao darovati jednoj osobi. Najbolje mjesto za to je upravo Međugorje.

Radosna vijest

Radosna vijest za tebe je sljedeća: neovisno o situaciji u kojoj se nalaziš, ti se možeš promijeniti. Možeš ponovno steći svoju čistoću. Naš Bog je milosrdan i više se raduje obraćenju jednoga grješnika nego zbog 99 pravednika. Svećenici imaju vlast od Boga da ti kažu: „Odrješujem te od tvojih grijeha“. Bezgrješna i čista Gospa ovdje se ukazuje već tako dugo vremena da bi nam darovala dar obraćenja. U tvom će se životu ostvariti riječi proroka Ezekiel: „*Poškropit ću vas vodom čistom da se očistite. Očistit ću vas od svih vaših nečistoća i od svih kumira vaših. Dat ću vam novo srce, nov duh udahnut ću u vas!*“ (Ez 36,25)

Moguće je da te Bog zove na celibat, na posvećeni život. Budimo zahvalni redovnicima i svećenicima što su velikodušno, i spremni na žrtvu, odgovorili na Božji poziv. Oni već sada žive kao zaručnici Isusa Krista, što ćemo jednoga dana svi doživjeti u nebu.

Utecite se Bogu u molitvi. On nas je pozvao na ljubav i on će nam dati milost da kročimo tim putem u savezništvo s njime. Svatko tko se hrabro odluči na taj put čini to ne samo za sebe, nego za sve one koji s njim dolaze u doticaj.

Neizmerno sam zahvalna što pripadam Katoličkoj Crkvi jer nam sakramenti euharistije i ispovijedi uvijek daju pristup milosti i nude mogućnost za obraćenje. Crkva je doista majka koja nam daje ono što nam treba.

Ne moramo biti sveti da bismo radili za Boga, ali moramo težiti za svetošću. Bog treba svakoga da prenosi njegovu poruku svima koji žive „u tami i u sjeni smrti“, napose ljudima vašega naraštaja. Mnogi nisu nikada čuli da doista postoji put ljubavi.

Ti si slobodan odlučiti se za dobro, ovdje i sada. Istina će te osloboditi! Imajte povjerenja i budite hrabri!

Svakomu želim da ide putem ljubavi radosna srca. Tim putem ne idemo sami. Gospa samo čeka da je primimo za ruku. Neka nas njezin blagoslov prati.

(Prevela i obradila Lidija Paris)

ŠTO GOD VAM REKNE, UČINITE (IV 2, 1-9)

UVODNA KATEHEZA

mons. Domenico Sigalini

Trećeg dana bijaše svadba u Kani Galilejskoj. Bila ondje Isusova majka. Na svadbu bijaše pozvan i Isus i njegovi učenici. Kad ponesta vina, Isusu će njegova majka: „Vina nemaju.“ Kaže joj Isus: „Ženo, što ja imam s tobom? Još nije došao moj čas!“. Nato će njegova mati poslužiteljima: „Što god vam rekne, učinite!“

Ako pratimo kronologiju prvih Isusovih dana, Isusa koji naviješta evanđelje, onoga koji očarava mlade, tješitelja patnji, te ako je usporedimo s velikom kronologijom početka svijeta prema poetičnom opisu iz Biblije, nailazimo na značajnu podudarnost. Obje su priče načinjene od sedam dana i u svakoj od njih je slavlje: svetkuje Bog Otac koji se odmara nakon stvaranja svijeta, ide na slavlje i Isus nakon što je okupio oko sebe svoje apostole. Sedam dana Bog ima da stvori nebo i zemlju. Sedam dana trebalo je Isusu da okupi svoju družinu, da privuče apostole svojoj ljubavi za Kraljevstvom. U taj stvaralački tjeđan smješta se znamenje vina u Kani Galilejskoj. Doseže svoj vrhunac na jednoj svetkovini, kao što stvaranje doseže svoj vrhunac u slavlju Oca koji se odmara zadovoljan onim što je stvorio. Jedan od svakako vrlo znatnih promatrača je Natanael: nepovjerljiv branitelj koji se ne da privući bajkama, koji osjeća očaranost Isusom, ali je još uvijek zarobljen svojim predrasudama.

Bila je ondje i Isusova majka

Ova primjedba iz Evanđelja nije indiskrecija na popisu uzvanika na vjenčanje, već objavljuje jednu značajnu nazočnosti u novom tijeku zbivanja za čovječanstvo, u povijesti spasenja. Žene se dvoje mladih. Završili su s potragom. Bilo je to dugo povuci-potegni, put napetosti i odluka, lijepih iskustava otvaranja životu, otkriće novoga svijeta, možda čak i iskustvo krhkosti, iskustvo sebičnosti iz kojeg se izašlo uz veliki napor. Pokušaji posjedovanja, želja pobijediti drugoga, no naposljetku jedno lijepo razumijevanje, želja usrećiti drugu osobu, prihvatiti dar i uzvratiti bezuvjetno. To dvoje se više ne trebaju skrivati, zahtijevati dokaze, pratiti trendove. Danas se oni daruju jedno drugomu i vjeruju jedno u drugo. Stavlja se u Božje ruke. Znaju da Bog sa njima, da ih prati jer mu je stalo vidjeti ih sretne te im povjereva izvor života. Oni će biti njegovi suradnici u stvaranju čovječanstva te ne mogu ne biti puni ljubavi kao što je On živi u Presvetom Trojstvu. Daruju jedno drugomu ljubav te nastavljaju san o ljubavi Božjoj na svijetu. Pred sobom imaju život za kojeg znaju da je prepun nepredvidivih događaja, teškoća u ostvarivanju snova o vlastitom životu. Mnogo su vremena proveli kujući planove te ih sada napokon mogu započeti ostvarivati mladenačkom iskrenošću. Shvatili su da njihova ljubav nije privatna i samo nu-

tarnja pustolovina. Znaju da su dio mreže odnosa koja jača. Još snažnije povezuju čovječanstvo. Spajaju dvije obitelji, stvaraju nove rodbinske veze, čvršće niti ljubavi. Brak je uvijek najveći ulog nekog naroda. I zbog te ljubavi, zbog tih snova, zbog tih prostodušnih pogleda, zbog te molitve... bila je ondje Isusova Majka. Pozvali su Gospu na vjenčanje. Koliko puta su vjerojatno pregledavali listu uzvanika koja se svaki puta produžavala. Umiješali su se otac i majka da ožive nepoznate rodbinske veze, poveznice s njihovom mladošću. Moralo se boriti kako bi broj ostao mali jer novaca je uvijek bilo malo, no bili su odlučili na vjenčanje pozvati Majku Božju, Majku njihovog prijatelja Isusa s kojim su se često družili.

Hoćete li pozvati Majku Božju na svoje vjenčanje? Vi je tražite u njezinim mnogobrojnim prekrasnim svetištima, molite joj se svaki dan, a željeli biste je izostaviti na dan vjenčanja? Biste li mogli bez njezine budne nazočnosti u svojim životima, u svojim planovima, u svojoj djetinjoj naivnosti i neiskustvu? Ona je u Kani bila i razriješila je sve teškoće, bila je kuma toj ljubavnoj odluci. Tako je počinjala jedna nazočnost koja će biti i još uvijek jest zajamčena u životu svakog kršćanina. Isusova majka ne će više napuštati svoju djecu, ne samo zbog osjećaja, iako je i samo na to lijepo pomisliti, nego i kroz jasan dar Isusa. Zapravo će nam je na križu dati konačno, na naše potpuno raspolaganje.

U međuvremenu, nestade vina, a Isusu će njegova majka: „Vina nemaju.“

Budući da je bila pozvana na vjenčanje, Isusova se majka odmah dala na posao. U svom majčinskom srcu ona nije tjeskobna već budna, nije plaha već na oprezu, nije nametljiva, ali pristupa bitnomu. Primjećuje, drži oči otvorene i vidi životne drame, žurne potrebe, teškoće. Na slavlju je, a zna da mnoga slavlja u sebi nose zamke: toliko željena radost koja je bila najveći cilj zbog neke neoprostive grješke pretvara se u tugu, u razočaranje. Slavljaju mladih sva slična na rođendanske proslave na kojima ostanu razočarani zbog onih koji nisu došli i kada ne možeš podnijeti one koji na njima sudjeluju. Tvoji su te pravi prijatelji napustili, a oni koji te iskorištavaju, svi su tu. Nema vina, nema okusa, pravog stila, čimbenika radosti i istinske besplatnosti. Vodu su pili svaki dan, kruh i voda bili su svakidašnja hrana, a dugi dani kroz godinu nisu u sebi nosili sreću, radost u njima nije imala ravnotežu. Svi znamo da se može živjeti na kruhu i vodi, s pravom činimo pokoru na kruhu i vodi, no s

kruhom i vodom se ne može svetkovati. Nije dovoljno preživljavati, treba živjeti, a za živjeti je potrebna radost.

Mnogo je naših života čisto preživljavanje. Nažalost, mi to govorimo i međusobno kada nas pitaju, kako je. Preživljavam, najbrži je odgovor koji dobivamo. Možda je riječ o klasičnoj mladenačkoj ironiji, no možda i o mucu kojom se provlačimo do večeri, ne toliko zbog umora, koliko zbog želje da imamo razlog za život koji ne nalazimo. I Marija se obraća Isusu, on se mora ispuniti tom potrebom za razlozima za život jer On je vino na svetkovini.

Isuse, pogledaj koliko je mladih obuzeto dosadom, depresijom, na kruhu i vodi su.

Isuse, pogledaj zabludu u koju stalno biva u uhvaćeni kao u zamku, na kruhu i vodi su.

Isuse, ovi se mladi previše mire sa sudbinom jer su obeshrabreni, na kruhu i vodi su.

Isuse, pogledaj koliko te mladih počelo slijediti, dali su ti obećanja, a onda se zaustavili razočarani i ozlovoljeni, na kruhu i vodi su.

Isuse, mnogi su mladi ravnodušni prema svemu. Umjesto da međusobno stvaraju prijateljstva, oni stvaraju bande koje razbijaju, ruše, uništavaju: na kruhu i vodi su.

Isuse, ovdje ima mnogo mladih koji sanjaju i snovi im ostaju u zraku, ne daju vjetar u leđa svojim snovima, krhki su, oni su na kruhu i vodi.

Isuse, mladi današnjice ne usuđuju se tražiti nemoguće, zaludili su ih nekolicinom sitnih stvari, obmanjuju ih, zovu ih životnim udarcima, no preludij su u smrt, prilagođavaju se svemu.

Vina nemaju.

Marija je hrabra. Ona nije plašljiva žena, u sjeni, skrivena, bez planova, kako to mnogi sa svojim neoriginalnim prikazima žele da mi povjerujemo. Brižna je kao svaka mama prema svojoj djeci. I usuđuje se ubrzati Isusov čas, onaj trenutak koji je stoljećima morao čovječanstvu dati iskustiti konačnu promjenu iz jedne priče o bijegu u priču o ljubavi.

A Isus joj reče: „Ženo, što ja imam s tobom? Još nije došao moj čas!“

Način govora čini se oštar, pogotovo ako ga promatramo u okviru obiteljskih odnosa. Mi bismo zasigurno rekli „mama“, vjerojatno s puno mekoće. Isus će reći „ženo“ i na križu, kada će nam ponuditi svoju majku. Ne će reći mama, evo ti sina, već ženo, evo ti sina. Kazavši ženo, toj gesti daje opću, univerzalnu ozbiljnost. Stavljaju je u kontekst novoga stvaranja. Ona je žena saveza, nova Eva.

Isus je prije kratkog vremena započeo pustolovinu s Kraljevstvom Božjim. Bio je četrdeset dana u pustinji gdje je njegov život prošao kroz kušnju. Pred njim su se pružili svi mogući scenariji jednoga previše ljudskog kraljevstva temeljenog na moći, na slavi, na ograničavanju slobode onih koji bi mogli biti bi se vjerovalo umjesto pozvati na vjerovanje u najveću slobodu i prepuštanju Bogu s punim povjerenjem te potom potvrditi znamenjem. Tamo, u pustinji, ogledao se s istinskom perspektivom Kraljevstva. I čas još nije bio došao. Odabrao je dvanaestoricu, no kao što ćemo kasnije vidjeti, još su previše krhki.

Marija, međutim, ubrzava vrijeme, nije pasivna u povijesti spasenja. Pruža nam veliku mogućnost za aktivno sudjelovanje u ovoj priči. Već je bila požurivala i svoje vrijeme kod anđelova navještenja i odlučila se baciti u naručje Bogu, prihvatiti Njegovu volju iako nije do kraja shvaćala njezinu težinu. Rekla je: "da", i ostala oduševljena. Sada je konačno počinjala uvidati da se obećanje ostvaruje, počinjala je primjećivati da Isus nije bio tihi mladić iz Nazareta, već prorok, očekivani Krist te Marija ubrzava kraj tog očekivanja.

Nato će njegova mati poslužiteljima: „Što god vam rekne, učinite!“

Što god vam kaže, vi učinite. Ja sam iskustila da je Bog silan, da oduzima oholost bogatima i daje život siromašnima, vidjela sam kako se moćnici gase, a slabi dobivaju snagu, iskustila sam kako su gladni otišli kući siti i kako su se pohlepni uništili upravo svojom samodostatnošću. Ovdje je Bog, ovaj je Isus Njegov Sin. Marija je žena vjere. Nije ponajprije žena s majčinskim osjećajima, već žena koja je svoje postojanje na najveći mogući način otvorila vjeri. Ona jest majka, no u potpunosti je predana Sinu. Ono što će On reći zasigurno je za sreću to dvoje mladih koji upravo proživljavaju najljepši trenutak u svom životu: konačan dar jedno drugomu. Ova dva glagola, *reći* i *činiti*, glagoli su stvaranja, glagoli saveza. Ovako je narod odgovarao: ono što si ti rekao, mi ćemo učiniti. Ovdje započinje novi savez, treba poslušati ono što Isus govori i to činiti kako bismo s vjernošću odgovorili na Isusov poziv, na novi savez s Isusom.

Marija traži potpunu raspoloživost, radikalno pristupanje, bez *ako* i bez *ali*. Traži da prema Isusu gajimo prilagodljivost, povjerenje, pozornost, poslušnost. To je poslušnost vjere, ne strateška odluka u nekoj mogućoj zgodnoj prigodi. Činiti ono što Isus govori

odluka je koju svatko mora u životu donijeti. Naša je sreća u tome da živimo po Njegovoj volji, naša budućnost je sigurna ako činimo ono što On kaže, temeljni odabir nekoga mladog čovjeka koji želi promijeniti svoj život, koji je shvatio da biti na Isusovoj strani znači činiti ono što Isus govori. Treba se učiniti što god mu padne na pamet tražiti od tebe jer od Njega ne će doći nikakav zahtjev koji nije ljubav. Činite sve ono što će vam svakom ponaosob Isus reći. Tako nastaje potreba da se stvore duboki trenutci oslušivanja, jer Isus ne govori u buci, On ne govori dok nam nešto odvlači pozornost. On je poput daška povjetarca. Treba izbrusiti sposobnost slušanja kako biste intuitivno spoznali „sve ono što će vam reći“. To su trenutci molitve i kontemplacije, ali i pogled ljubavi na vašu priču. Marija nas uvijek vodi k Isusu. Ne postoji kršćanin bez Isusa, bez Krista.

Marija je znala da mora ustrajati jer su ljudi koji su susretali Isusa uvijek željeli raditi po svojoj volji, željeli su vidjeti čuda, čudesne stvari, slušati ono što je ugodno ušima, a pogotovo zadržati život istim sa svojim maminama i ranama i imati potvrde.

Znala je da je Isus prije svega tražio vjeru. Staviti će ih na kušnju, ispitati će njihovo srce. Zapravo će reći: uzmite posude i napunite ih vodom.

Napunite posude vodom, odbacite svoju lažnu sigurnost i uzdajte se u mene. Ostavite svoja skrovišta koja zaudaraju po leševima i otiđite u svijet govoreći da postoji jedan Isus koji ih ne će napustiti. Nadasve pak činite ono što vam Isus kaže, ono što vas nadahnjuje svojim Duhom, evanđeljem, milosrdnom ljubavlju, naukom Crkve. Isusa susrećemo u Euharistiji, u ispovijedi, u sakramentima. On nam govori preko svojih apostola, preko pape, preko ponizne svakidašnjice kršćanske zajednice.

Danas mnogi govore da imaju vizije, da imaju nova čudesna iskustva i mnogi se vraćaju promijenjeni tim iskustvima. Ima jedno potrebno razlikovanje. Što god vam rekne, učinite. Sva marijanska pobožnost sadržana je u toj zapovijedi. Kod raznih ukazanja o kojima Crkva u svoje vrijeme zauzima stav, ona se drži na udaljenosti poštujući dogadaje, načelo istinitosti je uvijek dosljednost svake poruke evanđelja u onome što je Isus rekao i što je bio.

I mi ćemo biti sveti ako u središte svoga putovanja stavimo Isusa. Naš odnos s Marijom mora biti slušanje, kako bismo činili ono što Isus govori. I osjetit ćemo veliki mir.

(Priredila i prevela Marija Dugandžić)

SIJEČANJ

- P 1. **NOVA GODINA, BDM Bogorodica**
- S 2. Bazilije Veliki i Grgur Nazijanski
- N 3. **2. NEDJELJA PO BOŽIĆU**, Presveto Ime Isusovo, Emanuel, Mladenka
- P 4. Anđela Folinjska, Borislava
- U 5. Eduard, Emilijana, Miljenko, Radoslav
- S 6. **BOGOJAVLJANJE - Sveta tri kralja** – Gašpar, Melkior, Baltazar
- Č 7. Rajmund Penjaforški, Rajko, Zoran, Lucijan
- P 8. Gospa od brze pomoći, Severin, Teofil, Apolinarij, Bogoljub
- S 9. Adrijan, Julijan, Erhard, Živko, Miodrag
- N 10. **KRŠTENJE ISUSOVO**, Agaton papa, Grgur X papa, Vilim, Dobroslav, Dobriša
- P 11. Higijn papa, Honorata, Palemon, Časlav, Ratko, Neven, Zdravko, Teo
- U 12. Bernard iz Corleone, Ernest, Tatjana, Arkadije
- S 13. Hilarije, Radovan, Veronika
- Č 14. Feliks, Žarko, Srećko
- P 15. Pavao pustinjač, Mavro, Anastazija, Stosića
- S 16. Berard i Oton, Marcel I. papa, Honorat, Mislav
- N 17. **2. NEDJELJA KROZ GODINU**, Antun opat, Jolanda, Ljubica, Vojmil, Lavoslav
- P 18. Faustina i Liberata, Margareta Ugarska, Vjera, Izabela
- U 19. Germanik, Kanut, Mario, Marta, Ljiljana
- S 20. Fabijan i Sebastijan
- Č 21. Agneza, Janja, Neža
- P 22. Vinko, Vice, Irena, Berislav
- S 23. Marija Majka Jedinstva, Milka, Ema, Vjera
- N 24. **3. NEDJELJA KROZ GODINU**, Franjo Saleški, Bogoslav, Ksenija
- P 25. Obračenje sv. Pavla apostola, Pavao, Paula, Paulina
- U 26. Timotej i Tit, Bogoljub, Tješimir
- S 27. Anđela Merici, Vitalijan, Pribislav
- Č 28. Toma Akvinski, Tomislav
- P 29. Konstancije, Tvrtko, Valerije, Zdravko, Zdeslav
- S 30. Felicijan, Hijacinta, Martina, Tina, Gordana, Gordan
- N 31. **4. NEDJELJA KROZ GODINU**, Ivan Bosco, Julije, Marcela

SRPANJ

- Č 1. Aron, Šimun, Predrag, Julije, Estera, Zvezdan
- P 2. Bernardin, Oton, Krešo, Višnja
- S 3. Toma ap., Tomo, Tomislav
- N 4. **14. NEDJELJA KROZ GODINU**, Elizabeta Portugalska, Berta, Elza, Jelica
- P 5. Ćiril i Metod, Slaven
- U 6. Marija Goretti, Bogomila
- S 7. Klauđije, Vilibald, Vilko
- Č 8. Akvila i Priscila, Herminija, Grgo
- P 9. Marija Propetoga, Leticija, Veronika
- S 10. Amalija, Amalka, Alma, Ljubica
- N 11. **15. NEDJELJA KROZ GODINU**, Benedikt opat, Benko, Dobroslav, Olga, Helga
- P 12. Suzana, Mohor, Mislav, Tanja
- U 13. Majka Božja Bistrička, Henrik, Hinko
- S 14. Kamilo de Lellis, Milan, Miroslav, Bože
- Č 15. Bonaventura, Dobriša, Vladimir
- P 16. Gospa Karmelska, Karmela, Karmen, Elvira
- S 17. Aleksije, Hedviga, Branimir, Dunja, Branko, Daroslava, Donata
- N 18. **16. NEDJELJA KROZ GODINU**, Fridrik, Dalibor, Arnold, Natko, Bruno
- P 19. Justa, Rufina, Makrina, Aurelija, Zoran, Zlatko, Zora, Zlata
- U 20. Ilija prorok, Ilko, Ilinka, Biserka
- S 21. Lovro Brindiški, Danica, Danijel
- Č 22. Marija Magdalena, Magda, Manda, Lenka
- P 23. Apolinar, Brigita
- S 24. Sarbelije Makhlouf, Kristina, Mirjana, Petronila
- N 25. **17. NEDJELJA KROZ GODINU**, sv. Jakov st. ap., zasitnik župe Međugorje
- P 26. Joakim i Ana, Anica, Anka
- U 27. Klement Ohridski, Natalija, Rudolf
- S 28. Beato, Inocent, Nevinko
- Č 29. Marta, Olaf, Vilim, Flora, Blaženka, Mirta
- P 30. Petar Krizolog, Rufin, Anda, Judita
- S 31. Ignacije Lojolski, Vatroslav

VELJAČA

- P 1. Brigita Irska, Gita, Sever, Arnold, Miroslav
- U 2. PRIKAZANJE GOSPODINOVO U HRAMU - SVIJEĆNICA, Marijan, Svjetlana, Kornelije
- S 3. Blaž, Vlaho, Oskar, Tripun
- Č 4. Andrija Corsini, Izidor, Raban
- P 5. Agata, Dobrila, Modesto, Jagoda, Silvan, Čedomila
- S 6. Pavao Miki, Armando, Doroteja, Božidarka, Tea, Silvan, Goran
- N 7. **5. NEDJELJA KROZ GODINU**, Koleta, Rikard, Držislav
- P 8. Jeronim Emilijani, Jerko, Juvencije, Mladen
- U 9. Apolonija, Sunčana, Zora
- S 10. Alojzije Stepinac, Skolastika, Vilim, Hugo
- Č 11. Gospa Lurdska, Mirjana
- P 12. Damjan, Zvonimir
- S 13. Kastor, Božidarka, Maura
- N 14. **6. NEDJELJA KROZ GODINU**, Valentin, Zdravko
- P 15. Agata, Faustina, Klauđije, Vitomir, Jovita
- U 16. Julijana, Onezim, Miljenko
- S 17. **PEPELNICI (post i nemis)**, Donat, Sedam osnivača Reda slugu BDM
- Č 18. Bernardica, Flavijan, Šimun
- P 19. Bonifacije, Konrad, Mansuet, Blago
- S 20. Franjo i Jacinta iz Fatime, Leon, Lav, Lea
- N 21. **1. KORIZMENA NEDJELJA**, Petar Damiani, Eleonora, Irena
- P 22. Katedra sv. Petra, Tvrtko, Margareta iz Cortone
- U 23. Polikarp, Romana, Grozdan
- S 24. Modest, Montan, Goran
- Č 25. Donat, Cezarij, Darko, Hrvoje
- P 26. Aleksandar Aleksandrijski, Sandra, Branimir, Branko
- S 27. Gabriel od Žalosne Gospe, Tugomil, Julijan
- N 28. **2. KORIZMENA NEDJELJA**, Roman, Bogoljub, Radovan, 17. MEĐUNARODNI SUSRET VODITELJA CENTARA MIRA

KOLOVOZ

- N 1. **18. NEDJELJA KROZ GODINU – 21. MEĐUNARODNI FESTIVAL MLADIH**, Alfonso Liguori, Vjera, Nada
- P 2. Gospa od Anđela, Euzebijje Verčelski
- U 3. Augustin Kažotić, Lidija iz Tijatire, Gustav, Tin
- S 4. Ivan Vianney, Dinko
- Č 5. Gospa Snježana, Snježana, Nives
- P 6. PREOBRAŽENJE GOSPODINOVO - MISA MLADIH NA KRIZEVCU, Predrag
- S 7. Siksto II. papa, Kajetan, Donat, Albert, Darko
- N 8. **19. NEDJELJA KROZ GODINU**, Dominik, Nedjeljko
- P 9. Terezija Benedikta od Križa
- U 10. Lovro, Zvezdan, Blanka, Lovorko, Erik
- S 11. Klara Asiška, Jasna, Jasminka, Suzana, Ljiljana
- Č 12. Ivana Franciska de Chantal, Hilarija, Veselka, Inocent
- P 13. Poncijan i Hipolit, Ivan Berchmans, Kasijan
- S 14. Maksimilijan Kolbe
- N 15. **UZNESENJE BDM - VELIKA GOSPA**
- P 16. Roko, Serena, Stjepan Ugarski, Krunoslav
- U 17. Hijacint, Jacek, Slobodan, Miron
- S 18. Jelena Križarica, Jelka, Jelica, Helena
- Č 19. Ivan Eudes, Ljudevit, Lujo, Donat
- P 20. Bernard opat, Samuel, Branko
- S 21. Pio X. papa
- N 22. **21. NEDJELJA KROZ GODINU**, BDM Kraljica, Regina, Vladislava, Mauro
- P 23. Ruža Limska, Sidorije, Zdenko
- U 24. Bartol apostol, Bariša, Emilija, Zlata
- S 25. Ljudevit, Josip Kalasancijski
- Č 26. Aleksandar, Branimir, Sandor, Anastazije, Rufin, Jadranko
- P 27. Monika, Honorat, Časlav
- S 28. Augustin, Tin, Gustav
- N 29. **22. NEDJELJA KROZ GODINU**, Glavosjek sv. Ivana Krstitelja
- P 30. Feliks, Radoslava
- U 31. BDM Posrednica, Rajmund, Rajko, Paulin, Želimir

OŽUJAK

- P 1. Albin, Zoran
- U 2. Janja Praška, Lucije, Iskra, Čedo
- S 3. Anzelmo, Marin, Oto, Kamilo, Renato
- Č 4. Kazimir, Miroslava, Natko
- P 5. Euzebijje, Lucije I. papa, Vedran
- S 6. Marcijan, Viktor, Koleta, Zvezdana, Mirko
- N 7. **3. KORIZMENA NEDJELJA**, Perpetua i Felicita
- P 8. Feliks, Srećko, Ivan od Boga, Ivša, Boško
- U 9. Franciska Rimska, Franjka, Roman, Romana
- S 10. Emilijan, Makarije, Krunoslav
- Č 11. Firmin, Tvrtko, Kandid, Blago
- P 12. Bernard, Maksimilijan, Teofan, Radovan
- S 13. Kristina, Modesta, Rozalija, Sabina
- N 14. **4. KORIZMENA NEDJELJA (Laetare)**, Matilda, Milijana, Berislava
- P 15. Longin, Veljko
- U 16. Herbert, Smiljan, Hrvoje
- S 17. Patrik, Domagoj, Gertruda
- Č 18. Ćiril Jeruzalemski, Ćiro, Slavoljub, Cvitan
- P 19. sv. Josip, zaručnik BDM, Josipa, Joso
- S 20. Klauđija, Vladislav
- N 21. **5. KORIZMENA NEDJELJA**, Filemon, Vesna
- P 22. Lea, Jaroslav
- U 23. Turibije Mongrovejski, Nikon, Oton, Rebeka, Dražen
- S 24. Katarina Švedska, Latin, Javorka, Simon
- Č 25. **NAVJEŠTENJE GOSPODINOVO - BLAGOJEST**, Maja, Marijana
- P 26. Goran, Montan, Maksima, Emanuel
- S 27. Lidija, Ernest, Rupert, Lada
- N 28. **NEDJELJA MUKE GOSPODINJE – CVJETNICA**, Dorotej, Nada, Sonja
- P 29. Bertold, Jona, Eustazije
- U 30. Kvirin, Viktor, Vlatko
- S 31. Benjamin, Amos, Ljubomir, Ljubo

RUJAN

- S 1. Branislava, Tamara, Egidije
- Č 2. Kalista, Divna, Veljka
- P 3. Grgur Veliki, Grgo, Gordana
- S 4. Ruža Viterbska, Marcel, Dunja, Ida, Hermina
- N 5. **23. NEDJELJA KROZ GODINU**, Boris i Gleb, Borko
- P 6. Kristina, Zaharija, Boris, Davor
- U 7. Marko Križevčanin, Regina
- S 8. ROĐENJE BDM - MALA GOSPA, Hadrijan, Sergije papa
- Č 9. Frederik, Petar Claver, Strahimir
- P 10. Nikola Tolentinski, Nikolina
- S 11. Proto i Hijacint, Cvjetko, Miljenko
- N 12. **24. NEDJELJA KROZ GODINU – MISA NA KRIZEVCU**, Ime Marijino, Gospa velikog hrvatskog zavjeta
- P 13. Ivan Zlatousti, Zlatko, Amato, Ljubo
- U 14. Uzvišenje svetoga Križa, Višeslav
- S 15. BDM Žalosna, Dolores, Tugomila, Emil, Melita
- Č 16. Kornelije i Ciprijan, Ludmila, Nela
- P 17. Rane sv. Franje, Robert Bellarmino, Hildegarda
- S 18. Josip Kupertinski, Sonja
- N 19. **25. NEDJELJA KROZ GODINU**, Suzana, Januarije, Teodor, Emilija
- P 20. Andrija Kim
- U 21. Matej ap. i ev., Mate, Matko
- S 22. Feliks, Mauricije, Toma Vilanovski
- Č 23. Pio iz Pietracine, Lino, Tekla, Ksenija
- P 24. Gospa otkupiteljica robova, Mercedes, Mirko
- S 25. Aurelija, Zlata, Firmin, Tvrtko Sergije iz Radoneža
- N 26. **NEDJELJA KROZ GODINU**, Kuzma i Damjan, Damir
- P 27. Vinko Paulski, Gaj, Berislav
- S 28. Vjenceslav, Većeslav, Lioba, Lovro Ruiz
- S 29. Mihael, Gabriel i Rafael ark., Mihovil
- Č 30. Jeronim, Jerko

sintihla Lucija Puntis

TRAVANJ

- Č 1. VELIKI ČETVRTAK, Hugo, Teodora, Božica, Melita, Venancije
- P 2. VELIKI PETAK (post i nemis), Eba, Franjo Paulski, Dragoljub
- S 3. VELIKA SUBOTA, Pankracije, Rikard, Siksto, Radojko
- N 4. **USKRS - VAZAM - Nedjelja Uskrsnuća Gospodnjega**, Izidor, Strahimir
- P 5. **USKRSNI PONEDELJAK**, Vinko Ferrer, Julijana, Zeno
- U 6. Celestin, Vilim, Rajko, Marcelin
- S 7. Epifan, Ivan Saleški, Herman, Teodor, Irenej
- Č 8. Dionizije, Julija, Ljubomir, Alemka, Valter, Blaženka
- N 9. **6. USKRSNA NEDJELJA**, Beato, Blaženko, Kristofor, Divna, Mirna
- S 8. BDM Posrednica, Bratoljub, Celestin
- U 11. Anastazije
- N 10. **2. USKRSNA NEDJELJA - NEDELJA BOŽANSKOG MILOSRĐA - MISA U ŠRMANOVIMA**, Gemma Galgani, Stanislav, Stana, Radmila
- P 12. Julije, Viktor, Davorka, Sofija, Damjan
- U 13. Ida, Martin I. papa
- S 14. Lambert, Valerijan, Maksim, Lidvina, Zdravko, Radoslav, Rada
- Č 15. Petar Barbanč, Svetoslav, Juraj, Anastazija, Bosiljka, Rastislav
- P 16. Benedikt Josip Labre, Tihon
- S 17. Inocent, Rudolf, Robert
- N 18. **3. USKRSNA NEDJELJA**, Amadej, Slobodan
- P 19. Ema, Radislav, Rastko, Leon IX. papa, Marta
- U 20. Agneza, Bogoslav, Marcijan, Teotim
- S 21. Anzelmo, Konrad, Goran
- Č 22. Kajetan, Kajo, Soter, Spaso, Teodor
- S 23. Adalbert, Vojtjeh, Juraj, Đuro, Đurđica
- S 24. Fidelis Sigmaringenski, Vjera, Vjeran, Vjeko
- N 25. **4. USKRSNA NEDJELJA**, sv. Marko ev., Maroje
- P 26. Marija Majka dobrog savjeta, Kieto, Marcelin
- U 27. Ozana Kotorska, Teofil, Bogoljub, Zita, Jakov Zadrarin
- S 28. Petar Chanel, Ljudevit Montfortski
- Č 29. Katarina Sjenska, Kata, Robert
- P 30. Pio V. papa

LISTOPAD

- P 1. Terezija od Djeteta Isusa, Julija, Remigije, Emanuel
- S 2. Anđeli čuvari, Anđelko, Anđela, Aleksandra, Sandra
- N 3. **27. NEDJELJA KROZ GODINU**, Preminuće sv. Franje, Ljubomir, Maksimilijan
- P 4. Franjo Asiški, Franka
- U 5. Faustina Kowalska, Placid, Miodrag, Mavro
- S 6. Bruno, Miroslav, Leonard, Fides, Verica, Vjera
- Č 7. BDM od Krnice, Ruža, Rozarija
- P 8. Demetrije, Zvonimir, Šimun
- S 9. Abraham i Sara, Denis, Ivan Leonardi
- N 10. **28. NEDJELJA KROZ GODINU**, Danijel, Danko, Viktor
- P 11. Ivan XXIII. papa, Milan, Emilijan
- U 12. Serafin, Vatroslav, Roman, Maksimilijan
- S 13. Honorat, Eduard, Edo, Hugolin, Hugo
- Č 14. Kalist I. papa, Ljeposlav, Divna, Krasna
- P 15. Terezija Avilska, Valter, Zlata, Tekla
- S 16. Hedviga, Marija Margareta Alacoque
- N 17. **29. NEDJELJA KROZ GODINU**, Ignacije Antiohijski, Vatroslav, Cvjetko
- P 18. Luka ev.
- U 19. Pavao od Križa, Petar Alkantarski, Majka Terezija
- S 20. Miroslava, Vendelin, Irena, Živko
- Č 21. Ursula, Zvezdan, Hilarija
- P 22. Marija Saloma, Kordula, Dražen
- S 23. Ivan Kapistranski, Oda, Severin, Borislav
- N 24. **30. NEDJELJA KROZ GODINU**, Antun M. Claret, Jaroslav, Martin, Marko
- P 25. Katarina Kotromanić, Križan i Darija
- U 26. Dimitrije, Dmitar, Zvonimir
- S 27. Sabina, Cvjetko, Gordana
- Č 28. Šimun i Juda Tadej, ap., Siniša, Tadija
- P 29. Darko, Narcis, Donat, Ida
- S 30. Marcel, Marjoko, Julije
- N 31. **31. NEDJELJA KROZ GODINU**, Višeslav, Vuk

SVIBANJ

- S 1. **SVETI JOSIP RADNIK**, Jeremija, Sigismund, Žiga
- N 2. **5. USKRSNA NEDJELJA**, Atanazije, Eugen, Boris
- P 3. Filip i Jakov ap, Mladen, Aleksandar, Skender
- U 4. Florijan, Cvjetko, Cvijeta, Iskra
- S 5. Maksim, Anđelko, Irena, Jutta
- Č 6. Dominik Savio, Dinko, Nedjeljko
- P 7. Dujam, Duje, Duško, Gizela
- S 8. BDM Posrednica, Bratoljub, Celestin
- N 9. **6. USKRSNA NEDJELJA**, Beato, Blaženko, Kristofor, Divna, Mirna
- P 10. Ivan Merz, Gospa Trsatska
- U 11. Anastazije
- S 12. Leopold Bogdan Mandić, Svevlad
- Č 13. **UZAŠAŠĆE GOSPODINOVO - SPASOVO**, Gospa Fatimska, Ema, Hubert
- P 14. Matija ap., Matko, Matiša, Bonifacije
- S 15. Bleiburski hrv. mučenici, Izidor, Sofija, Sonja
- N 16. **7. USKRSNA NEDJELJA**, Margareta Kortonska, Ivan Nepomuk, Nenad, Simon
- P 17. Paskal Bajlonski, Paško
- U 18. Ivan I. papa, Feliks, Srećko, Erik, Venancije
- S 19. Celestin, Rajko, Teofil
- Č 20. Bernardin Sjenski, Akvila
- P 21. Eugen, Ladislav, Dubravka
- S 22. Jelena, Helena, Jela, Renata, Rita, Jagoda, Milan
- N 23. **PEDESETNICA - DUHOVI**, Deziderije, Željko, Vilim
- P 24. Marija Pomoćnica, Estera, Stela, Zvezdana, Vinko, Suzana, Ivana
- U 25. Beda Casni, Grgur VII. papa, Magdalena de Pazzi
- S 26. Filip Neri, Nera, Zdenko
- Č 27. Augustin Kanterberijski, Jago, Bruno
- P 28. German, Vilim, Velimir
- S 29. Maksim, Ervin, Većeslav
- N 30. **PRESVETOTROJSTVO**, Feliks, Ferdinand, Ivana Arška, Ferdo
- P 31. POHOD BDM, Petronila, Krunoslava

STUDENI

- P 1. **SVI SVETI**, Svetislav, Sveto, Benigno, Dobroslav
- U 2. Spomen svih vjernika pokojnika – Dušni dan, Duško, Duška, Dušica
- S 3. Martin Porres, Hubert, Silvija, Ida
- Č 4. Karlo Boromejski, Živko, Otokar, Dragutin, Drago
- P 5. Emerik, Mirko, Imbro
- S 6. Leonard, Vinko, Vedran
- N 7. **32. NEDJELJA KROZ GODINU**, Anđelko, Zdenko
- P 8. Ivan Duns Škot, Gracija Kotorski, Bogdan
- U 9. Posveta lateranske bazilike, Teodor, Bogdan
- S 10. Leon Veliki papa, Lavoslav, Lav
- Č 11. Martin biskup, Davorin
- P 12. Jozafat, Renato, Emilijan, Milan, Milenko
- S 13. Stanislav Kostka, Stanko, Didak
- N 14. **33. NEDJELJA KROZ GODINU**, Nikola Tavelić, Ivan Trogirski, Sida, Zdenko
- P 15. Albert Veliki, Berto, Leopold
- U 16. Margareta Škotska, Agneza Asiška, Getruda, Biserka, Greta
- S 17. Elizabeta Ugarska, Grgur, Igor
- Č 18. Posveta Bazilike sv. Petra i Pavla, Karolina, Dragica, Odo
- P 19. Janja Asiška, Matilda, Hilda
- S 20. Edmund, Paškal Fortuna, Srećko, Silvestar
- N 21. **KRIST KRALJ**, Prikazanje BDM – Gospa od zdravlja
- P 22. Cecilija, Melita
- S 23. Klement I. papa, Blagoje, Kolumban, Milivoj
- S 24. Andrija Dung-Lac, Kriševan, **SMRTNI DAN FRA SLAVKA BARBERICA**
- Č 25. Katarina Aleksandrijska, Kata
- P 26. Leonardo, Konrad, Dubravko
- S 27. Maksim, Severin, Delfina
- N 28. **1. NEDJELJA DOŠAŠĆA**, Jakov Markijski, Katarina Laboure, Držislav
- P 29. Saturnin, Iluminata, Vlasta, Svjetlana
- U 30. Andrija ap., Hrvošlav, Konstantin

LIPANJ

- U 1. BDM Majka Crkve, Justin, Mladen
- S 2. Marcellin i Petar, Eugen
- Č 3. **TJVELOVO**, Karlo Lwanga, Drago, Klotilda
- P 4. Kvirin Sisački, Predrag, Optat, Valter
- S 5. Bonifacije, Valerija, Zdravka, Darinka
- N 6. **10. NEDJELJA KROZ GODINU**, Aleksandar, Norbert, Neda, Klauđije
- P 7. Lukrecija, Robert, Radoslav
- U 8. Medard, Vilim, Žarko
- S 9. Efreim, Kolumban, Rajko, Ranko
- Č 10. Bogumil, Margareta, Greta, Biserka
- P 11. Srce Isusovo, Barnaba ap., Borna
- S 12. Srce Marijino, Jolanda, Bosiljko, Ninko
- N 13. **11. NEDJELJA KROZ GODINU**, Antun Padovanski, Ante, Antonija
- P 14. Rufin, Zlatko, Dragica, Zdravko
- U 15. Vid, Modest, Amos
- S 16. Franjo Regis, Justina, Zlatko
- Č 17. Nevenka, Adolf, Laura, Bratoljub
- P 18. Marcelijan, Ljubomir, Elizabeta, Grgur
- S 19. Gervazije, Protazije, Romuald, Rajka, Bogdan
- N 20. **12. NEDJELJA KROZ GODINU**, Florentina, Cvjetka, Naum Ohridski, Silverije
- P 21. Alojzije Gonzaga, Slavko, Slavica, Vjekoslav
- U 22. Ivan Fisher i Toma More, Akacije, Alban
- S 23. Josip Caffasso, Agripina, Sidorija, Zdenka
- Č 24. **Rođenje sv. Ivana Krstitelja - HODNA MIRA HUMAC-MEĐUGORJE**
- P 25. **Obiljetnica Gospihnik ukazanja u Međugorju**, Nada, Adalbert, Eleonora, Vilim, Vilma
- S 26. Ivan i Pavao, Josemaria Escriva, Vigilije, Zoran
- N 27. **13. NEDJELJA KROZ GODINU**, Ćiril Aleksandrijski, Ema, Ferdinand, Ljerka, Ladislav
- P 28. Irenej, Mirko, Smiljan, Vicencija, 15. MEĐUNARODNI SEMINAR ZA SVJEĆENIKE
- U 29. Petar i Pavao, Krešimir
- S 30. Prvomučeni Rimske Crkve, Mato, Marcijal

PROSINAC

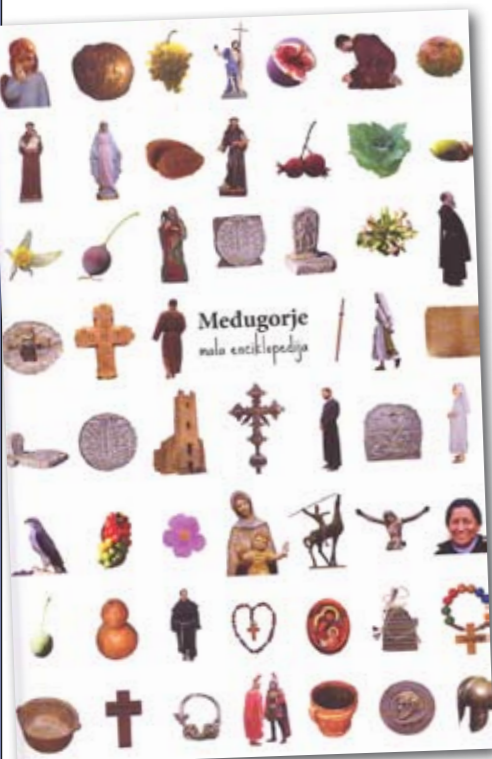
- S 1. Edmund, Natalija, Nataša, Božena
- Č 2. Bibijana, Živka, Blanka
- P 3. Franjo Ksaverski, Lucije
- S 4. Ivan Damašćanski, Barbara
- N 5. **2. NEDJELJA DOŠAŠĆA**, Kristina, Dalmatin, Krspina, Saba
- P 6. Nikola, Nikša
- U 7. Ambrozije, Božo, Dobroslav
- S 8. **BEZGRJEŠNO ZAČEĆE BDM**, Imakulata, Ljiljana
- Č 9. Ivan Didak, Valerija, Zdravka
- P 10. Gospa Loretska, Judita
- S 11. Damaz I. papa, Damir
- N 12. **3. NEDJELJA DOŠAŠĆA**, BDM Guadalupska, Ivana Franciska Chantal
- P 13. Lucija, Jasna, Svjetlana, Otilija
- U 14. Ivan od Križa, Špiro, Krševan
- S 15. Kristijana Gruzijska, Irenej, Darija
- Č 16. Adela, Albina, Zorka
- P 17. Lazar, Florijan, Jolanda
- S 18. Gracijan, Bosiljko, Dražen
- N 19. **4. NEDJELJA DOŠAŠĆA**, Urban, Tea, Vladimir
- P 20. Amon, Dominik, Eugen i Makarije, Julije
- U 21. Petar Kanizije, Snježana
- S 22. Honorat, Časlav, Castimir, Zenon
- Č 23. Ivan Kentijski, Viktorija
- P 24. BADNJAK, Adam i Eva, Adela, Grgur, Irmina
- S 25. **BŽIČA NEVENJE ISUSOVO**, Božidar, Božimir, Trpimir
- N 26. **SVETA OBITELJ**, Stjepan prvomučenik, Krunoslav
- P 27. Ivan ap. i ev., Veljko, Janko, Biabola
- U 28. NEVINA DJEČIČA, Teofila, Mladen, Nevenko
- S 29. Toma Becket, Eavor, David
- Č 30. Feliks, Sabin, Eugen, Trpimir, Liberije
- P 31. Silvestar I. papa, Silvije, Goran

MEĐUGORJE - MALA ENCIKLOPEDIJA (II.)

Uredila: Ljubica Benović • Nakladnici: Euterpa, Drinovci i Pogledača, Zagreb • Tisak: Grafotisak, Grude, god. 2009., str. 514

Za ovu se enciklopediju može reći da je svojevrsna duhovna paša na kojoj se vjerničko stada napasa. Ona je izvrstan vodič u svekoliku prošlost i sadašnjost Međugorja i hrvatskoga puka ovdje, izvanredan vademecum svakomu tko želi doći u Međugorje. Ovo je ujedno i molitvenik, i katekizam, i priručnik za povijest, arheologiju, etnologiju, zemljopis, biologiju, pa i mineralogiju

fra Tomislav Pervan

Knjiga ima pet cjelina, naslovljenih kao: 1. Gospino Međugorje; 2. Gdje je Međugorje; 3. Historia – magistra vitae est; 4. Put u Međugorje, i nešto kao šećer na kraju; 5. Sitnice su bitne.

Pronaći ćemo u Maloj enciklopediji temeljne obavijesti o Marijinim ukazanjima, o vidiocima, o samoj Župi sv. Jakova, odakle se fenomen proširio u cijeli svijet, te o okolici. Informacije kako se živjelo i kako se živi u Međugorju i Hercegovini, zatim kako danas protječe međugorski svagdan, napose molitveni i hodočasnički. Gdje se što odvija, na koji način, kako i kada. Otkrit ćemo tu mnoštvo pojedinosti iz života vjere i Crkve, vjerske i crkvene prakse, zatim temeljne obavijesti o hijerarhiji, klericima i laicima, redovnicima, redovnicama, kad su koji nastajali (barem ovi koji obitavaju na ovim ozemljima), svecima i sveticama iz hrvatskoga naroda.

Naći ćemo u Enciklopediji i temeljne informacije iz katekizma, bitne istine vjere, osnovne molitve, zatim dosta pouka o sakramentima i liturgijskom životu, a sve je potkrijepljeno krasnim slikovnim gradivom tako da nam slike uprizoruju ono što se ovdje i u vjerskom životu odvija. Pronaći ćemo i sažetke i u teletekst-stilu obavijesti o hodočašću i hodočasnici, tko su i odakle sve dolaze, o velikim susretima u Međugorju tijekom cijele godine, o knjigama i (multi)medijskim izdanjima. Kako bi bila sudobna i s elektroničkim dobom i internetom, Mala enciklopedija donosi i glavne internetske stranice, koje u mnogim zemljama i narodima diljem svijeta promiču Međugorje i prenose u svijet poruke Međugorja te ga približavaju ljudima, u njihovim domovima.

Govori se, nadalje, o međugorskom i hercegovačkom podneblju i ozemlju, o klimatskim uvjetima i zemljopisnom okružju, o ovdašnjem bilinskom i živin-

skom svijetu, povijesti i veoma bogatim i zanimljivim arheološkim iskopinama i nalazima, pučanstvu, zatim doseljenicima i osvajačima ovih područja, autohtonom stanovništvu i tlačiteljima, kojima su ovi krajevi oduvijek bili primamljivi zbog raznoraznih razloga; govor je u enciklopediji o dolascima i odlascima, rađanjima i rastancima. Mnoštvo je tu podataka o načinu života, kako se prije u oskudici pučanstvo hranilo i živjelo, rađalo, odrastalo i starjelo, koji su alati i zanati bili za svakidašnju porabu i potrebe ljudi ovoga kraja. Sve je popraćeno vrijednim slikovnim materijalom koji će mnogima koristiti da si posvijeste u kakvim su kućama stanovali, u kakvim su okolnostima naši stari živjeli i preživljavali.

U četvrtom dijelu imamo turistički *bedeker*, vodič koji vodi svakoga – ne samo hodočasnika – u najpoznatija mjesta iz kojih hodočasnici – kad se spuste na hrvatsko ili herceg-bosansko tlo – mogu doprijeti do Međugorja te što mogu usput doživjeti. Svi putovi vode i u Rim, ali i u Međugorje! Mnoštvo slika iz kulturne baštine hrvatskoga naroda te korisnih informacija za svakoga. Autoricu resi ljubav prema čistom okolišu, a to onda vodi prema čistoj i zdravoj duši, prema onoj, *mens sana in corpore sano*, ali i *corpus sanum in terra - oecologia sana*. Čovjekovo zdravlje uvjetovano je i zdravim okolišem, i očito je kako autorica ima sklonost divnomu Božjem stvorenju, upravo u franjevačkom i pjesničkom duhu.

Na kraju začim, mali pojmovnik koji tumači najučestalije pojmove, jer ne treba smetnuti s uma kako je ovo ipak djelo iz religijske kulture budući da je Međugorje izraziti religijski fenomen koji sa sobom povlači i mnoštvo drugih silnica, jer njime se bave i sociologija, i teologija, i psihologija, i usporedna povijest religija itd.

Svjedočanstva našega umijeća

Dok čovjek lista stranice *Male enciklopedije*, s jedne se strane divimo oku koje je stajalo iza objektivna, leće i kamere, pokušavajući ovjekovječiti povijesni trenutak, a s druge strane divimo se i Božjem stvorenju ali i hrvatskom katoličkom geniju, što je sve stvorio u međugorskom okružju i hrvatskom priobalju. Dok se ovdje u Hercegovini gotovo tri stoljeća čuvao skriveni *sveti oganj* da ga ne bi neprijatelji otkrili i uništili, dotle se u priobalju i na hrvatskim otocima do kraja mogao izraziti hrvatski genij u graditeljstvu, što je vidljivo iz slikovnih priloga u samome djelu. Vjera se pretočila u kamen, plemenitu kovinu, u spomenike, kršćanstvo je oplemenjivalo dušu, srce, narod, sav životni prostor. Evanđelje se pretvorilo u umjetnički izričaj. Kad se hodočasnik susretne sa spomenicima oslikanima u Enciklopediji, s pravom mogu zaključiti kako smo kulturološki daleko ispred nekih danas moćnih nacija koje žele zagospodariti svijetom. Ti su spomenici svjedočanstvo naše opstojnosti i našega izričaja u kamenu, mramoru, plemenitim kovinama, filigranskim umijećima. Onakvo što nemoguće je pronaći primjerice u Americama, i stoga bi bilo poželjno cijelu priobalnu Hrvatsku ali i neke otoke staviti pod zaštitu UNESCO-a.

Kad se zaustavimo pred tim svim u Maloj enciklopediji uslikanim djelima svojih predaka, katolika na hrvatskim prostorima, čovjek se divi umijeću, maštovitosti, bogatstvu materijala, ideja. Sve je stavljano u službu vjere, Stvoritelja i Otkupitelja ljudi, čovječanstva. Nije to samo lijepa umjetnost, jer je u svemu pronašla svoj izričaj i stvarateljska protežnica vjere, njezin pogled na svijet, u kome su Bog i čovjek u veoma uskoj svezi.

Za Malu se enciklopediju dade reći: *Tolle et lege!* Uzmi i čitaj. Uzmi i listaj, pa ćeš usput, uz slike pročitati i tekst koji ih pojašnjava. Stari su franjevački pisci sastavljali tzv. *Duhovne paše* za svoje vjernike. *Duhovna paša* na kojoj se vjerničko stado napasa. U ovoj enciklopediji imamo pravu (is)pašu i za srce, dušu, ali i ugodu za oči. Slikovni prilozi otvaraju ujedno oči srca i duha.

Zahvalni smo autorici na filigranskom trudu oko uređenja ove enciklopedije kojoj je žarište Međugorje, zapravo Gospa

preko Međugorja. Ovo je izvrstan vodič u svekoliku prošlost i sadašnjost Međugorja i hrvatskoga puka ovdje, izvanredan *vademecum* svakomu tko želi doći u Međugorje. Ovo je ujedno i molitvenik, i katekizam, i priručnik za povijest, arheologiju, etnologiju, zemljopis, biologiju, pa i mineralogiju. Knjigu bi trebali imati u ruci svi međugorski vodiči, a k tome bilo bi poželjno prevesti je i na strane je-

zike kako bi i hodočasnici imali pri ruci jedan panoramski pogled na Međugorje i hrvatski puk ovih ozemlja. Izvrstan prodor i prozor u svijet dogodio bi se preko višejezičnih izdanja ovoga djela, uz dostupnu cijenu. Neki sitni materijalni propusti i pogreške dadu se lako ispraviti u novim izdanjima spomenutoga djela. Ti pak nimalo ne umanjuju vrijednost samoga djela.

Kip Uskrslog Spasitelja

Na jugozapadnoj strani crkve za Uskrs 1998. godine postavljen je brončani kip Uskrslog Spasitelja. To je djelo slovenskog kipara Andreja Ajdiča. Uza stazu koja vodi do kipa za Uskrs 2002. godine uređen je **prostor za osobnu i skupnu molitvu križnog puta za one koji se ne mogu popeti na Križevac.**

Koliko je težak kip

Kip Uskrslog Spasitelja izrađen je u bronci i težak je 2,5 tone. Kip je visok 6 metara.

Dar papi Woytili

Kopiju kipa Uskrslog Spasitelja u srebru autor Andrej Ajdič darovao je Svetomu Ocu, koji je Sloveniju pohodio 2004. godine.

OBILJEŽENA 9. OBLJETNICA SMRTI FRA SLAVKA BARBARIĆA

Na mjestu fra Slavkove smrti

Misa u spomen fra Slavka

U Majčinu selu

U Međugorju je obilježena deveta obljetnica smrti fra Slavka Barbarića koji je umro 24. studenoga 2000. u 15,30h na Križevcu nakon završene pobožnosti Križnoga puta. Brojni župljani i hodočasnici uspjeli su se na Križevac moleći Križni put, koji je predvodio fra Vjekoslav Miličević. U 18 sati slavljena je sveta Misa u župnoj crkvi, koju je u suslavlju s 18 svećenika predslavio fra Danko Perutina. On je u propovijedi, između ostaloga, kazao kako je fra Slavko gajio posebnu ljubav prema Kristu i Blaženoj Djevici Mariji, te dodao: "Fra Slavko je jednom rekao: da ako želimo rasti, u sebe moramo ugrađivati Božje riječi jer su one materijal od kojega naše zdanje ima čvrstinu, istinu i sigurnost. One su stabilnost kojom tjeramo napade zloga." Tijekom cijeloga dana mnogi župljani i hodočasnici pohodili su i fra Slavkov grob na mjesnom groblju Kovačica.

Na fra Slavkovu grobu

Na 24. studenog u 9 sati + šticienci, djelatnici i prijatelji Majčina sela okupili su se oko kipa pokojnog fra Slavka Barbarića u središtu Sela. Prije kratke molitve, okupljene je pozdravio ravnatelj fra Svetozar Kraljević. Rekao je kako je sjećanje na fra Slavka zapravo sjećanje na nas same. On nas je svojim radom, djelom i susretima s njim sve obilježio, kako u prošlosti tako i u zadatcima koje njegove ideje i djelo stavljaju pred nas danas i u budućnosti.

Kako bismo posebno obilježili ovaj dan, djelatnice i umjetnice iz naše likovne radionice Kraljica Katarina postavili su izložbu dječjih radova. Crteži su nastali tijekom prošle godine kao plod radne terapije koju s djecom vodi prof. Mariela Zelić. Svi crteži su na svili.

Paula Tomić

PROVINCIJSKI KAPITUL NA ROGOŽINAMA - U BRIJEŠKOJ CRKVI POKOPAN FRA MAKSIMILIJAN JURČIĆ

Uprava provincije, u dogovoru s Vicepostulaturom, odlučila je da naš ovogodišnji Kapitul na rogožinama, dan okupljanja cijele Provincije na Širokom Brijegu, a koji se po tradiciji i odredbi Provincijskih statuta slavi 29. studenoga, o svetkovini Svih svetih Franjevačkoga reda, bude ujedno i dan ukopa zemnih ostataka fra Maksimilijana Jurčića, fratra Hercegovačke franjevačke provincije, kojega su komunisti ubili s još petoricom, najvjerojatnije civila, krajem siječnja 1945., te su ih po trojicu bacili u dvije škrape na lokaciji Belića gumno u Vrgorcu.

Iskapanja na ovoj lokaciji su trajala od 11. do 17. listopada. 2008.

Fra Maksimilijan je posljednji od četvorice identificiranih hercegovačkih fratara u posljednje vrijeme (27. travnja 2009.).

Prethodno identificirani od 2005. do 2007., fra Melhior Prlić, fra Zdenko Zubac i fra Julijan Kožul, pokopani su u briješkoj crkvi prigodom pohoda generalnog ministra Reda Provinciji, 9. listopada 2007.

Lijes s fra Maksimilijanovim zemnim ostatcima prevezen je iz Vrgorca u samostan na Širokom Brijegu nakon svete Mise slavljene za petoricu nepoznatih stradalnika, pronađenih skupa s fra Maksimilijanom.

U crkvi na Brijegu je bio izložen danas od 15 sati. U 16 sati kratku meditaciju o zrnu i povratku izrekao je fra Josip Vlašić, koji je ujedno bio i ceremonijer salvlja, zatim je Lucija Hrستیć otpjevala svoju pjesmu

ma, sve skupa 70 koncelebranata. Misi je nazočila i fra Maksimilijanova sestra te bliža i daljnja rodbina. Provincijal je u propovijedi istaknuo da se Provincija nikada nije prestala zanimati za svoju nevinu pobijenu braću, te da nas nije okupila mržnja ni želja za osvetom, nego vjera u uskrснуće i želja za istinom, te fra Maksimilijanov povratak na Brijeg, na kojem je činio svoje prve fratarske korake, među ostalu pobijenu braću pokopan u crkvi.

Molitve vjernika izrekli su novaci. Na kraju euharistijskog slavlja nazočnima se obratio vicepostulator fra Miljenko Mića Stojić izrekavši riječi zahvale svima koji su pomagali da se pronađu naši pobijeni fratri, te pozvao sve koji nešto znaju o preostalim pobijenim fratrima kojima se ne zna za grob, da se jave u Vicepostulaturu. Svoju riječ uputili su i splitski provincijal fra Željko i gvardijan fra Branimir koji je zahvalio svima što su ispratili svoga fratra do njegova posljednjeg počivališta. Nakon svete Mise odmah je uslijedio i obred spirovoda koji je predvodio provincijal. Lijes s fra Maksimilijanovim ostatcima do grobnice je ponio fra Hadrijan Sivrić, koji ga je i osobno poznao. Nakon posljednjih molitava kod groba i polaganja lijesa, crkvom je odjeknulo "Kraljice neba".

MIRIAM

BIVŠI APOSTOLSKI NUNCIJ U AUSTRIJI BORAVIO U MEĐUGORJU

Krajem listopada u Međugorju je nekoliko dana boravio nadbiskup Edmond Farhat, bivši apostolski nuncij u Austriji. On je u ponedjeljak 26. listopada predvodio misno slavlje za brojne austrijske hodočasnike prigodom njihova nacionalnog blagdana.

Nadbiskup Farhat rođen je 1933. u Ain Kfaau u Libanonu. Nakon svećeničkog ređenja 1959. godine, najprije je radio kao urednik arapskoga programa na Radio Vatikanu. Od 1968. član je Kongregacije za nauk vjere, a 1989. je imenovan naslovnim biskupom Byblosa. Od te godine je i u diplomatskoj službi Svete Stolice. Bio je najprije predstavnik Svete Stolice u Alžiru, pa u Tunisu. Početkom kolovoza 1995. imenovan je apostolskim nuncijem za Sloveniju i Makedoniju. Slijedi diplomatska služba u Turskoj, a papa Benedikt XVI. imenovao ga je 2005. apostolskim nuncijem u Austriji, gdje ostaje na službi do početka ove, 2009. godine. Nadbiskup Edmond Farhat, koji trenutno boravi u Rimu, rado se odazvao pozivu vjernika iz Austrije i uveličao njihov tradicionalni listopadski hodočasnički put u Međugorje. Na hodočašću su, uz bivšega apostolskog nuncija, bili i brojni svećenici njemačkoga jezičnog područja.

DESETI MEĐUNARODNI SEMINAR ZA BRAČNE PAROVE

U Međugorju je od 4. do 7. studenoga održan *Deseti međunarodni seminar za bračne parove* s tematskim okvirom: „Ljubav nikada ne prestaje i presahnuće ljubavi“. Seminar je otvorio koordinatorka dr. fra Miljenko Šteko, a potom je nazočne pozdravio župnik fra Petar Vlašić. Seminar je predvodio dr. fra Ante Vučković, član Franjevačke provincije Presvetoga Otkupitelja, profesor na Katoličkom bogoslovnom fakultetu i Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Splitu. Na seminaru, koji je simultano preveden na više svjetskih jezika, sudjelovala su 64 bračna para i 5 svećenika iz 9 zemalja. Na završetku, svi su bračni parovi istaknuli jedinstveno ozračje i veliku potrebu za ovakvim susretima. Mnogi od njih na seminar dolaze od samog početka, a mnogi su najavili svoj dolazak i sljedeće godine.

DR. JOHANNES MIKL, AUTOR PJESME "GOSPA, MAJKA MOJA", BORAVIO U MEĐUGORJU

Dr. Johannes Mikl, kardiolog iz Austrije, autor pjesme *Gospa, majka moja*, koja se često pjeva u međugorskoj župnoj crkvi, nedavno je boravio u Međugorju. U razgovoru za radiopostaju „Mir“ Međugorje dr. Mikl je, između ostaloga, kazao kako je 1983. godine čuo za Gospina ukazanja u Međugorju te ubrzo, s još dvojicom prijatelja, posjetio ovo hodočasničko mjesto. „Međugorje mi znači mnogo, trebam doći najmanje jednom godišnje kako bih našao snage u

svojoj vjeri i osjetio ljubav Isusa i Gospe. Ovdje čistim svoje srce, činim novi početak u svom životu. Uvijek, po povratku kući, osjetim kako sam dobio snagu od Isusa i Gospe.“

Dr. Johannes Mikl, kaže, svoju vjeru i iskustvo Međugorja prenosi svima koji ga susretnu, bilo u zdravlju bilo u bolesti. Spominjući autorsku pjesmu *Gospa, majka moja*, skromno svjedoči kako je pjesma plod Gospinih poruka i, zapravo, Gospin dar njemu, župi i svijetu.

HODOČAŠĆE SIROMAHA, PROSJAKA I BESKUĆNIKA KRALJICI MIRA

Prvo, besplatno, hodočašće siromaha, prosjaka i beskućnika Kraljici Mira u Međugorje organizirala je katolička udruga Kup-Karmel iz Zagreba. Devedeset hodočasnika, u pratnji trojice svećenika, u dva autobusa stiglo je u Međugorje 19. studenoga u ranim jutarnjim satima. Poslije smještaja u pansionu i doručka, molili su križni put na Križevcu. Nakon toga posjetili su zajednicu Milosrdni otac, gdje im je priređen ručak te susret s članovima te zajednice. U ime zajednice po-

zdravio ih je ravnatelj Majčina sela fra Svetozar Kraljević.

Nakon ručka i odmora hodočasnici su imali prigodu za ispovijed, nakon čega su sudjelovali na večernjem molitvenom programu u župnoj crkvi sv. Jakova, gdje ih je pozdravio župnik fra Petar Vlašić.

Organizator hodočašća, udruga Kup-Karmel, zahvaljuje svim ljudima dobra srca koji su pomogli da se ostvari prvo, uvjereni smo ne i posljednje, ovakvo hodočašće.

HODOČAŠĆE ROMA IZ SLOVENIJE

Romkinja Janja Horvat iz Pušče kod Murske Sobote u Sloveniji u Međugorje je prvi put hodočastila u prigodi 27. obljetnice ukazanja Kraljice Mira. Nakon toga, kaže nam, njezin se život promijenio, pa je nastavila dolaziti. „Kad sam prvi put došla“, svjedoči gospođa Janja, „kod kipa Kraljice Mira, na Podbrdu, kod Uskrslog i u crkvi plakala sam kao malo di-

jete. To je nešto najljepše što mi se dogodilo u životu. Za mene je Međugorje lijek, mjesto gdje ti naša Majka kaže, *volim te*.“

Plod toga je prvo hodočašće Roma koje je Janja Horvat organizirala. Upravo u trenutku kad zaključujemo ovaj broj, 30. studenog, stigla je u Međugorje sa skupinom hodočasnika koju vodi župnik. U Međugorju ostaju do 3. prosinca.

LIBANONSKI CEDAR

Hodočasnici iz Libanona koji su u Međugorju boravili u prvoj polovici listopada, priredili su jedno iznenađenje. Naime, donijeli su malenu sadnicu libanonskog cedra i zasadili je u ovoj župi kao znak sjećanja na svoje hodočašće i kao znak zahvalnosti Kraljici Mira za sve što čini za njihov narod.

Cedar, zasađen kod prvoga svjetlosnog otajstva, blagoslovio je župnik fra Petar Vlašić i zahvalio hodočascima iz Libanona na tom znaku pažnje. Kad cedar naraste, kazao je župnik, imat ćete djelić Libanona u Međugorju.

foto Dani

NOVO IZDANJE ICM-a BOG OTAC VAS ZOVE

Tematski izbor Gospinih poruka, s fotografijama Međugorja

Uporuci od 25. listopada 1987. Gospa je rekla: „Draga djeco, odlučite se i vjerujte da vam se Bog u svojoj punini nudi. Vi ste pozvani i vi trebate odgovoriti na zvok Oca koji vas preko mene zove...“ U ovoj ćete knjižici naći osamdesetak Gospinih poruka u kojima se spominje Bog, Otac, Stvoritelj, Svevišnji... Svaku poruku prati jedna fotografija koja dočarava molitveno ozračje u Međugorju. Format: 13x13 cm, 180 str., cijena 8 KM. Knjižicu možete nabaviti u knjižari-suvenirnici Župnog ureda u Međugorju, te u knjižarama Teovizije diljem Hrvatske.

STATISTIKE ZA LISTOPAD 2009.

Broj podijeljenih sv. pričesti: 156.000
Broj svećenika koncelebriranih: 3.417
(110 dnevno)

Molitveni susret grkokatolika, rimokatolika i pravoslavaca u Zarvanici (Ukrajina)

ZAJEDNIČKA MOLITVA U DUHU GOSPINIH PORUKA

Terezia Gažiová

„Želim vas obnoviti i svojim srcem dovesti srcu Isusovu“ (25. listopada 1996.)

Prve veće skupine hodočasnika iz Ukrajine u Međugorje su počele dolaziti 1998./99. godine. Tijekom nekoliko godina, iz ovoga malog broja hodočasnika nastalo je molitveno zajedništvo „Svjetlo Marijino“, koje molitvom i djelima ljubavi obuhvaća krajeve bivšega SSSR-a. Članovi molitvenih skupina nastoje živjeti u duhu Gospinih poruka, mole i konkretno služe bližnjima u potrebi te, posebno, mole za njezine nakane.

Od 2. do 3. listopada 2009., u prvi petak i subotu, oko 5.000 vjernika, članova moli-

tvenih skupina, Gospinih štovatelja, okupilo se na svome prvom molitvenom susretu u poznatom marijanskom svetištu Grkokatoličke Crkve Zarvanica u Ukrajini. Moto susreta je bio: „Želim vas obnoviti i svojim srcem dovesti srcu Isusovu“.

Vjernici Grkokatoličke, Rimokatoličke i Pravoslavne Crkve susreli su se da zajedno mole u duhu Gospinih poruka. Na susretu su se čuli jezici istočnih zemalja: ukrajinski, ruski, latvijski, litavski, bjeloruski, poljski... Marija je uistinu majka jedinstva, svi smo njezina djeca. Posebno je dirljivo bilo gledati lica starijih, na kojima se izražavala patnja i pronicava, svijetla predanost Bogu, nakon mnogih godina borbe

za Božje kraljevstvo na ovom području. Toliko bakica koje su sudjelovale na molitvi proživjelo je progone i koncentracijske logore, i unatoč svemu što je posijao bezbožni komunizam, u njihovim smo očima mogli vidjeti snagu vjere i diviti se njihovoj iskrenoj ljubavi prema Gospi.

Program cijeloga susreta bio je praćen sakramentom pomirenja. Na prostoru oko crkve dan i noć protezali su se redovi vjernika koji su čekali na ispovijed.

Iz svjedočanstava koje smo imali priliku poslušati, mnogi su pristupili sakramentu pomirenja nakon nekoliko godina. Uistinu smo osjetili i na ovom mjestu ono što se doživljava u Međugorju – Gospa nas vodi Isusu.

Program je započeo u petak navečer molitvom krunice i slavljenjem sv. Mise po bizantskom obredu u staroj crkvi. Nakon završetka uslijedila je procesija sa svijećama prema novoj crkvi, križni put i molitveno bdijenje sve do tri sata ujutro.

Subotnji program bio je isprepleten razmišljanjem nad otajstvima svete krunice i svjedočanstvima prijatelja iz Međugorja – Nancy i Patrika, Gorana i Terezije. Nakon toga je uslijedilo slavljenje svete Mise na kojoj je koncelebriralo pedesetak svećenika. Vrhunac susreta bilo je klanjanje Presvetom oltarskom sakramentu.

Vlč. Petro Kobal, jedan od glavnih organizatora ovoga susreta, koji je predslavio misno slavlje, između ostalog je rekao: „Zašto smo se susreli? Ovaj susret je rezultat borbe Bezgrješnog srca Marijina o kojoj nam je govorila Gospa u Fatimi, gdje nas je pozvala da molimo za pobjedu Njezina srca i da molimo svetu kunicu za obraćenje Rusije. Gospina ukazanja nastavljaju se u Međugorju. Duboko sam uvjeren da su Gospina ukazanja u Međugorju nastavak Fatime. Možemo reći da se danas u Zarvanici ostvaruje Pobjeda Njezina srca u Rusiji – bivšem SSSR-u. Danas se Rusija ne moli samo za svoje obraćenje nego za obraćenje cijeloga svijeta. Prikažimo Bezgrješnom srcu Gospinu sebe, svoje obitelji, molitvene zajednice, Ukrajinu, Crkvu, Svetog oca papu, sve svećenike, biskupe, cijeli svijet.

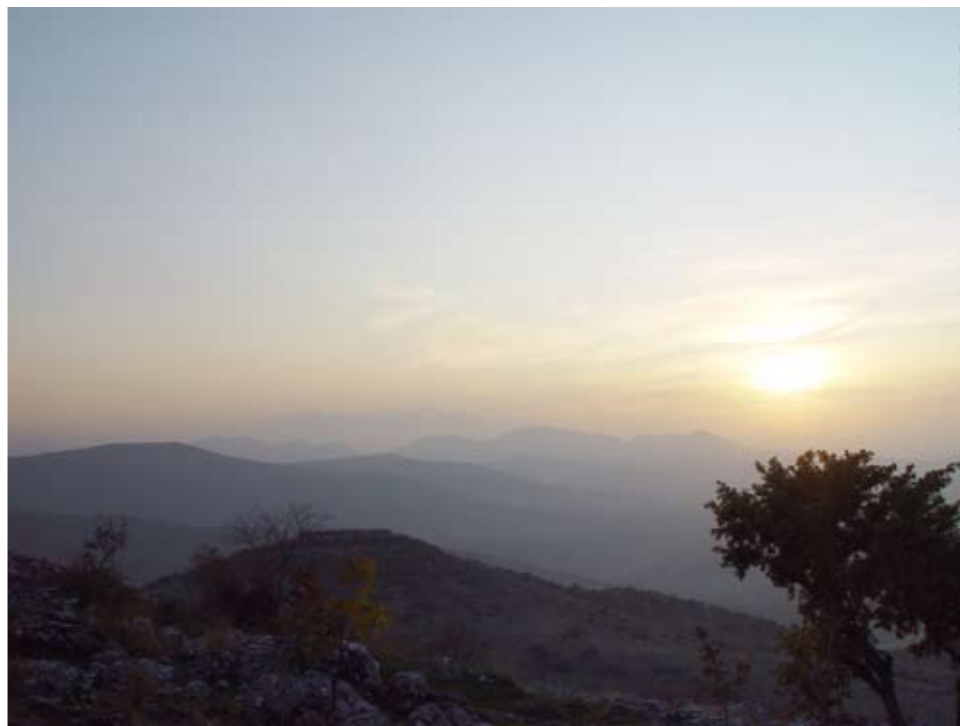
Ovdje, na području ‚bivše Rusije‘, zahvaljujemo Gospodinu za obećanu pobjedu Bezgrješnog srca Marijina, koja se zbiva zahvaljujući Gospinom proročanstvu u Fatimi. I preko Bezgrješnog srca Marijina zahvaljujemo Ocu, Sinu i Duhu Svetomu. Amen.“

BOŽIĆ U SRCU

Međugorski vidioci tvrde da je u jednom ukazanju Gospa plačući rekla: „Zaboravili ste Bibliju!“ Listajmo zajedno Stari i Novi zavjet da bismo upoznali Oca, Sina i Duha Svetoga

Lidija Paris

snimila Lidija Paris

„Iporodi sina svoga, prvorođenca, povi ga i položi u jaslje jer za njih nije bilo mjesta u svratištu“, kaže Luka 2,7. Isus se nije rodio u buci nekoga svratišta. Isus se nije rodio pod krovom neke tuđe kuće u vrevi brojnih ukučana. Tamo za njega nije bilo mjesta – jer to nije bilo njegovo mjesto. Isus se nije rodio čak ni u roditeljskoj kući. Isus se rodio u nekoj štali pod vedrim nebom koje pripada samo Bogu – njegovu Ocu. Bog nije izabrao štalu zato da bismo mi imali osjećaj krivnje što za njega nismo napravili mjesta u svojim kućama. Uostalom, Matej kaže da su ga Mudraci našli u kući: „Uđu u kuću, ugledaju dijete s Marijom, majkom njegovom, padnu ničice i poklone mu se“ (Mt 2,11).

Vraćanje najdubljim korijenima

Iz Nazareta gdje su živjeli, Josip i Marija pošli su u Betlehem odakle su podrijetlom, gdje su im korijeni (Lk 2,1-6). Bog nas poziva da izađemo iz svojih unutarnjih kuća, iz svoje unutarnje navike... Poziva nas da

se vratimo svojim najdubljim unutarnjim korijenima koji sežu u ona vremena kada je čovjek živio pod vedrim nebom – u doslovnom i prenesenom smislu, kada je bio u skladu s Bogom, s prirodom i sa samim sobom. Da se vratimo prvobitnom Božjem naumu po kojemu nije trebalo biti patnje. Crkva nas uči da je Marija porodila Isusa bez boli. U toj noći u toj štali nije bilo ni suza ni porođajnih muka. To je početak novoga stvaranja... „S velikom radošću vam nosim Kralja mira... Vi mu se poklonite i dajte vremena Stvoritelju za kojim žudi vaše srce“ (25. prosinca 2007.).

Iskustvo obnove svega stvorenoga

Kada je Franjo 1223. godine u Grecciu upriličio prve žive jaslice, svjedoci kažu da je s braćom najprije dugo molio, zatim dugo u tišini stajao pred jaslama, u kontemplaciji, u ekstazi. To za njega nije bio folklorni nego mistički doživljaj. Za Franju je to bilo iskustvo obnove svega stvorenoga. Izaija 11,6-9 govori o mesijanskim vremenima kada će vuk i janje, ris i kozlić,

tele i lavić, krava i medvjedica zajedno pasti, a vodit će ih djetesce. Lav će jesti slamu kao govedo. Tako je i bilo prije prvoga grijeha... Knjiga Postanka nam kazuje da, prema Božjemu naumu, životinje nisu trebale biti krvoločne, jer Bog je rekao: „Neka im je za hranu sve zeleno bilje!“ (Post 1,29-30). Bog nas poziva da ponovno uspostavimo prvobitni sklad uz pomoć betlehemske djeteta.

Novorođenče u jaslama (Lk 2,12) je ono dijete koje najavljuje Izaija: „Dijete nam se rodilo, sina dobismo; na plećima mu je vlast. Ime mu je: Savjetnik divni, Bog silni. Otac vječni, Knez mironosni“ (Izaija 9,5).

Bog je izabrao svoje mjesto

Poruka Božićne štale nije niti poruka prisilnoga siromaštva, niti sakralizacija siromaštva, niti površna utjeha siromasima. Bog se rodio u siromaštvu, ali ne želi da ljudi žive u bijedi. „Ne gledajte na materijalno, jer tada ne ćete moći doživjeti Božić“, kaže Gospa (5. prosinca 1985.) i pretpostavljamo da misli na materijalno u smislu preobilja. Dodajmo, ipak, da ne postoji nikakvo jamstvo da će oni koji dožive Božić u bijedi doista doživjeti Božić u srcu...

Betlehemska poruka mnogo je dublja. Bog je izabrao mjesto koje je u svojoj slobodi želio. „Pozivam vas da pođete u prirodu jer ćete tamo susresti Boga Stvoritelja“ (25. listopada 1995.), kaže Gospa. „Pronađite u prirodi mir i otkrit ćete Boga Stvoritelja“ (25. srpnja 2001.). Isus se rodio u tišini noći, u intimi obitelji. Na sijenu, među životinjama. Sjedinjen sa zemljom i s cijelim svemirom. S povjerenjem predan Mariji i Josipu. Iskustvo Božića trebalo bi biti mističko... i trajno. Gospa kaže: „Stavite malog novorođenog Isusa na prvo mjesto u svom životu i on će vas voditi putem spasenja“ (25. prosinca 1999.), ne samo u božićno vrijeme, nego tijekom cijele godine. Betlehemske dijete je Onaj što sjedi na prijestolju i kaže: „Evo, sve činim novo!“ (Otk 21,5).

I vidje Bog sve što je učinio, i bijaše veoma dobro (Post 1,31).

Ovi tekstovi žele biti poticaj na čitanje Knjige nad Knjigama. Bit će vam od istinske duhovne koristi samo ako budete prigrlili Bibliju, uronili u odlomke koji su ovdje navedeni, ako budete tražili dublje i dalje, i ako budete provodili mnogo, mnogo više vremena s Biblijom nego s ovim skromnim predloškom koji držite u ruci. Božja riječ je živa i djelotvorna (Hebrejima 4,12). Ako se izložimo njezinom djelovanju, ona u sebi, sama po sebi, ima snagu mijenjati nas.

MOJE SU PJESME PLOD MEĐUGORJA

Gospođu Marijanu Zovko sreli smo u Međugorju na Veliku Gospu nakon večernje sv. Mise na kojoj je predивно pjevala. Taj njezin cjelovečernji glazbeni nastup bio je povod za ovaj razgovor

Priredio Anton Merković

Gospođo Marijana, bilo je uživanje slušati Vas kako pjevate na večerašnjoj Misi. Mnogi naši čitatelji poznaju Vaše pjesme no, predstavite se našim čitateljima.

Rođena sam 1972. u njemačkom gradiću Laupheimu gdje i danas živim sa svojom obitelji. Prije nego što sam rodila radila sam kao medicinska sestra, a danas sam kod kuće, brinem se za obitelj.

Kada ste se počeli baviti glazbom?

Glazba je vrlo rano ušla u moj život. Kao dijete sam voljela svirati i pjevati, učila sam svirati, prvo frulu, pa harmoniku i gitaru. Posebno sam voljela pjevati u crkvenom zboru i tako se u meni pomalo rađala ljubav prema glazbi, ljubav prema Kristu i Majci Mariji. Roditelji su me često vodili na hodočašća, te smo više puta bili i u Međugorju. S tih susreta vraćala sam se puna radosti pa sam u tišini svoje molitve počela pisati ono što sam molila – uz gitaru bih to propjevušila. Tako su se rađale moje prve pjesme: *Kriste Isuse, Kuc kucamo, Gradimo novi svijet i Neka svijetla gori...* Bilo mi je tada 16-17 godina.

Zahvaljujući radiopostajama koje emitiraju duhovnu glazbu, Vaše pjesme su danas i te kako poznate. Jeste li nastupali na

festivalima odnosno susretima pjevača duhovne glazbe?

Nekoliko sam puta pjevala na Uskršfestu, ove sam godine nastupila sa svojom autorском pjesmom *Milostiv budi*, a dvije godine zaredom pjevala sam i u Vukovaru na Bono-festu. Za mene su to divna iskustva, divni susreti s izvođačima duhovne glazbe u domovini. Tako se tješnje povezujem s domovinom i izvođačima koji pjesmom također svjedoče Gospodina. Kod nas u Njemačkoj toga, nažalost, nema. Počeli smo sa Stepinacfestom u Kölnu, ali treba mnogo vremena da bi on sa-zrio i privukao mlade da pišu, skladaju i pjevaju pjesme na slavu Božju.

Što svojom glazbom želite poručiti današnjem čovjeku?

Glazba može biti divno sredstvo kojim čovjek otvara svoje srce i osluškuje Božje pozive. Želim slušatelja potaknuti da snagu traži u molitvi, a molitva je razgovor s Gospodinom. Želim ga potaknuti na obraćenje, dati mu snagu da nosi svoj križ... Ne gledati, primjerice u bolesti, Božju kaznu već milost i tako križ pretvoriti u blagoslov... Ne pitajmo se zašto ovo, zašto ono, nego recimo – evo me, Gospodine, tvoja sam, zahvaljujem ti na križu, nosim ga jer si ti moj Stvoritelj i ti ćeš mi dati Šimuna Cirenca. Jednostavno, treba križeve života prigrliti, gledati u Krista i njega slijediti.

Kako usklađujete svoje obiteljske obveze s pisanjem, skladanjem i pjevanjem?

Ne pišem, naravno, svakoga dana, to su posebni trenuci kada se u svojoj molitvi otvorim, a pjesme onda dolaze kao darovane svete rose kapljice. Ne znam to drugačije reći, jer ja se ne spremam, ne kažem sad ću pisati. To, jednostavno, dođe po nadahnuću. Može se dogoditi da dugo, dugo ništa ne pišem i onda odjednom tri pjesme. To mi je darovano.

Često ste u Međugorju?

Ne znam kada sam prestala brojiti koji put dolazim u Međugorje. Dolazila sam s roditeljima kao dijete, potom kao djevojka sama, te s molitvenim zajednicama, a danas s mužem i sinom. Znam samo da sam svaki puta okupana milošću. Ovo je, jednostavno, oaza molitve.

Što Vam znači hodočašće u Međugorje?

Znači mi zaista mnogo, i meni i mojoj obitelji. A ako ću vraćati film unatrag, i moje su pjesme plod Međugorja.

Gospine su poruke došle u svaki kutak kugle zemaljske. Što te poruke Vama govore i znače?

Gospa nam govori da se obraćamo, da ljubimo, da živimo po Božjoj volji, a sve to piše i u Svetom pismu. Ona, dakle, ne govori ništa drugo doli ono što nam je njezin Sin kazao. Majka kao majka, neumorno godinama dolazi, te se pitam otkud joj toliko strpljenja. Ali ona je Nebeska Majka. Njezine su poruke svjetiljka koja nam pokazuje put prema Kristu. Ona nas vodi svom sinu Isusu.

Što biste poručili nama koji stalno živimo u Međugorju?

Ne znam što bih vam rekla nego to da vi živite na izvoru! Živite po Božjoj zapovijedi, slušajte Gospu jer je ona izabrala Međugorje, izabrala je vas – osobe, ljude, djecu. Na vama je velika odgovornost biti njezinim svjedocima! *A, budite mi svjedoci!* rekao je naš Otkupitelj.

Marijana, hvala Vam na prekrasnom pjevanju, Vaša je glazba učinila ovo blagdansko ozračje još snažnijim.

Zahvaljujem i ja vama i svim čitateljima želim puno Božjeg blagoslova po zagovoru naše nebeske Majke, Kraljice Mira! Ozračje Međugorja je neopisivo, i znam da sam svaki put ponijela jedan njegov djelić. To se dugo čuva u srcu i daje snagu za svakidašnje i nove životne korake.

AKO SE DOBRO PRIPREMI I VODI, HODOČAŠĆE JE VELIKA DUHOVNA OBNOVA

U Glasniku mira više smo puta imali priliku, u razgovorima ili svjedočanstvima, čitati o ljudima koji su, vodeći hodočasnike, u Međugorju bili i desetke pa i stotine puta. Donosimo jedno takvo iskustvo u povodu stopedesetog hodočašća

s. Biserka Jagunić

Kad sam prije četvrt stoljeća, moleći na Podbrdu, molila Gospu da me upotrijebi u ostvarenju plana koji ima u Međugorju, nisam ni slutila o sto pedeset hodočašća i tolikim hodočasniciama koje ću duhovno pratiti na putu u hodu Kraljici Mira.

Najčešće sam vodila osobe iz različitih župa, različite dobi, spola i zvanja. Ipak, ponekad su to bile posebne skupine. Nekoliko sam puta, tako, vodila mlade, studente iz Zagreba, zatim srednjoškolce iz Virovitice i mlade iz Donjega Miholjca. Vodila sam branitelje i njihove supruge, zatim članove zborova, članove zajednica i udruga te djelatnike domova zdravlja – najprije iz Novoga Zagreba, a kasnije i Doma zdravlja „Centar“ iz Zagreba – i članove zajednice Dobri Pastir iz Zagreba. Svaka je skupina bila po nečemu upečatljiva, svaka mi je ostala u lijepoj uspomeni.

Značenje dobre pripreme za hodočašće

Uvijek sam držala bitnim molitvom, pjesmom, riječju i filmom pripremiti ljude za dolazak u Međugorje, stoga bismo u autobusu molili kronicu, pjevali, slušali svjedočanstva ljudi koji su već bili u Međugorju, gledali bismo film o Međugorju, a ja sam redovito govorila o Gospinim porukama.

Hodočasnike sam nastojala pripremiti i za dobru, pravu ispovijed. Danas mogu samo zahvaliti za milost da sam na taj način mogla služiti tolikima.

Bivalo je i po pet autobusa u jednoj skupini iz Bosne, Primorja, Zagorja, Pounja, ali najbrojniji moji hodočasnici bili su, ipak, iz Zagreba i Slavonije. Kad je bilo više autobusa, putem bih prelazila iz jednoga u drugu, kako bi svi hodočasnici primili jednako i bili zadovoljni. Na ovome, stopedesetom, hodočašću bili su hodočasnici iz župe Čačinci i njezine okolice.

Crkva, srce hodočašća

Već prvih godina iskristalizirao se program kako bi se optimalno ispunilo vrijeme, da hodočasnici što više dožive pripremajući se molitvom i svjedočenjem za večernji program u crkvi, koji je uvijek bio srce hodočašća. Mladi u Cenacolu bili su nam na usluzi podijeliti s nama svoje iskustvo života, kao i obitelj Latta.

Tko bi, osim Gospodina, mogao zaviriti u pustinje svih duša na polasku i bogatstvo na povratku! Život bez sakramenta is-povijedi trideset pet, dvadeset, devetnaest, dvanaest godina, i onda mir i radost nakon iskrene ispovijedi i pričesti u Međugor-

ju! Tko može izreći tu milost i opisati promjenu u dušama tih ljudi! Oni su se, da bi to opisali, koristili slikama, govoreći o „tonama“ tereta koje su ostavili u Međugorju. A nisu izostale ni mnoge suze radosnice.

Gospa nam daje najbolje upute

Često smo na Podbrdu, kod drugoga otajstva krunice, posebno molili za bračne parove koji ne mogu imati djecu. I svake bi se godine rodilo dvoje, troje, petero djece koja su tako izmoljena. Danas njihovi roditelji dolaze ovamo zahvaljivati, vodeći ponekad i djecu sa sobom.

Na povratku, svjedočeći o primljenim milostima, bilo je i onih o čudesnom ozdravljenju, ali mnogo više o obraćenju i povratku Bogu i Crkvi.

Mislim da je hodočašće velika duhovna obnova, ako se dobro pripremi i vodi. Gospa nam svojim porukama kazuje što trebamo činiti u ovome vremenu. Prihvaćajući to ozbiljno, čovjek se vraća Isusu i pravim životnim vrijednostima.

Hvala Bogu, hvala Gospi, hvala mnogobrojnim organizatorima koji su sa mnom surađivali i danas surađuju, te svima koji rado ponovno dolaze s nama moliti i zahvaljivati Kraljici Mira.

Božja pitanja čovjeku: **GDJE TI JE BRAT ABEL?**

fra Iko Skoko

Bog je upozorio Kajina ako ne radi pravo da mu je grijeh kao zvijer na pragu. Grijeh je zvijer koja vrebava čovjeka neprestance, ali joj se čovjek može oduprijeti. No, Kajin tu Božju riječ, Božje upozorenje, nije ozbiljno uzeo k srcu. I brzo je njime ovladao grijeh. Pozvao je svoga brata van. U polju je skočio na njega i usmrtio ga. Ubojstvom brata nije, međutim, riješio svoj problem.

Bog odmah pita Kajina za brata: „Gdje ti je brat, Abel?“ (Post 4,9). Kajin krije svoj zločin. Ne priznaje ga. Odgovara da ne zna gdje mu je brat i nijeće svoju odgovornost za brata: „Ne znam. Zar sam ja čuvar brata svoga?“ (Post 4,9). Bog zna što se dogodilo s Abelom. On je sam istražitelj, nastavlja s preslušavanjem i pitanjima: „Što si učinio? Slušaj! Krv brata tvoga iz zemlje k meni više.“ Bog izriče kaznu Kajinu: „Stoga budi proklet na zemlji koja je rastvorila usta da proguta s ruke tvoje krv brata tvoga! Obradivati ćeš zemlju, ali ti više ne će davati svoga roda. Vječni ćeš skitnica na zemlji biti!“ (Post 4,10-12).

Kajin drži da je njegova kazna teška. Zacijelo, preteško je biti prognan iz svoga mjesta te postati lutalicom i još k tome „skrivati se od Božjeg lica“. Kajin je svjestan da je bez ikakve zaštite i da ga može svatko usmrtiti.

Bog, međutim, zaštićuje Kajina. Ne dopušta da bude nečiji odstrjel: „Ne! Nego tko ubije Kajina, sedmerostruka osveta na njemu će se izvršiti“ (Post 4,15). Bog, zatim, stavlja na Kajina znak koji će ga štititi od drugih da ga ne ubiju.

Bibličari drže da se s izvještajem o Kajinu i Abelu počinje javljati tema o „Pravedniku koji trpi“. Nesporazum, oporba među braćom jedno je od općih obilježja ljudskoga stanja tijekom povijesti. Ovaj biblijski tekst nam pomaže da na vrijeme zaustavimo svoje nesporazume s bratom i ne dopustimo da nama ovlada grijeh.

VELIČINA UDOVICE I LICEMJERJE MOĆNIKA

fra Mario Knezović

snimio Luka Rupčić

„**A** Isus im u pouci svojoj govoraše: ‘Čuvajte se pismoznanaca, koji rado idu u dugim haljinama, vole pozdrave na trgovima, prva sjedala u sinagogama i pročelja na gozbama; proždiru kuće udovičke, još pod izlikom dugih molitava. Stići će ih to oštija osuda!’“ (Mk 12, 38-40). Tako Isus progovara o onima koji, trgujući svime, žele i samim Bogom trgovati. Oni stavljaju sve na tržište – i svoje dostojanstvo, i svoju sadašnjost i budućnost, i svoj savez s Bogom. Tim pismoznancima, ili bolje rečeno licemjerima našega doba, stalo je samo do toga da ovdje na zemlji stječu slavu, moć, imovinu, ugled. U naumu ostvarenja svoga cilja, koji se danas popularno naziva stvaranjem imidža, spremni su sve staviti na kocku i, poput Jude, zgrabiti novac ne pitajući se što sve za taj novac izdaju i ostavljaju. Nije zato čudno da su nam zatvori puni prijestupnika koji su stvarno „proždrali kuće udovičke“ na putu kriminala i nepravednog stjecanja na štetu neznatnih i nezaštićenih. Neki od takvih, koje današnji svijet časti pojmom korumpirani a ne stvarnim pojmom lopovi, još se hvale kako pomažu, humanitarno djeluju, bore se za kršćanske vrijednosti, puna su im usta domoljublja

itd. Od novca ukradenog od države putuju – vidi paradoksa! – navijati za tu državu da pobijedi. No, to što su je oni pokrali, unazadili i uputili u poraz, kao da nije bitno. Čitamo čak da je jedan „naš“ katolik, koji sebe naziva borcem za narod, naplatio svoj privatni odlazak u Bleiburg. Mučno i jadno da ne može biti jasnije.

Zato ne čudi da je Isus upravo takvima izravno i jasno poručio kako će ih stići oštra kazna. Uz to, Isus njima i svima kao uzor stavlja pred svijet i oči neznatnu udovicu. Udovicu koja u Isusovo vrijeme nije imala nikakvih ljudskih prava. Nije čak imala ni pravo na djecu niti na kućni broj. Bila je prekrivena od sustava, kao što su i danas mnogi prekriveni. Ali Isusova logika ljubavi, koja je konačna osuda ili spasenje, upravo želi kazniti da kod Boga nema privilegiranih i moćnih. Moć je samo u ljubavi koja se žrtvuje i služi. „Doista, kažem vam, ova je sirota udovica ubacila više od svih koji ubacuju u riznicu. Svi su oni zapravo ubacili od svoga suviška, a ona je od svoje sirotinje ubacila sve što je imala, sav svoj žitak“ (Mk 12, 43-44).

Isus ne mjeri mjerom kojom mi mjerimo. Kod njega nije bitno – koliko. Kod njega je bitno kako i od koga je dar ili pružena ljubav. Isus traži sve. Zato i reče, ona je dala sve, sav svoj žitak. Udovica je otkinula od svoga života za život drugih. Ona nije davala suvišak. Ljubav ne poznaje suvišak. Ljubav hoće sve. Udovica svojim darom nije umirivala svoju savjest, kao što to mnogi čine. Njezin je dar iskren i pun istine. E, tu i jest razlika između neznatne udovice i „značajnih“ velikana ovoga svijeta koji će darivati samo pred televizijskim kamerama i fotoreporterima. A i tada kad daruju ne daju čak ni svoj suvišak, nego daju uzeto, ili po istini rečeno, ukradeno upravo od neznatnih i obespravljenih.

Ta nas stvarnost mora boljeti, osobito kad je vidimo u kontekstu velikana naše vjere koji su sve od sebe davali iz ljubavi. Abraham daje sve, Mojsije daje sve, Marija daje sve i, konačno, Isus daje sve. Takvi su otkinuli od svoga srca i života za srca i živote svih nas. Upravo to je zadatak i poslanje svih nas ako želimo biti na strani koju simbolizira neznatna udovica.

Fra Eleuthere Baharanyi Makuta, fratar iz Konga na službi u Istanbulu

SHVATIO SAM DA JE **GOSPA MAJKA SVIH LJUDI, PA I ONIH KOJI JE NE PRIZNAJU**

Međugorje je za mene uvijek bilo mjesto gdje Bog preko Djevice Marije ljudima našega vremena daje svoju poruku milosti i mira. Pri svakom dolasku u ovo mjesto osjećam unutarnju životnu promjenu. Sva hodočašća na kojima sam bio uvijek su bila plod Božje Providnosti.

Dok sam 9. listopada 2009. pripremao propovijed, k meni je došla jedna žena hrvatskog podrijetla koja već mnoge godine živi u Istanbulu, a član je *Marijine legije* u našoj crkvi. Zapitala me je bih li mogao pratiti jednu skupinu na hodočašće u Međugorje. Odmah sam prihvatio, jer sam to shvatio kao dar Providnosti.

Istoga sam dana kontaktirao Međugorje zbog potrebnih dokumenata za ulaznu vizu u Bosnu i Hercegovinu. Dva dana kasnije dobio sam vizu, ali hodočasnici s Filipina nisu je mogli dobiti pa se naša skupina sastojala od samo 22 hodočasnika, od kojih petero imaju rođake u Mostaru. Među njima su bila i tri muslimana. Ta mi se raznolikost jako dopala i ohrabrila me za putovanje.

U Međugorje smo stigli 30. listopada u 13 sati, a već u 15 sati svi smo zajedno pošli na Brdo ukazanja. Mi, kršćani, molili smo kronicu, a naši su se prijatelji u tišini uspinjali uz nas. Takvo sam držanje primijetio i u našoj crkvi Santa Maria Draperis u Istanbulu kada muslimani dođu moliti. Tada uvijek mislim na riječi

pape Ivana Pavla II.: *Ne možemo „moliti zajedno“, odnosno organizirati zajedničku molitvu, ali možemo biti nazočni kada drugi mole. Na taj način iskazujemo svoje poštovanje prema molitvi drugih, prema njihovom držanju pred Bogom.* (Ivan Pavao II. – opća audijencija od 22. listopada 1986.)

Duboko iskustvo molitve doživjeli smo kada smo se našli pred kipom Majke Božje na Brdu ukazanja. U molitvi i suzama vidio sam prijatelje muslimane na koljenima... Poslije toga, naši su turistički prijatelji otišli u Mostar, a već su se dan kasnije vratili u Istanbul.

Na jeziku svahili, koji se govori u Kongu odakle dolazim, kaže se: „MAMA NI MAMA, HATA ANA SURA MBAYA; NI MAMA TU“, što znači da je majka uvijek majka, i kakva god bila, uvijek ostaje mojom majkom. Shvatio sam da je Gospa majka svih ljudi, pa i onih koji je ne priznaju.

Milost Međugorja stalno je s nama i sigurni smo da nas prati kao što je Gospa pratila svojega Sina u njegovu djetinjstvu.

Pisma čitatelja

DOŠLI SMO TI, MAJKO DRAGA

I ovog listopada kao i ranijih godina skupina od trideset hodočasnika s otoka Raba posjetila je Međugorje. Bilo je to od 2. do 4. listopada. U rane jutarnje sate pošli smo u molitvi i pjesmi s našim vlč. Turčićem. Hodočasnici su bili iz grada Raba te iz sela Barabata, Banjola, Supetarske Drage, Lopara i Kampora.

Ove su me godine zadivili naši mladi koji su pošli na hodočašće s nama starijima. Obećali su nam da će nastaviti našu tradiciju hodočašćenja u Međugorje. Nemam riječi kojima bih dovoljno pohvalila organizaciju putovanja, smještaj i cjelokupno hodočašće, a Međugorje, naša oaza mira, dočekala nas je još mirnija i duhovnija nego prijašnjih godina.

Pohodili smo, s našim velečasnim, Križevac i molili križni put. Nisu mogle početi samo dvije osobe iz skupine. Meni je ovo bio dvadeset četvrti dolazak na Križevac. Najduže smo se zadržali kod četrnaeste postaje kod koje smo osvjegli sjećanja na fra Slavka Barbarića.

Moleći kronicu stigli smo do naše drage Majčice na Podbrdu. Bilo je tu i suza i radosti. Posebno me je dirnula naša Slavica, hodočasnica koja je bila prvi put u Međugorju. Posjetili smo i Cenacolo, slušali svjedočenja i molili. Sami smo sebi obećali u svojim mjestima pomoći osobama kojima je potrebna pomoć. Za to se posebno zainteresirao naš vlč. Turčić, upravo onako kako on znade.

Marija nas zove, a mi joj se odazivamo s riječima: Bit ćemo još bolji i doći ćemo ti, draga Majko.

Lucija Štokalo, Rab

Paul Wallace, predsjednik Nacionalnog međugorskog savjeta za Irsku

MEĐUGORJE I IRSKA

Vijest da se Gospa ukazuje iza

željezne zavjese pojavila se u

Irskoj krajem ljeta 1981. god.

Tada nismo mogli ni sanjati da će

njezina ukazanja postati velikim

pokretom obnove u Crkvi, te da

ćemo tomu svjedočiti tijekom

tolikih godina

Koliko znam, prvi su hodočasnici iz Irske u Međugorje došli već u kolovozu 1981. Bile su to tri mlade žene koje su odsjele kod jedne obitelji u blizini Čitluka i svakoga dana pješice odlazile u Međugorje na Misu, te pratile događaje koji su se tamo odvijali. Tada nisu o tome nikomu govorile, pa smo mi u Irskoj ostali prikraćeni za informacije iz prve ruke...

Prvi put u Međugorju

Naše prvo hodočašće u Međugorje bilo je 1986. s jednom skupinom mladih od 16 do 27 godina iz naše župe u Dublinu. Na hodočašće je pošlo 26 ljudi od kojih 22 – biciklima. Prešli smo 2.400 kilometara od Dublina do Međugorja preko Le Havrea, Njemačke, Austrije, Italije i bivše Jugoslavije. Trebalo je prijeći tri planinska lanca: Vogeze, Dolomite i Alpe. U Međugorje smo stigli dva tjedna po odlasku iz Dublina. U Međugorju smo, nažalost, proveli samo 24 sata, ali smo bili na Misi i na večernjem molitvenom programu, kao i na Podbrdu. Zahvaljujući fra Tomislavu Pervanu, tadašnjem župniku, prespavali smo na zemljištu iza crkve gdje se sada nalazi vanjski oltar.

Od 1988. god. nadalje u Međugorje smo dolazili svake godine s malim skupinama hodočasnika i pratili promjene koje ste vi proživljavali. Neovisno o promjenama, možemo reći da vjera svećenika i naroda nastavlja jačati i rasti.

Nacionalni savjet

God. 1987. fra Slavko Barbarić posjetio je Irsku i održao predavanje u Galwayu, nedaleko od Knocka, irskoga nacionalnog marijanskog svetišta. Izazvao je veliko zanimanje, pa smo tog vikenda odlučili ustanoviti Nacionalni savjet za koordinaciju i širenje Gospinih poruka. U to su se vrijeme širila raznorazna tumačenja kao i netočne informacije. Prva zadaća Nacionalnog savjeta bila je ispravljati pogrešne informacije i širiti Gospine poruke, te paziti da se o Međugorju šire samo istinite informacije. Iako je bilo poteškoća, Savjet je uspio vjerno prenositi poruke, onako kako su ih vidioci davali. U prvim

godinama Nacionalnog savjeta, fra Slavko nas je upozoravao neka se ne bavimo financijskim transakcijama, neka ne skupljamo novac za humanitarne potrebe, neka ne organiziramo hodočašća... i vjerno smo slijedili njegove mudre upute.

Irsku se sastoji od 32 pokrajine, a Nacionalni savjet za svaku delegira po dva predstavnika. Njihova je zadaća na svojem

području širiti Gospine poruke i promovirati molitvu, post, obraćenje, čitanje Svetoga pisma i često odlaženje na svetu Misu. Nacionalni savjet ima i duhovnika, kao i kontakte s brojnim svećenicima s različitih strana zemlje. Učinilo se mnogo dobra, a mnogo toga ostaje za učiniti. Kao i vi, prihvaćamo tu zadaću i oslanjamo se na Gospinu ljubav i snagu Duha Svetoga.

Savjet se sastaje svaka dva mjeseca. U molitvi i razgovoru razlučujemo što treba učiniti i međusobno se ohrabrimo u širenju Radosne vijesti. Osim tih susreta nalazimo se i kada se događa nešto posebno, a vezano je uz Međugorje. Svake godine u studenom imamo duhovne vježbe u Knocku. Taj susret nije ograničen na članove Savjeta, pa

je na molitvene susrete tijekom vikenda znalo doći i do 250 ljudi.

Sačuvana vjera

Mi katolici u Irskoj imamo sličan vjerski put kao i vi, Hrvati. U godinama koje su uslijedile poslije Reformacije, irski su katolici prolazili kroz progone, čak i mučeništvo zbog vjere. Naši su „gospodari“ željeli izbrisati katoličku vjeru, te je zamijeniti reformiranom. Proganjalo se naše svećenike, vjernici su ih skrivali od neprijatelja, a Mise su se slavile potajno u šumama, kamo nije mogao doći nikakav stranac. Informacije su se prenosile usmeno, pa iako je postojala smrtna opasnost, vjera je preživjela sve do danas. U tim teškim vremenima koristio se galski jezik, koji neprijatelj nije mogao razumjeti. Katolici su jedni druge pozdravljali riječima: „Dia agus Mhuire dhuif“ što znači „Isus i Marija bili s tobom“. Srijeda se zvala „de ceadaín“ što znači prvi post, a petak „de aoine“, što znači dan posta. Nešto slično nalazimo i kod vas, u Gospinim porukama o molitvi i postu. Slava Isusu i Mariji!

Uništavajuće promjene

Žalosan je vidjeti kako je danas vjera u Irskoj u teškim napastima. Većina onih koji redovito idu na Misu i primaju sakramente su umirovljenici. Manje od 20 posto katolika redovito ide u crkvu, a 93 posto stanovnika su deklarirani katolici. Vjera teško prelazi s naraštaja na naraštaj u obiteljima i u školama. Obitelji trče za materijalnim dobrima, a vlasti uporno potiču mlade majke da se zaposle, a da djecu povjere vrtićima. Irsku se dala zavesti sekularnim utopijama i trči za novom Europom bez Boga. U tom smislu Irsku nije ništa gora od drugih zemalja Europske unije. Sa žaljenjem gledamo uništavajuće promjene koje su se dogodile tijekom posljednjih dvadeset godina. Nikada u povijesti Irsku nije tako nužno trebala povratak vjeri otaca. To se ne može dogoditi preko noći, ali oni koji su istinski obraćeni zahvaljujući Gospinoj ljubavi u Međugorju vjerujući da će spasenje doći ako slijedimo njezine upute i njezinu školu evangelizacije.

Dragi prijatelji, molite se za Irsku, a mi ćemo nastaviti raditi i moliti za sav dobri i dragi narod u Međugorju.

(Prevela i obradila Lidija Paris)

snimila Lidija Paris

GOSPINA UKAZANJA U GRUŠEVU (UKRAJINA) (II.)

Godine 1914., 12. svibnja, Gospu su vidjela 22 seljaka. Viđenje je trajalo sve do sljedećega dana. Vidioci su primili proročku poruku koja je najavila teška vremena za svijet i, posebice, za Ukrajinu. Prorekla joj je gubitak samostalnosti kroz 80 godina: kroz 8 desetljeća trajat će progonstva i patnje i na kraju će pobijediti kršćanstvo i Ukrajina će biti slobodna. Osim toga, rekla im je da je svjetski rat na pomolu i da će Rusija postati zemlja bez Boga

Priredio fra Karlo Lovrić

Ukazanja u Gruševu

Ukrajinke idu po vodu na tzv. *Izvor ozdravljenja*, koji se nalazi nekoliko metara od kapelice gdje se ukazala Presveta Djeвица. Po predaji, ovaj je izvor nastao u 16. stoljeću, u vrijeme rata Kozaka protiv poljskoga kralja u mjestu gdje se Gospa prvi put ukazala vjernicima.

Presveta se Djeвица ukazala god. 1806., a 1856. je izbila epidemija kolere. Jednoj se ženi tada u snu ukazala Gospa i rekla joj: „*Kćeri moja, molim te, očisti oskvrnjeni bunar. Proslavite jednu Misu i smrt će prestati pogadati vaše selo.*“ I epidemija je prestala, a na tom je mjestu sagrađena kapelica posvećena Presvetom Trojstvu. U Staljinovo vrijeme, kad su grkokatolici pripojeni pravoslavnima, više nije bio moguć pristup kapelici.

Godine 1914., 12. svibnja, Gospu su vidjela 22 seljaka. Viđenje je trajalo sve do sljedećega dana. Vidioci su primili proročku poruku o teškim vremenima za svijet, posebice za Ukrajinu. U poruci je najavljen gubitak ukrajinske samostalnosti kroz osamdeset godina: osam desetljeća trajat će progonstva i patnje i na kraju će pobijediti kršćanstvo i Ukrajina će biti slobodna. Osim toga, Gospa je rekla da je svjetski rat na pomolu i da će Rusija postati zemlja bez Boga.

Godine 1987., 26. travnja, u malom mjestu Gruševu Gospa se ukazuje Mariji Kyzin (1976.). Marija, polazeći iz kuće u školu, primjećuje neobično svjetlo na

Josip Terelja

oskvrnjenoj kapelici (zatvorena za božstovlje godine 1947., op. a.) koja graniči s vrtom njihove kuće. Zastane i promotri svjetlo, kad odjednom na jednoj strani osmokutnog zvonika koja pokriva kupolu kapelice spazi jedan lik: *Ženu obučenu u crno s Djetetom u ruci*. Djevojčica se, brže-bolje, vrati u kuću k majci Miroslavi, da joj to kaže. Majka iziđe i, prepoznavši Bogorodicu, pozove kćer da kleknu i da se pomole. Sliku Djevice mogli su svi vidjeti sljedećih mjesec dana: u udubini prozora u zvoniku, na vrhu kupole, na nebu iznad crkvice... Barem pola milijuna ljudi bilo je izravnim svjedokom ukazanja.

Na obljetnicu fatimskih ukazanja, 13. svibnja, na lokalnoj se televiziji govorilo loše o ukazanjima u Gruševu da bi se tako obeshrabilo hodočasnike. *Ali za vrijeme toga programa pojavljuje se na ekranu Gospin lik, koji su mogli svi u pokrajini promatrati*. Znakovito, dakle!

A zar i ovo nije znakovito? Kad je onodobno Udba zabranila pristup vjernicima na Podbrdo i kad su domaći ljudi morali stražariti, ili kad je fra Jozo Zovko strpan u zatvor (jer je „izmislio“ ukazanja!), ljudi su prepoznali da će najbolje obraniti međugorska događanja ako budu dolazili, molili, ispovijedali se... I do danas se ništa nije promijenilo. Uvijek više i više pristižu.

Treba podsjetiti i na to da se ukazanje u Gruševu 26. travnja 1987. podudarilo s danom i satom nesreće u Černobilu. Gospa je i na to upozorila. Tijekom mnogih

ukazanja, dala je brojne poruke djevojčici Mariji. Nekada je, plačući, tražila pokoru radi oprostjenja grijeha čovječanstva; u drugim je prigodama pozivala na molitvu i na opraštanje za obraćenje Rusije te na moljenje krunice – najmoćnijeg oružja protiv sotone. Pozivala je da se ne zaborave stradali u černobilskoj nesreći, katastrofi koja je bila opomenom i znakom cijelomu svijetu.

Grkokatolička crkva u Gruševu

Komunistički je režim sve učinio da zaustavi vidiocne na putu u mjesto ukazanja i da obeshrabri hodočasnike. Podizao je barikade, kopao rovove uzduž ceste u blizini pristupa selu i stalno širio zonu hodočasnicima zabranjenog pristupa. Ali sve to nije zaustavilo dolazak vjernika. Govorilo se da je dnevno sudjelovalo 45.000, neki tvrde i do 80.000 ljudi, iz cijele Rusije.

Crkva u Gruševu je unijatska, vjerna Rimu i papi, a zadržala je istočni obred. Kao takva, bila je osobitom metom sovjetskoga režima. Čim se proširila vijest o ukazanju u Gruševu, počeli su dolaziti i pravoslavci. Kapelica je sagrađena polovicom 18. st., poslije Gospina ukazanja kad je „udaljila“ epidemiju kolere godine 1806. Gospa se ponovno ukazala 1914., na vidiku Prvoga svjetskog rata: Na mjestu je bila jedna vrba i jedan čudotvorni izvor, čaščen već od 16. st. Hodočasnici su dolazili triput na godinu tražiti oprost ili ozdravljenje. Primas ukrajinske crkve, kardinal Lubahivski, iako nije izrekao konačan sud o događanjima u Gruševu, pozitivno je ocijenio ukazanja i potvrdio da su ona osnažila vjeru u narodu.

Gospa u zatvoru

Kad je riječ o ukazanjima u Gruševu, ne može se zaobići Josip Terelja, poznati ukrajinski disident. Rođen je 1943., a odgojila ga je baka s majčine strane, gorljiva katolkinja. Pobornik je *Katoličke akcije* i vatreni štovatelj Euharistije. Ali biva zatvoren i u zatvoru ostaje 15 godina, od 1962. do 1976. Kad je oslobođen, oženio se zaručnicom, s kojom se zaručio u 19. godini. Njoj je povjerio da mu se 12. veljače 1970., u zatvoru „Vladimir“, 165 kilometara udaljenom od Moskve, ukazala Blažena Djeвица Marija i pozvala ga na bezuvjetno opraštanje, posebice svojim neprijateljima, moskovskim Rusima. Uz to, Gospa mu

je bila prorekla: „Pred tobom su godine kušnje i poniženja. Rusija ostaje u tami i zabludi. Ne će u njoj biti mira sve dok se narod ne pokaje i ne izvrši djelo moga Sina; ne će biti mira jer ga može biti samo tamo gdje je pravda. Moli za neprijatelje, zaboravi ih i svjetlo će se otvoriti na tvom putu.“

Drugo zatvorsko ukazanje dogodilo mu se 12. veljače 1972.: „Bio sam u samici. Bilo je hladno, za umrijeti. Hladnoća je dopirala do korijena mojih vlasi. Samo jedna obješana lampa rasvjetljivala je sobu. Spustio sam malo lampu da ogrijem ruke. Čuvari su me vidjeli kroz špijansko oko i ugasi svjetlo (...) Nisam se mogao pomaknuti. Ispružio sam se na krevetu i čekao smrt. Tada se dogodilo nešto posebno. Osjetio sam blagi i topli dodir ženske ruke. Osjetio sam toplinu i u sobi i u sebi. Mislio sam da haluciniram ili da umirem. Ali tada sam čuo glas: *Zvao si me i ja sam došla k tebi. Zar ne vjeruješ?* Tada sam pred sobom vidio jednu mladu ženu. Rekla mi je: *Ne ćeš biti oslobođen iz ovoga zatvora. Nisi prešao nego pola puta, ali ne boj se, ja sam s tobom.*“

Bio je i u Gruševu. I tamo mu je Gospa uputila riječ: „*Kćeri moja, Ukrajino, kćeri moja, došla sam k tebi. Ti si upala u najdublje ropstvo, ti si ona koja je mnogo trpjela zbog vjere u Krista.*“ Gospa je tražila molitvu, pouku djece u molitvi, krunicu, molitvu za pokojne...

Čuo je Josip i ove riječi: „*Došla sam k vama jer će ovaj gorljivi narod proširiti moju poruku posvuda. Znam gdje trebam ići. Idem gdje je bolje za moga Sina. Sjetite se da je grijeh zabranjeni užitak. Majka Božja vam kaže da žrtvujete svoje živote. Svatko od vas mora sudjelovati u Isusovom trpljenju. Na ovaj način, vjerujte mi, otkupit ćete duše koje su pale u grijeh... Ne bojte se i molite, molite, molite neprestano. Priznajte Isusa javno. Ne stidite se učiniti znak križa. Pripravite se za velika progonstva i nove žrtve. Dogodit će se velike stvari. Na Filipinima su katolici izišli na ulicu a da vojnici nisu na njih pucali. Doći će sat kad će Majka Božja djelovati na isti način i u Sovjetskom Savezu. (...) Ukrajina će biti neovisna (...) Vi se svađate često zbog oholosti i ljudske ispraznosti. Molite. Molitva, krunica će vas spasiti. Antikrist čini sve da vas pobijedi. Sjetite se: mir dolazi samo od Otkupljenja. Mir je tišina i odmor i vi niste još u miru.*“

(Iz knjige R. Laurentina *Kako im je Gospa vratila slobodu*)

U SJENI KRALJEVSTVA

Miljenko Stojić

Kad god u javnim glasilima vidim napis o nekim kraljevskim obiteljima, redovito to preskačem. Nije da imam nešto protiv njih, ali nikako ne pristajem da u njihov život zurim kao općinjen. Niti su oni, a niti sam ja to zaslužio. Svatko ima svoj put i neka ga se drži. Da, lako je to reći. A zarada, prihvaćanje određenih namisli, razbibriga...

Koliko je sve to ljepše s Kraljicom Mira! Ne osjećaš se nimalo napadnut, štoviše, slobodan si kao ptica. I što je bitno, sam ćeš doći u kraljevstvo gdje je ona pođeš li putom koji ti pokazuje. Kod drugih to se nipošto ne može dogoditi. Oni su iznad, ti si negdje dolje i tako to vječno ostaje. Hvala ti, Kraljice Mira, kad nisi takva. Znam da ponekad zalutam i ne shvatim kuda to treba ići, ipak tu sam ja negdje i vratit ću se. A ti me neprestano čekaš, znam to. Zaista je predivno s tobom graditi svoj svijet i svijet oko sebe.

Oдох malo u molitvu, ali zar će to naškoditi jednom ovakvom tekstu? Molitva nam je potrebna kao kruh svagdanji. Otvora vrata spoznaje u nama i odjedanput se doživljavamo ispunjeni kao ljudi. Tek tada možemo samouvjerenom obavljati svoje svakidašnje poslove. U trenutku neuspjeha nismo sami, već samo zastajemo na trenutak, uvidimo gdje smo to pogriješili i na nov način idemo naprijed. Kako divno! Nema ovoga u razvikanim priručnicima za sreću. Njihove savjete mnogo je teže naučiti i uspjesi su uvijek dvojbjeni.

Opet rekoh koju riječ o suvremenosti. Nisu to teški stručni pojmovi, pa mislim da nisam loše uradio. Istina, nema ništa lošega u njima, samo ih manje ljudi razumije. Zbog toga je dobro pojednostavniti stvari, ali na pravi način. Recimo stoga da Kraljica Mira neprestano govori da je u dubinama svakoga od nas veliko kraljevstvo. Ma zar to nije predivno?! Jedino nam je nekako teško u sve to povjerovati. Tko smo mi da nam se nešto tako dogodi?! Ma, daj! Kao da su dostojniji oni s početka ovoga teksta. Da sad, barem iz pristojnosti, ne ponavljamo što sve rade. Dobro, možda im nekad ponešto i pridodaju, ali ipak slike teže lažu. Uživimo se u to da smo bogati, da smo kraljevi i vidjet ćemo kako nam život odjedanput drukčije protječe. Čitali ste onu knjigu *Mali princ*? Ovozemaljska mudrost preli-

la se u vaše srce. A da joj je još nadodati one nebeske? Bilo bi to prekrasno veselje za dušu.

Što ću, ne mogu mirovati pa se s ovog govora ne prebaciti na biranje predsjednika po svijetu. Ne nazivaju ih kraljevi, ipak tu je to negdje. Hvala Bogu i hrvatski narod može u svemu tome sudjelovati. Kudikamo je to bolje nego kad ti, kao u komunističko vrijeme, odrede tko je tvoj kralj, koga trebaš slušati i na koji ga način trebaš slušati. Bože, što je to bilo neljudski! Poput ovogodišnje nobelovke Herte Müller pitaš se događa li se to stvarno tebi ili samo sanjaš ružan san. Kad smo već kod ove nobelovke, moram reći da mi uopće nije jasno kako ona ove godine dobi tu nagradu. Da je dodjeljivana u Hrvatskoj, zacijelo je ne bi dobila. Nije valjda da je tamo više otoplilo nego kod nas? Tko zna, možda ponovno zahladi, ta od tamo nam i jest sve navedeno došlo. Ipak, ispraviti ćemo sve to budemo li znali odlučivati na pravi način. Nemojmo sad o tome hoće li sve biti pošteno. I to će biti plod naših odluka. Zbog čega šutimo, zbog čega ne djelujemo, zbog čega čekamo da netko drugi sve na-

pravi umjesto nas, zbog čega... Mnogo bi se ovakvih pitanja moglo sada navesti. Međutim, čemu? Samo još jedno pitanje, s odgovorom koji će svatko od nas sam dati: Jesmo li se naučili misliti ili smo to prepustili drugomu? Prebacimo se sada izravnije na započetu temu.

Isus Krist je imao sjajnu priliku postati kraljem. Dapače, svi su to očekivali od njega. Ali mu se to nije dalo. Mi ga, istina, danas ponekad nazovemo kraljem, ne ljuti se on na to, samo, drukčiji je njegov nauk. On dolazi svakom čovjeku, bez obzira na okolnosti u kojima živi, i od njega čini kralja. Nije ovo protuslovno, nego je to Božje ponašanje. Ništa ne traži, a sve daje. Kad bi naši predsjednici, kojima se zna zavrtjeti u glavi od te službe, barem pokušali shvatiti ovu njegovu mudrost? Ne samo da bi oni bili zadovoljni, nego bismo to bili i mi. Istina je, nisu to uvijek znali ni Isusovi učenici koje je učio iz dana u dan. Mislili su da imaju dovoljno mudrosti, pa se na kraju dogodi da jedan između njih izda Isusa i čitavo njihovo društvo.

Što god i kako god mislili, opredjeljivat nam je se za namisli oko nas. One obliku naš život. Ne ćemo sad potezati iz našeg obrazovanja raznorazne filozofske misli, dovoljno je ono što nam kaže naša zdrava ljudska pamet. Pa poslušajmo je i budimo sretni!

Poštovani čitatelji i prijatelji, od lipnja 2009. izdanja Informativnog centra "Mir" Međugorje (knjige i nosače zvuka) kao i *Glasnik mira* možete nabaviti u svim knjižarama i na ostalim prodajnim mjestima Teovizije iz Zagreba. Zainteresirani iz Hrvatske i Slovenije sve informacije mogu zatražiti i narudžbe izvršiti na naslov: **TEOVIZIJA D.O.O. ZAGREB, KAPTOL 26. TELEFON/FAKS: 01 4923964 i 01 4814813.**

(Dosadašnjim i budućim pretplatnicima *Glasnik mira* šaljemo izravno iz uredništva. Kontakt: vidi str 3.)

RADIOPOSTAJA MIRA MEĐUGORJE

Jajce 87,8 Mhz
 Mostar 100 MHz
 Banja Luka 107,8 MHz
 Hercegovina 101,5 MHz
 Lašvanska dolina 100 MHz
 Split, Južna Hrvatska 101,5 MHz
 Sarajevo i Srednja Bosna 96,1 Mhz
 Bugojno, Uskoplje i okolica 101,8 MHz
 Sjeverozapadna Bosna, Jajce 106,7 Mhz
 Zepče, Tuzla, Usora, Posavina 100,1 Mhz
 Dolina Neretve i Južna Hercegovina 98,3 Mhz
 Rama, Konjic, Sjeverna Hercegovina 104,7 Mhz
 Zagreb, Lika, Bihać, Srednja Hrvatska 107,8 Mhz

Sateliti:
 Europa, Bliski istok i Afrika – HOT BIRD 6
 Sjeverna i Južna Amerika – AMERICOM 4
 Australija i Novi Zeland – OPTUS D2

RADIOPOSTAJA "MIR" MEĐUGORJE
 Gospin trg 1
 88266 Međugorje,
 Bosna i Hercegovina

Tel.: ++387 36/653-328 uredništvo
 ++387 36/653-326 glavni tehničar
 ++387 36/653-310 marketing
 Faks: ++387 36/651-300

e-mail: marketing@medjugorje.hr
 www.medjugorje.hr

PONEDJELJAK I UTORAK	
7.30 h	Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne	Sv. Mise na različitim jezicima
Tijekom dana	Susreti po dogovoru
Poslije podne	Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h	Većernji molitveni program i ispovijed
17 h	Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h	Sv. Misa
19 - 20 h	Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice
SRIJEDA	
7.30 h	Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne	Sv. Mise na različitim jezicima
Tijekom dana	Susreti po dogovoru
Poslije podne	Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h	Većernji molitveni program i ispovijed
17 h	Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h	Sv. Misa
19 - 20 h	Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice
21 - 22 h	Euharistijsko klanjanje
ČETVRTAK	
7.30 h	Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne	Sv. Mise na različitim jezicima
Tijekom dana	Susreti po dogovoru
Poslije podne	Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h	Većernji molitveni program i ispovijed
17 h	Krunica
	- U došašću, u božićnom vremenu i u vremenu kroz godinu: radosna otajstva i otajstva svjetla
	- U korizm: otajstva svjetla i žalosna otajstva
	- U uskršnom vremenu: otajstva svjetla i slavna otajstva
18 h	Sv. Misa, blagoslov predmeta
19 - 20 h	Euharistijsko klanjanje
PETAK	
7.30 h	Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne	Sv. Mise na različitim jezicima
Tijekom dana	Susreti po dogovoru
Poslije podne	Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
14 h	Križni put uz Križevac
17 - 20 h	Većernji molitveni program i ispovijed
17 h	Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h	Sv. Misa, blagoslov predmeta
19 - 20 h	Čašćenje Križa
SUBOTA	
7.30 h, 13 h	Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne	Sv. Mise na različitim jezicima
Tijekom dana	Susreti po dogovoru
Poslije podne	Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h	Većernji molitveni program i ispovijed
17 h	Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h	Sv. Misa
19 - 20 h	Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice
21 - 22 h	Euharistijsko klanjanje
NEDJELJA I BLAGDANI	
8, 11, 18 h	Sv. Misa na hrvatskom
Ispovijed	Prije podne za vrijeme Mise
Prije podne	Sv. Mise na različitim jezicima
Tijekom dana	Susreti sa svjedocima
Poslije podne	Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
14 h	Krunica na Brdu ukazanja
17 - 20 h	Većernji molitveni program i ispovijed
17 h	Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h	Sv. Misa
19 - 20 h	Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice

97732651451238